

Združenje kovinske industrije
Kovinska industrija
v letu 2008

Ljubljana, avgust 2009

POGLEDI DIREKTORJEV NEKATERIH NAŠIH PODJETIJ NA PRETEKLO LETO

Leto 2008 je bilo v tehnično poslovnem smislu zelo dobro leto, saj smo uspeli pridobiti nekaj novih kupcev, uspeli smo zadržati stare kupce, prav tako pa smo pridobili ustrezne prostorske pogoje za delo in nadaljnji razvoj. To leto smo zaznamovali tudi s proslavo ob 15. obletnici poslovanja podjetja, ter ob tej priložnosti tudi odprli nove prostore. Le-te smo skupaj odprli predsednik uprave Gorenje Franc Bobinac, član uprave g. Franc Košec in direktor Gorenja Orodjarne, d.o.o. Blaž Nardin. Na kadrovskem področju smo v orodjarni izpeljali vse zastavljene cilje, striktno smo izvajali projektno vodenje. Ustanovljeni oddelek, ki se ukvarja s pridobivanjem nepovratnih sredstev, donacij in subvencij je več kot upravičil svoj obstoj.

V letu 2008 smo v orodjarni izvedli nekaj pomembnih investicij, ki so posledično vplivale na zniževanje stroškov kooperacije. Najpomembnejša investicija v letu 2008 je bila investicija v velik CNC obdelovalni center, ki nam omogoča obdelavo velikih izdelkov, dimenzij tja do 5x3x2 m. Dokončen prevzem stroja je predviden za januar 2009. Naslednja velika pridobitev v letu 2008 pa so novi proizvodni prostori, ki so praktično podvojili proizvodne površine, ter nam omogočili hitrejše in varnejše delo predvsem na sestavi orodij. S povečanjem proizvodnih prostorov pa smo pridobili tudi prostor za optimalnejšo postavitev strojev v strojnem parku.

Tudi v letu 2008 smo se soočali z nadaljnjim padanjem cen na področju orodjarstva, predvsem zaradi vpliva konkurence iz bližnjega in daljnega vzhoda. Še večji problem kot zniževanje cen orodjem pa predstavlja skrajševanje dobavnih rokov. Oboje posledično pomeni, da moramo v orodjarni nadaljevati s procesom povečevanja produktivnost svojega dela, izboljšati kakovost poslovanja, znižati stroške ter nadaljevati z uvajanjem novih metod poslovanja s ciljem dobičkonosnejšega poslovanja.

V svojem proizvodnem programu še naprej uspešno zadovoljujemo potrebe pri kupcih na področju avtomobilske industrije in to praktično po celi Evropi. S strategijo, ki jo je novo vodstvo pripravilo za obdobje naslednjih 5 let lahko realno pričakujemo, da bo orodjarna dosegala nadpovprečno rast, ter tako zadovoljevala potrebe svojih lastnikov, kupcev, zaposlenih in dobaviteljev. Pri tem je potrebno zagotoviti nadaljnji ugled blagovne znamke Gorenje, Gorenje Orodjarna d.o.o.

dr. Blaž Nardin, Gorenje Orodjarna d.o.o.

Gostol Gopan je v leto 2008 prinesel majhno izgubo iz tekočega poslovanja v letu 2007 in dokajšnjo zalogo poslov za leto 2008. Napake, ki so privedle do slabšega poslovanja v letu 2007 so bile prepoznane in skladno z napovedjo ob koncu leta 2007 je Gostol-Gopan začel poslovno leto 2008 dokaj uspešno. Zaloga poslov in v prvem polletju leta 2008 sklenjeni posli so obetali uspešen potek poslovanja, kar se je ob polletju in zaključku tretjega četrtletja tudi pokazalo v ustvarjenem dobičku.

V toku leta smo dobili novo vodstvo in nov nadzorni svet in prve ocene so kazale, da bo poslovno leto 2008 uspešno vsaj na nivoju načrtovanega.

Žal je kriza pričela kazati zobe kmalu po polletju in priliv novih poslov je skoraj popolnoma zamrl. Odsotnost novih projektnih poslov in s tem povezan izpad avansnih plačil, istočasno pa stare obveznosti so se pričele močneje odražati na likvidnosti in poslovni rezultat je seveda sledil splošnim trendom.

Novo vodstvo se je odločno spopadlo z naglo nastopajočo krizo in predvsem usmerilo delovanje v agresivnejše pridobivanje poslov, zniževanje stroškov na vseh ravneh in splošno racionalizacijo poslovanja. Leto 2008 je Gostol-Gopan zaključil z manjšim dobičkom, vendar praktično brez zaloge poslov za leto 2009.

Ocena ob zaključku leta 2008 je, da bomo z velikim naporom, usmerjenim poslovanjem in skupnimi prizadevanji vseh Gostolcev prihajajoče leto 2009 prebrodili in kljub krizi ohranili možnost nadaljnega poslovanja.

Alojz Rot, Gostol-Gopan d.o.o.

PRIMAT tovarna kovinske opreme d.d. Maribor – smo proizvodna družba, v svoji programski in razvojni strategiji naravnani kot proizvajalec varnostne opreme. V tržni naravnosti se identificiramo kot pomemben evropski proizvajalec varnostne opreme.

V letu 2008 smo na področju trženja uspeli povečati prihodke v primerjavi z rekordnim letom 2007. Prodajne aktivnosti v evropskem prostoru smo izrazito razširili in utrdili. Globalna finančna kriza ni imela velikih vplivov na poslovanje družbe. Proizvodnjo smo uspeli zadržati v obsegu polnih kapacitet v okviru delovnega koledarja do konca poslovnega leta.

Uspešno smo nadaljevali s povečanjem produktivnosti: realizacijo na zaposlenega smo v primerjavi s predhodnim letom povečali za 11,15 % in bruto dodano vrednost na zaposlenega za 9,98 %.

Na področju nabavnega trženja smo se soočali z manjkom posameznih materialov na globalnem trgu in z izrazitim povišanjem cen na trgu črne metalurgije. Ta stroškovni udar smo poskušali kompenzirati z iskanjem nabavnih virov na nekonvencionalnih trgih Evrope in Azije. Na razvojnem področju smo nadaljevali z usmeritvami v visokokvalitetne proizvode. Posebej smo vlogo vodilnega proizvajalca utrdili z uspešnim testiranjem bankomatnih blagajn odpornih proti eksplozijam plina v njihovi notranjosti, kjer smo kot prvi proizvajalec uspešno izvršili vsa testiranja. Na področju investicijske dejavnosti smo uspešno zaključili projekt zunanje obnove poslovnih in proizvodnih prostorov. Posebni dosežek je zaključitev projekta strojno/tehnološke prenove razreza in upogibanja pločevine - s postavitvijo centra za laserski razrez in CNC upogibanje smo dokončno prestopili v sfero sodobnih tehnologij. Na finančnem področju smo nadaljevali s politiko poštene poravnave vseh finančnih obveznosti družbe do poslovnih partnerjev in do zaposlenih. Na področju človeških virov smo posebno pozornost posvetili zaposlenim v proizvodnji, posebej ob dejstvu, ker je bilo pomanjkanje delovne sile v regiji izredno visoko.

Celotno delovanje družbe smo usmerjali tako, da družba nadaljuje s svojo visoko bonitetno oceno s strani zunanjih ocenjevalcev, ki jo redno preverjamo pri podjetju Dun and Bradstreet, kjer PRIMAT d.d. vzdržuje stalni rating A1.

Slavka Marinič, PRIMAT tovarna kovinske opreme d.d.

Nafta Strojna je v letu 2008 izkoristila konjunktorno obdobje, ki je bilo izrazito v prvih treh kvartalih. Proizvodne kapacitete so bile zasedene, poslovanje pa stabilno z vidika vseh finančnih kazalnikov.

Največ realizacije je ustvarjeno s prodajo izdelkov in storitev investicijske opreme za procesno industrijo. Naložbe podjetja so bile usmerjene v modernizacijo tehnoloških procesov v mehanski obdelavi, na področju ekologije in racionalno rabo energije.

Podjetje je v minulem letu pridobilo pomembne nove reference pri izgradnji kompletnih logističnih skladišč za tekoča goriva, ki so osnova za pridobivanje novih naročil v prihodnje, ko je povpraševanje ohromljeno, cene industrijskih izdelkov padajo in likvidnost na trgu je omejena.

Nekaj rezerve iz preteklega obdobja in učinkovitost izvedenih ukrepov še pred koncem leta 2008, je naš adut za premostitev krize, ki bo na področju investicijskih vlaganj gotovo izrazita še v letu 2010.

Drago Franko, NAFTA Strojna d.o.o.

Iz današnjega zornega kota, kjer se svetovno gospodarstvo nahaja v globoki gospodarski krizi, so ocene za lansko poslovno leto slišijo kot utopija. Visoka rast izdelanih bivalnih enot, skupno preko 17.000 kontejnerjev, stalno povečanje povpraševanja, posledično tudi predolgi dobavni roki. ARCONT si je pozicijo največjega evropskega proizvajalca bivalnih kontejnerjev le še bolj utrdil. Dosežen izvoz je preko 97%, povečanje števila zaposlenih, zelo dobri so tudi drugi kazalci poslovanja in dosežen rekorden dobiček.

Kako »luštne težave« smo imeli: kje najti dovolj usposobljenih delavcev? , kako izdelati vsa naročila? ,kje najti kooperante? Zaposlovali smo vse tiste, kateri so imeli na začetku vsaj voljo do dela. Usposabljali smo jih kar med delovnim procesom. Ker je bilo tudi to premalo, smo še najeli blizu sto tujcev - varilcev.

Precej smo uspeli narediti tudi na produktivnosti in dvigu tehnološke kvalitete z investicijami v robote pokrivnega barvanja ter rezanja. Žal bo po vsej verjetnosti lansko poslovno leto še kar nekaj let v naprej naš nedosežen cilj.

Branko Kurbus, Arcont d.d.

Poslovno leto 2008 nas je zaznamovalo kot redko katero do sedaj. Konjunktorni prvenec leta 2007 in prve polovice leta 2008 je zamenjala katastrofalna situacija v drugi polovici leta, še posebej od septembra naprej.

Leto 2008 smo zaključili pod načrtovanimi številkami kar se tiče prodaje, dobička,...kljub temu pa smo za las preseгли višino prodaje dosežene v letu 2007. Glede na stanje v zadnjem kvartalu ocenjujem to kot dober dosežek.

V podjetju, tudi v GKN-ju kot globalnemu podjetju, ocenjujejo situacijo v letu 2008 bolj kot priložnost pokazati sposobnosti in znanje, da podjetje peljemo skozi čeri povzročene s krizo v avtomobilski industriji in iz tega pridemo s celo barko in jadri polnimi vetra.

Ocenjujem, da je bilo v letu 2008 pomembna hitrost ukrepanja in odločanja ter nabor ukrepov, ki niso bili samo kratkoročne narave. Pri tem pa imeti pogum in odločnost speljati, tudi tiste najbolj nepriljubljene in najbolj boleče ukrepe. Pri vsem tem pa se je pokazalo, da je pravočasna in direktna komunikacija z vsemi zaposlenimi ključna za doseganje rezultatov.

V veliki meri se tudi v letu 2009 ukvarjamo s posledicami krize, vendar v deležu veliko manj kot gasilci, temveč več kot načrtovalci prihodnosti. Predvsem delamo na vseh vrstah stroškov in optimiranju poslovnih procesov. Naša dolgoročna zaveza v oblikovanje vitkega podjetja (Lean Enterprise) se je v teh kriznih časih pokazala kot odločujoči faktor uspeha. Poleg optimiranja »vrednostih tokov« (Value Stream Map) smo se v letu 2008 zelo odločno lotili tudi optimiranja poslovnih procesov (Business Process Excellence).

Andrej Poklič, GKN Driveline d.o.o.

Za leto 2008 smo napovedovali, da se nad svetovno ekonomijo zgrinjajo temnejši oblaki. Nihče pa še takrat ni slutil in ni mogel niti približno napovedati takega borznega in finančnega poloma, kot se je pripetil v zadnjem četrtletju leta in kar se nadaljuje tudi v leto 2009. Zlom je imel in ima resne posledice tudi za takoimenovani realni sektor. Avtomobilski proizvajalci v Evropi so samo v zadnjih treh mesecih 2008 prodali za skoraj četrtno manj avtomobilov kot v enakem obdobju leto poprej. Izreden upad povpraševanja se je zavlekel tudi v leto 2009. Posledično temu prodajamo bistveno manj izdelkov tudi njihovi dobavitelji.

Z dosežki tega leta v Cimosovih tovarnah in podjetjih v večini zadovoljni, čeprav plan ni bil dosežen, saj je realizacija nižja. Zadovoljni smo zato, ker smo si pri najpomembnejših kupcih še bolj utrdili njihovo zaupanje in smo dobili vrsto novih projektov in poslov, čeprav so nekateri pomembni kupci pri odjemu naših delov že v 2008 beležili negativno rast. Ko se bo pokazala luč na koncu tega recesijskega tunela, bodo ti projekti jamstvo za nadaljnji uspešen razvoj. Zdaj smo soočeni z obvladovanjem ekonomije, fiksni stroški presegajo trenutne iztržke, likvidnostne šoke obvladujemo z izrednimi napori. Pri teh operacijah pa moramo biti nadvse strpni in umirjeni. Ravnati moramo modro in paziti zlasti na naše zaposlene. Ti so nenadomestljiv vir za bodočnost podjetja, brez njihovega znanja, samoodrekanja in požrtvovalnosti ne bo mogoč ponovni zagon v obdobje rasti. Zato imajo zaposleni v tej fazi prestrukturiranja, kot posledice globalne gospodarske krize, pa tudi nujnih modernizacijskih posegov v procese, katerih se že tako ali tako zavedamo, v naših ravnanjih posebej občutljivo mesto.

Ko smo snovali dolgoročno strategijo do 2016, smo pričakovali, da bo naša barka priplula tudi v nevarno območje čeri in da bomo v finančnem svetu soočeni z zakonom volkov ter da bomo morali delati odklone v različne smeri. Le tega, da se bo to zgodilo tako hitro, nismo predvideli. Leto 2009 bo zato v celoti posvečeno prav temu: premišljenemu, strpnemu a hkrati hrabremu in odločnemu trasiranju poti skozi čeri.

Zorko Kenda, CIMOS d.d.

Kazalo

KRATKI POGLEDI DIREKTORJEV NEKATERIH NAPIH PODJETIJ NA PRETEKLO LETO 3

1. OSNOVNI PODATKI O STANJU KOVINSKE INDUSTRIJE V LETU 2008.....	8
1.1. Prodaja na domačem in tujem trgu.....	10
1.2. Strukturni deleži posameznih panog v kovinski industriji	11
1.3. Konkurenčno pozicioniranje kovinske industrije	12
2. TRENDNA GIBANJA V KOVINSKI INDUSTRIJI IN NJENIH DEJAVNOSTIH OD LETA 1999 DO 2008.....	13
2.1. Indeks obsega industrijske proizvodnje	14
2.2. Število družb v kovinski industriji	14
2.3. Število zaposlenih v kovinski industriji	15
2.4. Dodana vrednost na zaposlenega.....	16
2.5. Konkurenčna pozicija podjetij glede na velikost.....	16
2.6. Konkurenčna pozicija podjetij glede na izvor kapitala	18
3. IZVOZ KOVINSKE INDUSTRIJE	20
4. GIBANJA KOVINSKE INDUSTRIJE V EU	22
5. PREGLED POSAMEZNIH RAZREDOV DEJAVNOSTI KOVINSKE INDUSTRIJE.....	25
5.1. PROIZVODNJA KOVINSKIH IZDELKOV – SKD 25	25
5.1.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz proizvodnje kovinskih izdelkov	25
5.1.2. Družbe.....	26
5.1.3. Izvoz.....	28
5.1.4. Primerjave z mednarodnim okoljem.....	29
5.1.4.1. Vlaganja panoge v razvoj in raziskave.....	30
5.1.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov (SKD 25.1).....	31
5.1.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU (za leto 2006) za dejavnost Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin; prašna metalurgija (SKD25.5)	32
5.1.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja (SKD 25.7).....	33
5.1.4.5. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov (SKD 25.9).....	34
5.2. PROIZVODNJA STROJEV IN NAPRAV – SKD 28.....	34
5.2.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz proizvodnje strojev in naprav.....	35
5.2.2. Družbe.....	36
5.2.3. Izvoz.....	38
5.2.4. Primerjave z mednarodnim okoljem.....	38
5.2.4.1. Vlaganja panoge v razvoj in raziskave.....	40
5.2.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja strojev za splošne namene (SKD 28.1)	41
5.2.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja drugih naprav za splošne namene (SKD 28.2)	42

5.2.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja drugih strojev za posebne namene (SKD 28.9).....43

5.3. PROIZVODNJA MOTORNIH VOZIL, PRIKOLIC IN POLPRIKOLIC – SKD 29..... 43

5.3.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic	44
5.3.2. Družbe.....	45
5.3.3. Izvoz.....	47
5.3.4. Primerjave z mednarodnim okoljem	47
5.3.4.1. Vlaganja panoge v razvoj in raziskave.....	48
5.3.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja motornih vozil (SKD 29.1)	50
5.3.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja karoserij za vozila; proizvodnja prikolic, polprikolic (SKD 29.2).....	51
5.3.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila (SKD 29.3)	52

5.4. PROIZVODNJA DRUGIH VOZIL IN PLOVIL – SKD 30..... 52

5.4.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz proizvodnje drugih vozil in plovil	53
5.4.2. Družbe.....	54
5.4.3. Izvoz.....	55
5.4.4. Primerjave z mednarodnim okoljem	55
5.4.4.1. Vlaganja panoge v razvoj in raziskave.....	56
5.4.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Gradnja ladij in čolnov (SKD 30.1)	58
5.4.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2).....	59
5.4.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja drugih vozil (SKD 30.9)	60

5.5. POPRAVILA IN MONTAŽA STROJEV IN NAPRAV – SKD 33..... 60

5.5.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz panoge Popravila in montaža strojev in naprav	61
5.5.2. Družbe.....	62
5.5.3. Izvoz.....	63

Namen gradiva je predstaviti osnovne podatke o gospodarjenju v kovinski industriji po dejavnostih oziroma podskupinah v letu 2008 in podati trende gibanj s ključnimi ugotovitvami. Podane so tudi nekatere primerjave z okoljem EU.

1. OSNOVNI PODATKI O STANJU KOVINSKE INDUSTRIJE V LETU 2008

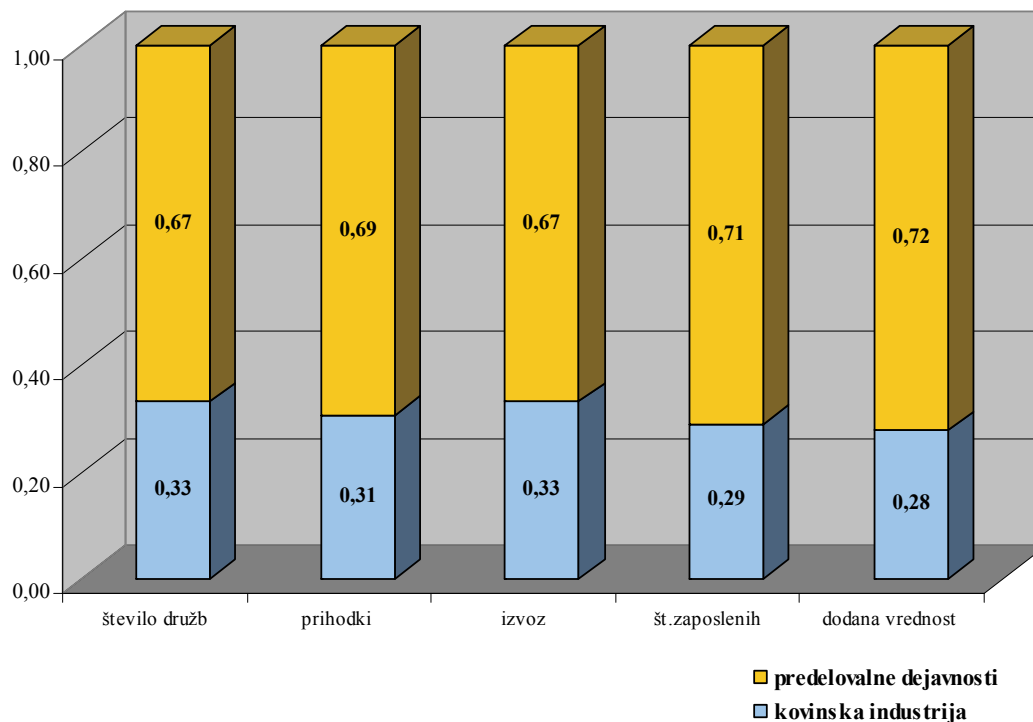
Družbe so bile po dejavnostih v letu 2008 razvrščene na podlagi nove različice Standardne klasifikacije dejavnosti – SKD 2008. Ta je v skladu z novo Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti U.l. 69/07, 17/08 začela veljati s 1. januarjem 2008 in v celoti povzema evropsko klasifikacijo dejavnosti NACE Rev. 2.

Tako so v kovinsko industrijo v okviru Združenja kovinske industrije uvrščene naslednje panoge:

- SKD C/25 Proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav
- SKD C/26.52 Proizvodnja ur
- SKD C/27.52 Proizvodnja nееlektričnih gospodinjskih naprav
- SKD C/28 Proizvodnja drugih strojev in naprav, izvzemši pisarniške naprave (SKD 28.230)
- SKD C/29 Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic, izvzemši elektroopremo za vozila (SKD 29.310)
- SKD C/30 Proizvodnja drugih vozil in plovil
- SKD C/33 Popravila in montaža strojev in naprav, izvzemši popravila električnih (SKD 33.130, 33.140 in 33.190) in nееlektričnih strojev in naprav (SKD 33.200)
- SKD C/95.22 Popravila gospodinjskih in hišnih naprav in opreme

Slovenska kovinska industrija se uvršča v vrh nosilnih dejavnosti predelovalne industrije tako po prihodku kot po izvozu. Panoge kovinske industrije predstavljajo v prihodku 31%, v izvozu 33%, v številu zaposlenih 29%, ustvarijo pa 28% dodane vrednosti vse predelovalne dejavnosti v Sloveniji.

Kovinska industrija znotraj predelovalnih dejavnosti

Graf 1: kovinska industrija znotraj predelovalnih dejavnosti

Na osnovi prejetih podatkov od Agencije Republike Slovenije za javno-pravne evidence in storitve (AJ PES) in obdelavi podatkov v GZS-CIS, po metodologiji GZS-SKEP, so v tabeli podani osnovni podatki za panoge kovinske industrije. V tabeli so upoštevani podatki gospodarskih družb, ki so zavezane k oddaji bilančnih podatkov, niso pa

zajeti podatki samostojnih podjetnikov iz posameznih panog dejavnosti kovinske industrije. Pri tem je potrebno poudariti še dejstvo, da so v podatkih za panogo SKD 28 (stroji in naprave), 29 (vozila in prikolice) ter SKD 33 (popravila in montaža strojev in naprav) v celotni publikaciji izločene podpanoge, ki ne sodijo v kovinske dejavnosti in so opredeljene v začetku tega poglavja.

Osnovni podatki za leto 2008

V tabeli so obravnavane le največje dejavnosti znotraj kovinske industrije. Nekatere dejavnosti npr. SKD C/26.52 - Proizvodnja ur nikjer v nadaljevanju niso podrobneje obdelane, ker zaobsegajo zelo majhne vrednosti deleža kovinske industrije. So pa njihove vrednosti vselej upoštevane pri aglomeratih npr. v »kovinska industrija«. Enako velja za podpanoge: poddejavnosti, ki so slabo zastopane npr SKD 25.3 Proizvodnja parnih kotlov, razen za centralno ogrevanje, ki obsega le 2 podjetji, nikjer v nadaljevanju ni podrobneje obravnavana. So pa vrednosti npr »število zaposlenih« vštete v vrednost panoge 25 proizvodnja kovinskih izdelkov.

	kovinska industrija	kovinski izdelki	stroji in naprave	vozila in prikolice	druga vozila, plovila	popravila in montaža strojev
število družb	2.255	1.400	443	94	63	207
število zaposlenih	57.677	27.342	15.546	10.428	1.570	2.617
indeks 08/07	103,88	105,55	102,80	103,06	100,15	99,06
celotni prihodek v mio€	7.645,74	3.112,71	1.705,10	2.495,44	163,90	148,76
indeks 08/07	104,10	107,11	109,02	97,78	95,74	113,05
izvoz v mio€	4.986,60	1.605,58	1.143,33	2.083,91	135,80	16,07
indeks 08/07	101,56	103,93	107,94	96,11	108,73	154,88
delež izvoza	0,652	0,516	0,671	0,835	0,829	0,108
indeks 08/07	97,568	97,028	99,008	98,300	113,576	136,991
dodana vrednost (DV) v mio€	1.767,22	783,00	471,35	390,24	42,06	76,61
indeks 08/07	107,916	110,348	110,162	101,594	98,045	110,147
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT) v mio€	295,58	134,97	82,38	66,04	6,48	5,26
indeks 08/07	91,020	98,337	97,018	74,609	129,183	61,226
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT) v mio€	603,90	251,18	142,54	182,07	15,19	11,76
indeks 08/07	100,606	103,578	102,853	95,201	123,568	81,052
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,012	1,020	1,015	1,011	0,881	1,017
indeks 08/07	98,412	97,741	99,212	99,358	89,158	96,407

dobičkovnost prodaje- PM	0,041	0,045	0,051	0,028	0,032	0,040
indeks 08/07	90,116	93,808	90,706	83,946	75,819	57,654
dobičkonosnost kapitala (neto dobiček / kapital) - ROE	0,066	0,081	0,092	0,062	-1,321	0,029
indeks 08/07	63,056	75,168	84,681	58,708	338694,872	27,543
dobičkonosnost sredstev (neto dobiček / sredstva) - ROA	0,023	0,029	0,029	0,024	-0,125	0,013
indeks 08/07	62,836	76,064	79,756	60,137	208633,333	28,669
stroški dela na zaposlenega v €	20.100	19.292	20.886	19.850	21.917	23.917
indeks 08/07	107,130	107,586	107,813	102,522	112,651	114,873
DV na zaposlenega v €	30.640	28.638	30.321	37.423	26.787	29.275
indeks 08/07	103,882	104,551	107,165	98,578	97,900	111,190

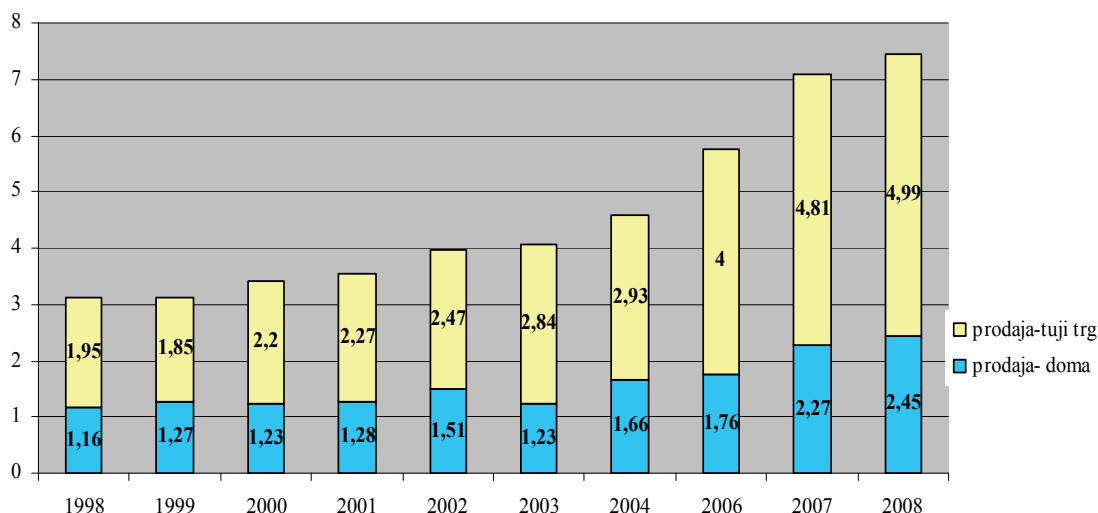
Tabela 1: Osnovni podatki za leto 2008

Indeksi rasti v letu 2008 so praktično za vse panoge nižji kot leto poprej. Hud upad naročil v zadnjih kvartalih 2008 je spremenil sliko leta, ki je bilo dotlej videti dosti boljše. Avtomobilska industrija kot najbolj prizadet sektor konec leta 2008 vpliva na rezultate celotne kovinske industrije Slovenije. Ne le, da je panoga že sama po sebi močno zastopana, s svojimi dobaviteljskimi verigami opazno sega tudi v druge panoge (npr. strojogradnja, kovinski deli, orodja,...).

1.1. Prodaja na domačem in tujem trgu

Prodaja na domačem in tujem trgu v zadnjih letih stalno raste. Trendi rasti so nekoliko višji pri prodaji na tuje, medtem ko prodaja doma raste manj intenzivno. V letu 2003 je prodaja doma celo nižja kot v letu 2002. Sicer se je skupni prihodek od prodaje povečal iz 3 milijard € (1998) na skoraj 7,5 milijard € (2008). V letu 2008 je prodaja doma porasla za cca 8%, prodaja na tujih trgih pa za 4%.

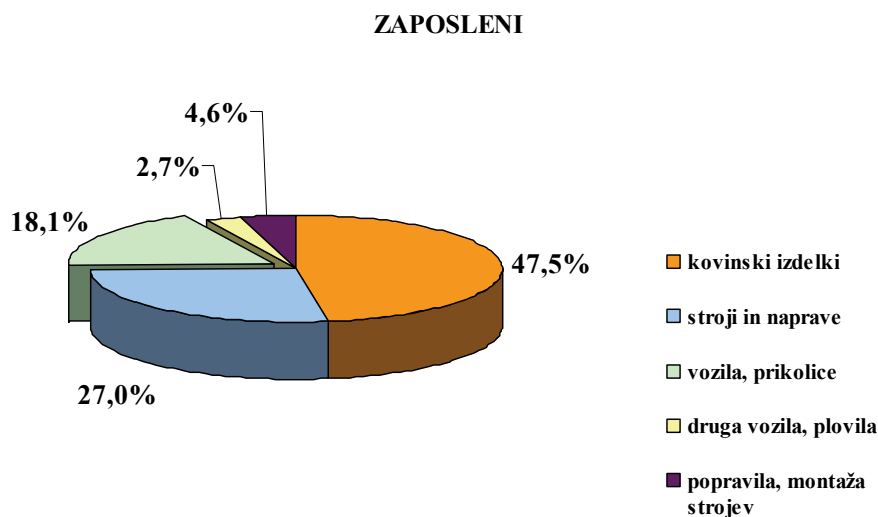
Prodaja na domačem in tujem trgu (v milijard €)

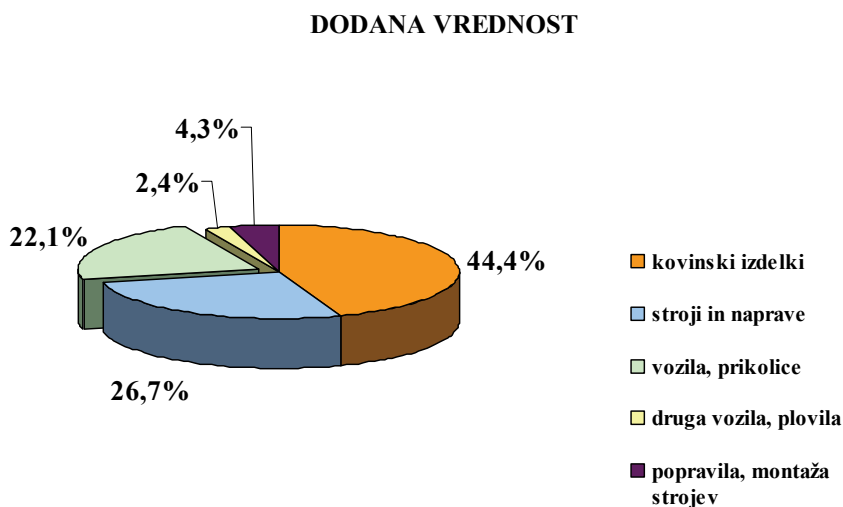
Graf 2: Prodaja na domačem in tujem trgu (v milijard €)

1.2. Strukturni deleži posameznih panog v kovinski industriji

V okviru celotne kovinske industrije se deleži po posameznih panogah spreminjajo. V panogi kovinskih izdelkov je delež zaposlenih glede na prihodek in izvoz največji, saj 47,5% zaposlenih ustvari 40,8% prihodka, 32,2% izvoza ter 44,4% dodane vrednosti kovinske industrije. V strojegradnji so deleži že bolj uravnoteženi: 27% zaposlenih ustvari 22,4% prihodka, 22,9% izvoza in 26,7% dodane vrednosti celotne 32,7% prihodka, 41,8% izvoza ter 22,1% dodane vrednosti celotne kovinske industrije. Še najbolj uravnoteženi deleži so v panogi druga vozila in plovila, kjer 2,7% zaposlenih ustvari 2,1% prihodka, 2,7% izvoza in 2,4% dodane vrednosti.

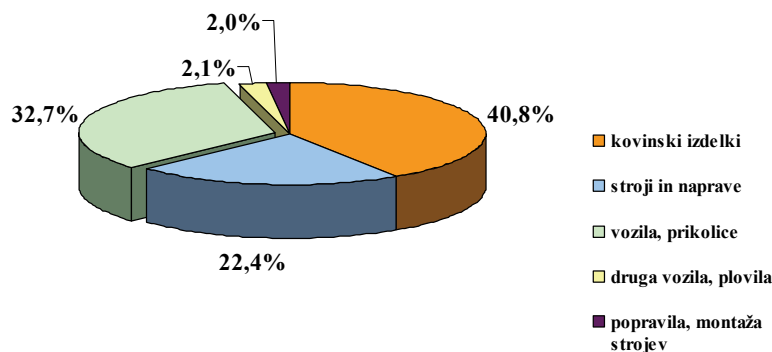

Graf 3: Struktura zaposlenih

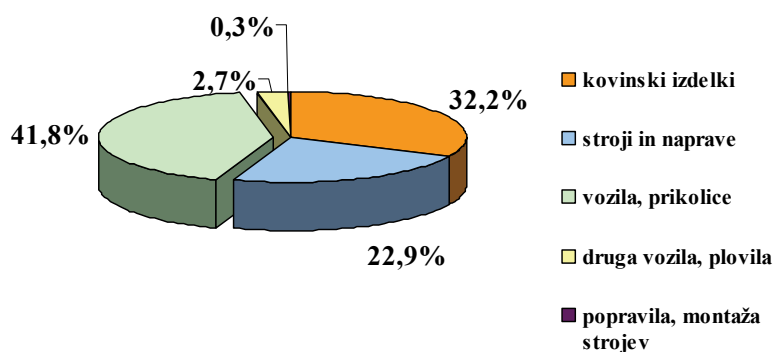
Graf 4: Struktura dodane vrednosti

PRIHODKI

Graf 5: Struktura prihodka

IZVOZ

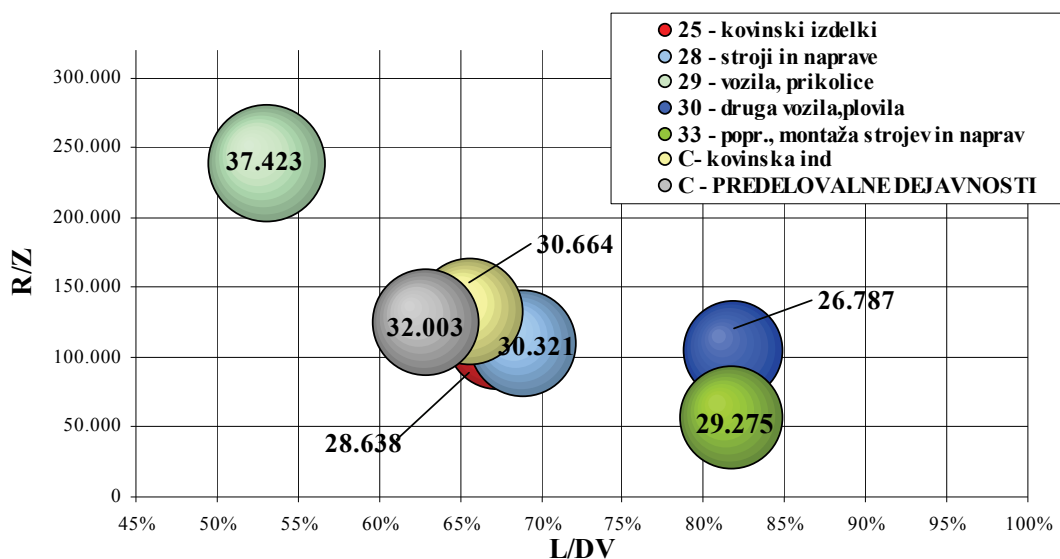

Graf 6: Struktura izvoza

1.3. Konkurenčno pozicioniranje kovinske industrije

V skladu s študijo konkurenčnosti kovinske industrije spremljamo pozicioniranje na osnovi treh faktorjev in sicer realizacijo na zaposlenega (R/Z) in ustvarjeno dodano vrednostjo na zaposlenega (DV/Z). Kot tretji faktor pa se primerjajo stroški dela, ker ti odločilno vplivajo na porabo bruto dodane vrednosti in na razmerje delitve, ki je namenjena porabi in akumulaciji (L/DV). V nadaljevanju je v prikazanih grafih medsebojno razmerje vseh treh veličin. L/DV (v%) je na osi x, R/Z (v €) na osi y, DV/Z (v €) pa je prikazana z velikostjo kroga. Panoga je tem bolj uspešna, čim bolj levo zgoraj je njena pozicija (čim manjši delež stroškov dela v bruto dodani vrednosti, čim višja realizacija na zaposlenega) in pa čim večja je površina kroga (večja površina – večja bruto dodana vrednost na zaposlenega).

Pozicija panog kovinske industrije po R/Z, L/DV, DV/Z v letu 2008

Graf 7: Pozicija panog kovinske industrije po R/Z, L/DV, DV/Z v letu 2008

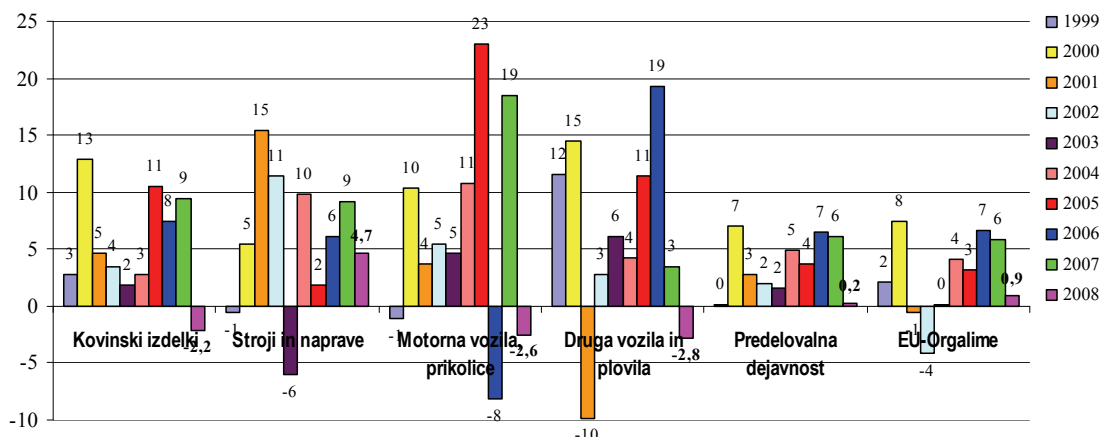
Kot je razvidno iz grafa, je pozicija posameznih dejavnosti kovinske industrije različna. V najboljšem položaju je dejavnost SKD 29, ki izrazito izstopa od ostalih dejavnosti, katere so si po poziciji relativno blizu skupaj. V nadaljevanju bodo v poglavju o posameznih dejavnostih prikazane primerjave konkurenčne pozicije slovenskih dejavnosti z drugimi v Evropi.

2. TRENDNA GIBANJA V KOVINSKI INDUSTRIJI IN NJENIH DEJAVNOSTIH OD LETA 1999 DO 2008

V nadaljevanju so prikazana desetletna gibanja po posameznih dejavnostih kovinske industrije, primerjalno pa tudi za celotno kovinsko industrijo in predelovalno industrijo v Sloveniji. Trendna gibanja so podana za naslednje karakteristične dejavnike:

- indeksi obsega industrijske proizvodnje
- število družb
- število zaposlenih
- dodana vrednost na zaposlenega

2.1. Indeks obsega industrijske proizvodnje

Graf 8: Indeks obsega industrijske proizvodnje v %

Kot je razvidno, so bili indeksi najvišji v letu 2000, razen za panogo strojogradnje, kjer je indeks najvišji v letu 2001. Predvsem pa se v letu 2001 že opazi padanje obsega industrijske proizvodnje, še bolj izraziti pa so padci v letu 2002 in 2003. Padci rasti industrijske proizvodnje so posledica negativne gospodarske situacije v Evropi, kamor je usmerjen pretežni izvoz kovinske industrije. V letu 2004 je opazen pozitiven zasok, saj so se indeksi obsega industrijske proizvodnje v primerjavi z letom 2003 izboljšali (izjema je dejavnost proizvodnje drugih vozil in plovil). Indeksi za leto 2008 so za slovensko kovinsko industrijo negativni; izjema je le dejavnost stroji in naprave, ki izkazuje rast 4,7%. Celota predelovalnih dejavnosti v Sloveniji leta 2008 beleži 0,2% rast.

Primerjava s povprečjem v Evropi pokaže, da so povprečni indeksi obsega v tehnični industriji v letih od 2001 do 2003 v EU negativni, za leto 2006 pa je bil zaznan izjemen pozitiven premik, saj je bil obseg proizvodnje po podatkih Orgalime v tehnični industriji višji za 6,6%. Leto 2008 izkazuje majhno, le 0,9% rast.

2.2. Število družb v kovinski industriji

Dejavnost	Pro.kovin.izdel., razen strojev in naprav				Proizvodnja drugih strojev in naprav				Proizv. motor.vozil, prikolic in polprik.				Proizvodnja drugih vozil in plovil				Popravila in montaža strojev in naprav				
	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V	
1998		1018	63	26		332	63	23		54	15	14		27	1	5					
1999		980	82	29		341	82	22		53	17	16		28	2	7					
2000		965	98	38		328	71	34		45	18	16		31	1	7					
2001		977	96	57		315	81	39		42	19	16		33	3	9					
2002		1088	50	24		393	36	21		53	9	10		45	2	7					
2003		1178	51	27		403	39	25		56	9	9		54	2	5					
2004		1231	39	20		432	30	21		63	8	8		63	4	3					
2006		1197	99	35	23	398	62	33	19	55	15	8	8	62	3	2	4				
2007		1290	108	43	25	403	64	42	17	63	12	9	11	71	2	3	3				
2008		1205	127	45	23	314	76	36	17	57	15	11	11	56	1	4	2	202	3	0	2

m – mikro podjetja; M – mala podjetja; S – srednja podjetja; V – velika podjetja

Tabela 2: Število družb v kovinski industriji

Ob zgornji tabeli je potrebno pojasniti, da je v letu 2002 prišlo do novih kriterijev za velikost podjetja, zato podatki o številu podjetij med letoma 2001 in 2002 niso direktno primerljivi.

Prav tako je prišlo v 2008 do spremembe ZGD v členu, ki opredeljuje kriterije razvrstitve podjetij v velikostne razrede (natančneje gl. spodaj), kar onemogoča neposrednost primerjave. Kljub temu pa so trendi razvidni.

Predvsem se je v letih od 1998 do 2001 v kovinski industriji zmanjševalo število majhnih podjetij, po letu 2001 pa se povečuje število malih podjetij in znižuje število velikih podjetij.

Velikost družbe – kriteriji za opredelitev

ZGD-1 Zakon o gospodarskih družbah (U.I. 42/06,68/08)

55. Člen ZGD-1 (mikro, majhne, srednje in velike družbe)

Merila na bilančni presečni dan letne bilance stanja:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu,
- čisti prihodki od prodaje, in
- vrednost aktive.

Mikro družba je družba, ki izpolnjuje dve od teh meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega deset,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 2 mio EUR in
- vrednost aktive ne presega 2 mio EUR.

Majhna družba je družba, ki izpolnjuje dve od teh meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 50,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 8,5 mio EUR, in
- vrednost aktive ne presega 4,4 mio EUR.

Srednja družba je družba, ki izpolnjuje dve od teh meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 250,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 35 mio EUR, in
- vrednost aktive ne presega 17,5 mio EUR.

Velika družba je družba, ki ni mikro družba po drugem odstavku ali majhna družba po tretjem odstavku ali srednja družba po prejšnjem odstavku. V vsakem primeru pa so velike družbe tudi tiste družbe, ki morajo po 56. členu zakona ZGD pripraviti konsolidirano letno poročilo

Deleži glede na velikost podjetja v kovinski industriji za leto 2008 so: mikro podjetij je 83,4%, malih podjetij je 9,8%, srednjih podjetij je 4,3% in velikih podjetij je 2,4%.

2.3. Število zaposlenih v kovinski industriji

Dejavnost	Pro.kovin.izdel., razen strojev in naprav				Proizvodnja drugih strojev in naprav				Proizv. motor.vozil, prikolic in polprik.				Proizvodnja drugih vozil in plovil				Popravila in montaža strojev in naprav								
	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V					
1998		5318	4132	9276		2510	4363	6133		89	1288	6033		574	8	2491									
1999		4554	5831	9743		1676	5034	5846		1033	1179	4869		124	43	2557									
2000		4092	5391	11869		1581	3869	6884		352	1058	5236		104	54	2544									
2001		4434	4359	13531		1501	3552	6827		267	1138	5222		115	113	2600									
2002		8826	5314	9965		4262	4322	3956		866	931	5159		203	233	2499									
2003		8272	5386	9478		3987	4149	4896		787	1113	5041		298	269	2345									
2004		10149	4419	9017		4996	3689	4773		1052	1120	5566		334	732	1646									
2006		7093	4766	4541	9400		2296	2941	4093	5093		400	804	1340	6355		224	86	301	1965					
2007		9440	4423	5064	8936		2229	2825	5035	5022		458	535	1485	7473		338	36	392	1762					
2008		7819	5654	5696	8173		1904	3237	4513	5892		372	715	1523	7817		244	39	679	608		558	76	0	1983

m – mikro podjetja; M – mala podjetja; S – srednja podjetja; V – velika podjetja

Tabela 3: Število družb v kovinski industriji

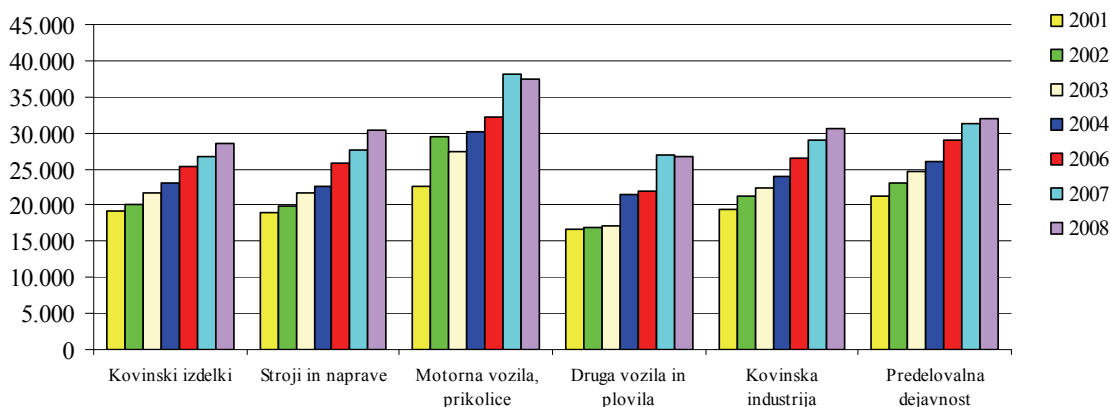
Tudi tu velja podobno dejstvo kot pri številu družb. Namreč zaradi sprememb določil o velikosti podjetja, podatki za leti 2001 in 2002 ter za leti 2007 in 2008 niso direktno primerljivi. Opazno pa je povečevanje števila zaposlenih v majhnih družbah in zmanjševanje zaposlenih v srednjih in velikih družbah.

Za leto 2008 velja, da je bilo v kovinski industriji v mikro podjetjih zaposlenih 19,1% vseh zaposlenih, v malih podjetjih 16,9% vseh zaposlenih, v srednjih 21,6% vseh zaposlenih in v velikih družbah 42,4% vseh zaposlenih. Kovinska industrija skupno v letu 2008 zaposluje 57.677 delavcev, kar pomeni, da se je v tem letu v panogah

ustvarilo dodatnih 2.224 delovnih mest. Če primerjamo število zaposlenih po panogah, ugotovimo da je izrazito drugačna struktura v proizvodnji motornih vozil in pa proizvodnji drugih vozil in plovil, kjer je največji delež zaposlenih v velikih družbah

2.4. Dodana vrednost na zaposlenega

Dodana vrednost na zaposlenega se v kovinski industriji vsa leta povečuje (29.696€ v letu 2007, 30.664€ v 2008), je pa še vedno nižja od povprečja v predelovalni dejavnosti (31.235€ v 2007; 32.003€ v letu 2008). Po letih trajne rasti v 2008 opažamo padec dodane vrednosti per capita v dejavnostih motornih vozil in prikolic ter proizvodnji drugih vozil in plovil. Najvišje dodane vrednosti na zaposlenega dosega proizvodnja motornih vozil in prikolic (38.231€ v 2007; 37.423€ v 2008), ki je tudi nad povprečjem kovinske industrije in predelovalne dejavnosti. Najnižje pa so dodane vrednosti v proizvodnji ostalih vozil in plovil (26.787€), ki so glede na leto poprej celo nekoliko nižje.

Graf 9: Dodana vrednost na zaposlenega – v €

2.5. Konkurenčna pozicija podjetij glede na velikost

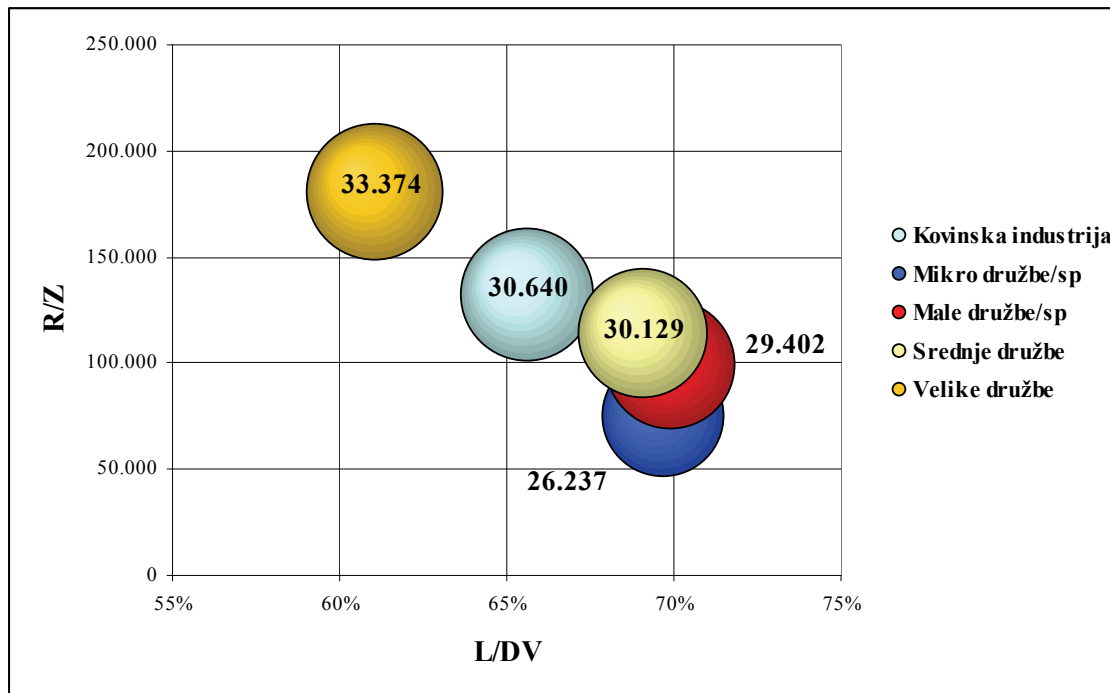
Osnovni podatki gospodarjenja podjetij kovinske industrije glede na velikost:

	kovinska industrija	Mikro družbe/sp	Male družbe/sp	Srednje družbe	Velike družbe
število družb	2.255	1.881	222	97	55
povp. št. zaposlenih po del. urah	57.676,99	11.018,01	9.720,71	12.464,22	24.474,05
prihodki (ne vključujejo sprememb vrednosti zalog)	7.645.744.183,00	829.407.392,00	969.192.640,00	1.422.186.671,00	4.424.957.480,00
indeks 08/07	104,10	126,35	113,18	104,86	98,86
čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	4.986.596.081,00	175.215.271,00	443.927.699,00	893.423.693,00	3.474.029.418,00
indeks 08/07	101,56	134,77	113,81	106,67	97,80
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	295.583.648,00	57.639.024,00	49.073.054,00	61.815.845,00	127.055.725,00
indeks 08/07	91,02	111,22	98,98	93,64	80,76
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT)	603.898.096,00	95.788.958,00	82.260.778,00	113.251.830,00	312.596.530,00
indeks 08/07	100,61	116,61	105,20	100,64	95,48
zaloge	997.921.497,00	118.019.050,00	124.189.405,00	240.662.318,00	515.050.724,00
indeks 08/07	110,18	166,87	104,15	112,06	102,81
povp. št. zaposlenih po del. urah (celo št.)	57.676,99	11.018,01	9.720,71	12.464,22	24.474,05
indeks 08/07	103,88	118,30	103,17	101,93	99,67

dodana vrednost (DV)	1.767.215.390,00	289.074.154,00	285.811.259,00	375.536.391,00	816.793.586,00
indeks 08/07	107,92	124,61	111,82	109,85	101,07
koeficient zadolženosti (finančne in poslovne obveznosti / obveznosti do virov sred.)	0,6077	0,6461	0,6366	0,6218	0,5861
indeks 08/07	100,49	104,80	98,22	100,29	99,55
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,0124	1,0272	1,0343	1,0004	1,0090
indeks 08/07	98,41	96,76	99,32	98,68	98,31
dobičkovnost prodaje(dobiček iz poslovanja / čisti prihodki iz prodaje) - PM	0,0406	0,0732	0,0542	0,0459	0,0298
indeks 08/07	90,12	92,06	90,95	92,65	82,94
dobičkonosnost kapitala (neto dobiček / kapital) - ROE	0,0664	0,0999	0,1244	0,0712	0,0457
indeks 08/07	63,06	72,73	80,59	70,47	50,01
dobičkonosnost sredstev (neto dobiček / sredstva) - ROA	0,0234	0,0319	0,0400	0,0239	0,0171
indeks 08/07	62,84	65,06	81,25	69,71	51,29
prihodki na zaposlenega v eur (prihodki / povp. št. zap.)	132.561,43	75.277,42	99.703,89	114.101,54	180.802,01
indeks 08/07	100,20	106,81	109,71	102,88	99,19
stroški dela na zaposlenega v eur (str. dela / povpr. število zaposlenih)	20.100,12	18.280,24	20.555,41	20.816,45	20.373,77
indeks 08/07	107,13	110,55	109,21	107,43	105,68
DV na zaposlenega v eur (dodana vred. / povp. število zaposlenih)	30.639,87	26.236,51	29.402,30	30.129,15	33.373,86
indeks 08/07	103,88	105,33	108,38	107,77	101,41
delež prodaje na tujih trgih (čisti prih. iz prodaje na tuj. trgih / prihodki)	0,65	0,21	0,46	0,63	0,79
indeks 08/07	97,57	106,65	100,56	101,73	98,93
delež stroškov dela v dodani vrednosti (stroški dela/dodana vrednost)	0,66	0,70	0,70	0,69	0,61
indeks 08/07	103,13	104,96	100,76	99,69	104,21

Tabela 4: osnovni podatki glede na velikost družbe

Indeks prihodkov na ravni kovinske industrije za leto 2008 je 104, vendar je razlika med mikro družbami (126) in velikimi družbami (99) velika. Prav tako so se prihodki od prodaje na tujem trgu znotraj mikro družb povečali za skoraj 35 %, v veliki družbah pa upadli za dobra 2 %. Dobiček pred davki in obrestmi (EBIT) je v letu 2008 izkazal skoraj 20 % upad pri velikih družbah in dobrih 11 % rasti pri mikro družbah; zaloge so se pri mikro družbah povečale za 67%, pri velikih družbah pa so praktično ostale na istem nivoju (povečanje za 2,8%). Dobičkonosnost kapitala ROE se je pri velikih družbah prepolovila, pri mikro oz. malih družbah pa je upadla za 27 oz. 20 %. Podobno sliko kažejo tudi indeksi dobičkonosnosti sredstev ROA.

Graf 10: Konkurenčno pozicioniranje glede na velikost družb

Na zgornji sliki je izpostavljena primerjava konkurenčne pozicije celotne kovinske industrije glede na velikost družb. Za primerjavo smo vzeli tri različne parametre, in sicer realizacijo na zaposlenega (R/Z) ter ustvarjeno dodano vrednost na zaposlenega (DV/Z). Kot tretji parameter pa primerjajo stroški dela (L/DV), ker ti vplivajo na porabo bruto dodane vrednosti in na razmerje delitve, ki je namenjena porabi in akumulaciji.

Celotna kovinska industrija (zajete so vse družbe) letno ustvari okoli 130 tisoč € realizacije na zaposlenega, dobrih 30 tisoč € ustvarjene dodane vrednosti ter ima nekaj več kot 65% stroškov dela na zaposlenega. Pri posamični razvrstitvi po družbah pa najboljše rezultate kažejo velike družbe, in sicer z okoli 180 tisoč € realizacije na zaposlenega, cca 33 tisoč € ustvarjene dodane vrednosti ter imajo nekaj več kot 60% stroškov dela na zaposlenega.

Mikro, male in srednje družbe pa si sledijo nekako enako po stroških dela na zaposlenega, le pri ustvarjeni dodani vrednosti so nekoliko boljše srednje družbe, ki so ustvarile dobrih 30 tisoč € dodane vrednosti na zaposlenega, kar je skoraj podoben znesek, kot ga ustvari celotna kovinska industrija.

2.6. Konkurenčna pozicija podjetij glede na izvor kapitala

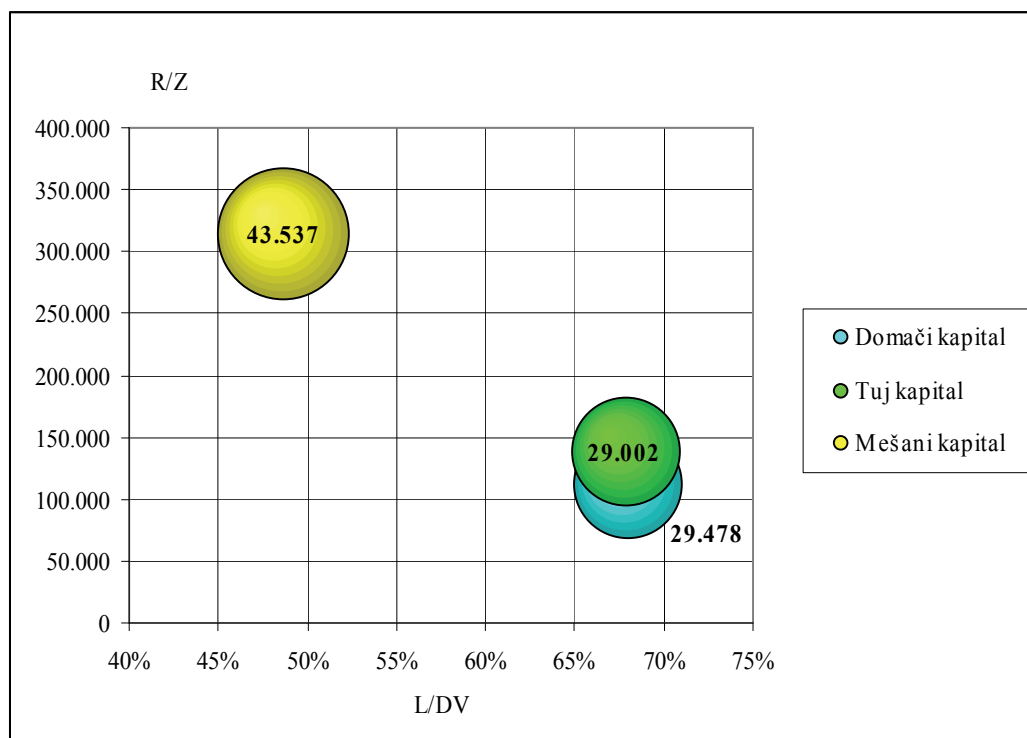
Osnovni podatki gospodarjenja podjetij kovinske industrije glede na izvor kapitala (domači, tuji, mešani):

	kovinska industrija	Domači kapital	Tuj kapital	Mešani kapital
število družb	2.255	2.050	126	79
povp. št. zaposlenih po del. urah	57.676,99	46.074,08	6.613,94	4.988,97
prihodki (ne vključujejo sprememb vrednosti zalog)	7.645.744.183,00	5.163.735.757,00	911.140.904,00	1.570.867.522,00
indeks 08/07	104,10	105,58	103,17	100,00
čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	4.986.596.081,00	2.919.738.445,00	721.185.246,00	1.345.672.390,00
indeks 08/07	101,56	102,64	102,99	98,58
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	295.583.648,00	228.206.153,00	31.961.577,00	35.415.918,00
indeks 08/07	91,02	96,72	74,07	77,58

dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT)	603.898.096,00	425.802.643,00	59.871.643,00	118.223.810,00
indeks 08/07	100,61	102,94	86,12	100,95
zaloge	997.921.497,00	795.177.705,00	104.697.672,00	98.046.120,00
indeks 08/07	110,18	108,53	101,48	140,39
povp. št. zaposlenih po del. urah (celo št.)	57.676,99	46.074,08	6.613,94	4.988,97
indeks 08/07	103,88	103,40	108,08	103,02
dodana vrednost (DV)	1.767.215.390,00	1.358.192.616,00	191.816.328,00	217.206.446,00
indeks 08/07	107,92	109,77	103,09	101,41
koeficient zadolženosti (finančne in poslovne obveznosti / obveznosti do virov sred.)	0,61	0,63	0,61	0,48
indeks 08/07	100,49	100,30	103,28	96,16
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,0124	1,0129	1,0101	1,0122
indeks 08/07	98,41	98,49	97,11	98,89
dobičkovnost prodaje(dobiček iz poslovanja / čisti prihodki iz prodaje) - PM	0,0406	0,0478	0,0337	0,0213
indeks 08/07	90,12	97,23	67,66	71,72
dobičkonosnost kapitala (neto dobiček / kapital) - ROE	0,0664	0,0663	0,0583	0,0717
indeks 08/07	63,06	66,97	40,67	65,41
dobičkonosnost sredstev (neto dobiček / sredstva) - ROA	0,0234	0,0224	0,0199	0,0328
indeks 08/07	62,84	66,84	38,95	68,20
prihodki na zaposlenega v eur (prihodki / povp. št. zap.)	132.561,43	112.074,64	137.760,68	314.868,10
indeks 08/07	100,20	102,11	95,46	97,07
stroški dela na zaposlenega v eur (str. dela / povpr. število zaposlenih)	20.100,12	20.043,75	19.688,38	21.166,60
indeks 08/07	107,13	107,66	104,75	105,58
DV na zaposlenega v eur (dodana vred. / povp. število zaposlenih)	30.639,87	29.478,45	29.001,82	43.537,33
indeks 08/07	103,88	106,16	95,38	98,44
delež prodaje na tujih trgih (čisti prih. iz prodaje na tuj. trgih /prihodki)	0,65	0,57	0,79	0,86
indeks 08/07	97,57	97,22	99,83	98,59
delež stroškov dela v dodani vrednosti (stroški dela/dodana vrednost)	0,66	0,68	0,68	0,49
indeks 08/07	103,13	101,42	109,82	107,25

Tabela 5: osnovni podatki glede na velikost kapitala

Daleč največji delež družb je osnovan na domačem kapitalu. Na ravni celotne kovinske industrije se je dobiček pred davki in obrestmi (EDIT) v letu 2008 zmanjšal za slabih 9 %, podjetja s tujim kapitalom pa izkazujejo upad za dobrih 25 %; zaloge v kovinski industriji so se povečale za dobrih 10%, pri podjetjih s tujim kapitalom pa le za slab 1,5%. Dobičkovnost prodaje se je med kovinarji zmanjšala za 10%, podjetja tujega kapitala pa izkazujejo upad za slabo tretino.

Graf 11: Konkrenčno pozicioniranje glede na izvor kapitala

Na zgornji sliki je izpostavljena primerjava konkurenčne pozicije družb celotne kovinske industrije glede na izvor kapitala. Tako kot zgoraj, smo tudi tukaj za primerjavo vzeli že omenjene parametre (R/Z, L/DV, DV/Z).

Kot je razvidno iz grafa, je pozicija izvora kapitala različna. Izvor domačega in tujega kapitala sta si po dodani vrednosti dokaj podobna, le pri tujem kapitalu je prisotna nekoliko večja realizacija na zaposlenega. Pri mešanem kapitalu pa lahko vidimo visoko dodano vrednost (43.537 €) in realizacijo na zaposlenega (314.868 €) ter nizke stroške na zaposlenega v višini 48% glede na ustvarjeno dodano vrednost.

3. IZVOZ KOVINSKE INDUSTRIJE

	kovinska industrija	kovinski izdelki	stroji in naprave	vozila in prikolice	druga vozila, plovila	popravila in montaža strojev
število družb	2.255	1.400	443	94	63	207
število zaposlenih	57.677	27.342	15.546	10.428	1.570	2.617
indeks 08/07	103,88	105,55	102,80	103,06	100,15	99,06
celotni prihodek v mio€	7.646	3.113	1.705	2.495	164	149
indeks 08/07	104,10	107,11	109,02	97,78	95,74	113,05
izvoz v mio€	4.987	1.606	1.143	2.084	136	16
indeks 08/07	101,56	103,93	107,94	96,11	108,73	154,88
delež v izvozu kov.ind.	100,00%	32,20%	22,93%	41,79%	2,72%	0,32%

delež izvoza	0,65	0,52	0,67	0,84	0,83	0,11
indeks 08/07	97,57	97,03	99,01	98,30	113,58	136,99
dobičkovnost prodaje- PM	0	0	0	0	0	0
indeks 08/07	90,12	93,81	90,71	83,95	75,82	57,65

Tabela 6: Izvoz kovinske industrije v letu 2008.

Iz tabele je razvidno, da je po dejavnostih kovinske industrije izvoz največji v proizvodnji motornih vozil in prikolic, sledita pa proizvodnja kovinskih izdelkov ter strojogradnja. Slovenska kovinska industrija je izvozno usmerjena, deleži izvoza v prihodku povsod presegajo 52%, največji delež izvoza v prihodku je v proizvodnji motornih vozil in prikolic. V vseh dejavnostih kovinske industrije so se ti deleži od leta 1998 povečevali, v letu 2008 pa je opazen upad za dobra 2%. Dejavnost montaže in popravil strojev in naprav edina odstopa od teh trendov, saj je v osnovi bolj lokalno usmerjena (izvozi 11% svoje proizvodnje).

Primerjalno med posameznimi dejavnostmi ima največji delež izvoza v kovinski industriji proizvodnja motornih vozil (41,89% vsega blagovnega izvoza kovinske industrije); sledi ji proizvodnja kovinskih izdelkov, ki kot dejavnost izvozi za 1,6 mlrd€, kar predstavlja 32,2% izvoza vse kovinske industrije.

Naslednja tabela prikazuje deleže izvoza kovinske industrije za nekatere dejavnosti.

šifra dejavnosti in njen opis	število družb	izvoz (v €)	indeks izvoza 2008/2007	delež v celotnem izvozu kov.ind. (v%)
29.100 - Proizvodnja motornih vozil	10	1.210.650.355	98	24,28
29.320 - Pro.drugih delov in opreme za mot. vozila	56	611.943.217	99	12,27
25.500 - Kovanje, stiskanje, valjanje kovin	43	431.106.150	95	8,65
25.110 - Pro. kovin. konstrukcij in njihovih delov	294	353.266.965	110	7,08
29.200 - Pro. karoserij za vozila; pro. prikolic	28	261.313.046	84	5,24
28.220 - Proizv. dvigalnih in transportnih naprav	54	244.609.054	124	4,91
25.990 - Proizv. drugje nerazvšč. kovin.izdelkov	287	225.254.148	101	4,52
28.130 - Proizvodnja črpalk in kompresorjev	13	159.444.258	105	3,20
25.731 - Proizvodnja ročnega orodja	13	124.636.577	106	2,50
25.720 - Proizvodnja ključavnic, okovja	15	123.610.149	89	2,48
25.620 - Mehanska obdelava kovin	340	111.174.335	119	2,23
28.140 - Proizvodnja pip in ventilov	16	108.408.966	94	2,17
28.300 - Proizv. kmetijskih in gozdarskih strojev	27	88.402.563	111	1,77
28.990 - Proizv. strojev za dr. posebne namene	77	79.626.201	120	1,60
28.150 - Pro.ležajev, zobnik za mehan.prenos energ	23	75.870.619	111	1,52
25.732 - Proizvodnja orodja za stroje	121	74.273.243	122	1,49
25.930 - Proizv. izdelkov iz žice, verig in vzmeti	47	73.903.190	122	1,48
28.250 - Pro.hladil.in prezr.nap.,razen za gospod.	47	64.333.560	94	1,29
28.490 - Proizvodnja drugih obdelovalnih strojev	24	62.271.397	85	1,25
30.120 - Proizvodnja čolnov za razvedrilo in šport	27	58.218.817	100	1,17
28.930 - Proizv. strojev za živilsko in tobač.ind.	25	50.154.109	100	1,01
ostalo
panoge kovinske industrije skupaj:	2255	4.986.596.081	102	100,00

Tabela 7: Izvoz kovinske industrije- panoge izvoznice

Kovinska industrija izvažava v vse države sveta. Tradicionalno so države najmočnejšega izvoza Nemčija, Francija, Italija in Avstrija. Ta geografska usmeritev ostaja enaka tudi v 2008.

država namena	Izvoz v EUR
NEMČIJA	1.312.849.003
FRANCIJA	943.376.960
AVSTRIJA	457.881.600
ITALIJA	438.908.768
HRVAŠKA	196.738.939
VELIKA BRITANIJA	196.641.594
NIZOZEMSKA	127.683.379
POLJSKA	116.167.800
ŠPANIJA	107.471.892
SRBIJA (od l. 2006)	99.531.910
MADŽARSKA	95.480.008
ROMUNIJA	92.612.471
DANSKA	90.523.617
BOSNA IN HERCEGOVINA	89.246.041
ČEŠKA REPUBLIKA	88.169.366
ŠVEDSKA	78.657.477
RUSKA FEDERACIJA	77.101.103
BELGIJA	68.805.050
ZDRUŽENE DRŽAVE	65.714.510
ŠVICA	56.174.604
...	...
vsii izvozni trgi skupaj	4.986.596.081

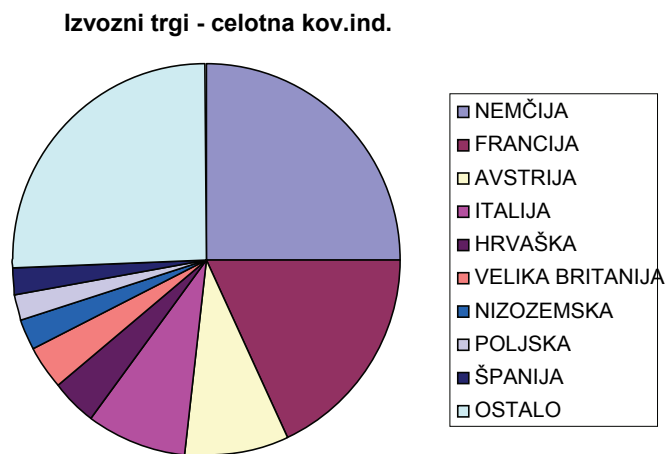

Tabela 8: Izvoz kovinske industrije - države

Celoten izvoz za leto 2008 kaže, da se je največ izvozilo v Nemčijo, ki sicer ostaja najpomembnejši izvozni trg. Vrednosti izvoza si nato sledijo po naslednjih treh največjih blagovno-izvoznih partnericah: Francija, Avstrija in Italija.

V letu 2008 je videti še povečan delež izvoza na Hrvaško, Veliko Britanijo in na Nizozemsko ter nekatere države JV Evrope (Poljska, Madžarska, Češka, Romunija in Ruska federacija).

4. GIBANJA KOVINSKE INDUSTRIJE V EU

Gibanje trendov poslovanja kovinske industrije v EU povzemamo po letnem poročilu ORGALIME. ORGALIME je zveza združenj industrije kovinskih izdelkov, strojogradnje in elektro ter elektronske industrije in povezuje 35 združenj v 23 državah Evrope. Podatki v nadaljevanju zajemajo rezultate, ocene in napovedi 18 držav oz. 130.000 podjetij. Na osnovi informacij v času izdaje letnega poročila ORGALIME je bila skupna proizvodnja takoimenovane tehnične industrije v letu 2008 1.885 mlrd € (v 2007 1.813 mlrd €), izvoz blaga izven EU 472 mlrd € (v 2007 448 mlrd €), višina investicij 62,4 mlrd € (v 2007 59,4 mlrd €); skupaj zaposluje okoli 11,1 mio (v 2007 10,9 mio) delojemalcev.

ORGALIME ekonomisti zbirajo in analizirajo zadnje podatke ter oblikujejo napovedi za tehnične industrije vsako leto. Podatki pokrivajo naslednja področja: kovinske proizvode, stroje in naprave ter električne in elektronske aparate. Navedeni sektorji sodijo v poglavja 28. do 33. NACE rev.1 nomenklature.

Tehnične industrije, ki jih predstavlja ORGALIME, letno ustvarijo več kot četrtino proizvodnje, tretjino izvoza EU predelovalnih industrij in zaposlujejo skoraj tretjino zaposlenih v vseh evropskih predelovalnih dejavnostih. Celotni blagovni izvoz sektorja je v 2008 predstavljal 1.210 mlrd € (v 2007 1,190 mlrd €).

V letu 2008 je visoka rast upadala

Poslovna klima je bila optimistična in pričakovanja visoka ob vstopu v leto 2008.

Visoka produktivnost in stopnja izkoriščenosti kapacitet sta bili posledica velikega povpraševanja tako znotraj EU kot celote, kot tudi večine izven- evropskih trgov, še posebej v Aziji in Latinski Ameriki.

V prvi polovici 2008 je postala zaskrbljujoča inflacijska stopnja; pomanjkanje kompetentnega kadra je postalo pereče v nekaterih sektorjih in nekaterih državah. Pregretost proizvodnje in bojazen pred visoko inflacijo sta se odrazila tudi v razvoju cen vhodnih materialov predelovalnih industrij.

V prvih dveh kvartalih 2008 se je proizvodnja celotnih orgalime industrij povečala za 4 %, v drugi polovici leta pa se je pokazala ena od največjih kontradiktornosti: raven proizvodnje predelovalnih industrij je med julijem in decembrom 2008 padla za 8%(ocena). Ena od razlag tega dramatičnega upada je negativen učinek globalne finančne krize, ki je prizadela gospodarstvo, še posebej proizvodne industrije.

leto	proizvodnja (mlrd€)	izvoz izven EU (mlrd€)	investicije (mlrd€)	zaposleni (mio)
2008	1.885	472	62,4	11,1
2007	1.813	448	59,4	10,9
2006	1.779	417	47,5	10,6
2005	1.598	461	42	10

Investicije in zaposlenost rasteta

Podjetja so bila bolj kot običajno ranljiva za finančne turbulence, ker je njihov output v veliki meri dobrina, visoko občutljiva na delovanje finančnih trgov in na normalen dostop do kreditnih linij.

Tako je preko celotnega leta proizvodnja porasla za ocenjenih 0,9 %, kar je precej pod dolgoletnim povprečjem (3%). Še vedno so se širili sektorji parnih generatorjev, kmetijske mehanizacije ter medicinskih instrumentov. Po drugi strani pa so se drugi sektorji npr. bela tehnika, akumulatorji, ... močno skrčili.

Investicije so znašale 62,4 mlrd€ in so glede na leto poprej zrasle za indeks 105. Zaposlenih je bilo 11,1 mio delavcev, kar je indksno 101,8 glede na leto 2007. Največji porast zaposlenih izkazuje sektorja strojogradnje in proizvodnje kovinskih izdelkov.

Splošni pogled na 2009

Konec leta 2008 in začetek 2009 je obeležil močan upad proizvodnje. Po dosegljivih podatkih je videti, da so se pogodbeno naročila močno zmanjšala. Takega upada predelovalne industrije niso doživele že leta. Vse kaže, da bo leto 2009 zelo težko leto za podjetja.

Izsledki različnih študij, ki so skušale napovedati poslovno okolje orgalime industrij so se močno slabšali skozi mesece prvega kvartala 2009.

Predelovalne industrije so v 2008 v EU27 proizvedle za cca 1.885 mlrd EUR in zaposlovale cca 11 mio delavcev. Menjava (znotraj in izven EU) je dosegla 1.210 mlrd EUR.

Večina podjetij je zaskrbljenih zaradi močno zmanjšane priliva novih naročil in naraščajočih zalog. Finančni sektor je globalno še vedno v težavah, kar povečuje premije; kreditne linije se zapirajo. Vse navedeno bo gotovo negativno vplivalo na investicije. Vendar pa so ukrepi držav usmerjeni v izboljšanje: obrestne mere padajo, davčne politike se spreminjajo, davčne olajšave oz. splošni stimulatívni paketi,...

Pričakujemo precej globok upad proizvodnje v letu 2009 (cca - 6,8%), zunanji izvoz se bo zmanjšal za 6,5%, zaposlenost bo upadla za 2,8%.

Strojegradnja

Proizvodnja strojev in naprav je v 2008 dosegla letno vrednost proizvodnje cca 685 mlrd EUR, in zaposlovala 3,7 milijona ljudi.

Ta sektor igra ključno vlogo v razvoju konkurenčnosti in produktivnosti industrij na splošno. Med najbolj pomembnimi odjemalci tega sektorja je predelovalna industrija sama. To je precej ciklična industrija in njene preformance so odvisne od investicijskih ciklov njenih odjemalcev.

Rast obsega proizvodnje se je po dveh zelo močnih letih v letu 2008 izkazala za 3,2%. Skromna rast je rezultat nižanja povpraševanja po investicijskem blagu skozi leto. Večina pomembnih trgov je beležila upad rasti investicij. V četrtem kvartalu leta 2008 je po nekaj močnih letih upadla tako v EU15 kot v novih članicah. Kljub vsemu pa Avstrija, Belgija, Nemčija in Norveška poročajo o visoki rasti tega sektorja v 2008.

Proizvodnja kovinskih izdelkov

Proizvodnja kovinskih izdelkov zajema široko paleto proizvodov, vključno z orodji ter končnimi kovinskimi proizvodi (cca 40% proizvodnje), odkovki, kovinski kontejnerji, konstrukcije in sekundarne transformacije oz. površinska obdelava kovin.

Vrednost proizvodnje tega sektorja je za 2008 ocenjena na 530 mlrd.EUR, število zaposlenih je doseglo 3,8 milijona. Te industrije v veliki meri proizvajajo izdelke, ki predstavljajo vhodne materiale drugih sektorjev npr. strojogradnja, avtomobilska industrija. Povpraševanje teh sektorjev je v drugi polovici 2008 močno upadlo in tako je rezultat sektorja kovinskih izdelkov manjši za 1,1% na letni ravni.

V letu 2008 sta samo dve podpanogi (rezervoarji in parni generatorji) izkazali pozitivno rast. Za proizvajalce vhodnih materialov v ostale strojne industrije, kot npr. stiskanje, kovanje ter površinska obdelava kovin je leto 2008 pomenilo leto močnega upada naročil, proizvodnje in prihodka.

Zaključek

Leto 2008 se je pričelo z visokim optimizmom in velikim poslovnim zaupanjem. Ko se je leto odvijalo, je postalo jasno, da se namesto normalnega upadanja v ciklusu investicijskega blaga (ki se je pričelo v 2007) pojavlja dramatični upad novih naročil v večini sektorjev: pričakovali smo postopno manjšanje, ki pa se je spremenilo v strm padec na koncu leta. Kljub temu pa je zaradi močne produktivnosti v prvi polovici leta zaposlenost narasla na letnem nivoju za cca 1,3%.

Življenje je trdo za gospodarstvo, še posebej za predelovalne industrije. EU institucije pa ne dajejo signala, da bi gospodarsko stanje vplivalo nanje; nasprotno: opažamo izjemno visoko aktivnost na področju zakonodaje, čemur so verjetno vzrok prihajajoče volitve novega evropskega parlamenta in imenovanje nove komisije konec leta 2009.

Rast obsega proizvodnje v letu Orgalime industrija	2006 (v %) ocena	2007 (v %) ocena	2008 (v %) ocena
Proizvodnja kovinskih izdelkov	+5,3	+5,4	-1,1
Proizvodnja strojev in naprav	+7,1	+7,8	+3,2
Proizvodnja električne in elektronske opreme	+7,3	+4,1	0,0
Proizvodnja instrumentov	+5,4	+4,4	+1,2
Skupaj Orgalime industrija	+6,6	+5,8	+0,9

5. PREGLED POSAMEZNIH RAZREDOV DEJAVNOSTI KOVINSKE INDUSTRIJE

5.1. PROIZVODNJA KOVINSKIH IZDELKOV – SKD 25

Proizvodnja kovinskih izdelkov vključuje:

- 25.1- Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov
- 25.2- Proizvodnja kotlov za centralno ogrevanje, kovinskih rezervoarjev in cistern
- 25.3- Proizvodnja parnih kotlov, razen kotlov za centralno ogrevanje
- 25.4- Proizvodnja orožja in streliva
- 25.5- Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin; prašna metalurgija
- 25.6- Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin
- 25.7- Proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja
- 25.9- Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov

5.1.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz proizvodnje kovinskih izdelkov

Kadar so v agregatu zajete manj kot tri družbe oz. ima ena prevladujočo vlogo, podatek za ta agregat ni objavljen (je zaupne narave). V panogi Proizvodnja kovinskih izdelkov so to agregati podpanog 25.3- Proizvodnja parnih kotlov, razen kotlov za centralno ogrevanje in 25.4- Proizvodnja orožja in streliva.

V tabeli 9 so prikazani osnovni podatki po dejavnostih proizvodnje kovinskih izdelkov v letu 2008

	25	25.1	25.2	25.5	25.6	25.7	25.9
število družb	1.400	362	35	43	424	161	370
število zaposlenih	27.342	7.552	929	1.179	5.165	6.883	5.620
indeks 08/07	105,55	108,08	103,52	98,14	120,86	97,52	102,69
celotni prihodek v mio€	3.112,71	845,48	66,61	666,74	332,74	534,30	661,81
indeks 08/07	107,11	109,76	109,91	102,86	123,02	100,58	106,03
izvoz v mio€	1.605,58	366,48	32,15	431,11	114,95	323,67	336,67
indeks 08/07	103,93	111,45	125,03	94,51	120,51	102,04	104,87
delež izvoza	0,52	0,43	0,48	0,65	0,35	0,61	0,51
indeks 08/07	97,03	101,54	113,75	91,89	97,96	101,45	98,91
dodana vrednost (DV) v mio€	783,00	219,56	22,60	59,37	125,37	187,22	168,93
indeks 08/07	110,35	115,35	115,85	101,55	126,14	101,23	107,82
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT) v mio€	134,97	41,84	2,06	13,02	23,73	20,62	33,59
indeks 08/07	98,34	102,25	114,54	154,22	110,06	76,79	89,31
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT) v mio€	251,18	65,23	4,22	27,77	38,33	54,99	60,23
indeks 08/07	103,58	104,14	112,87	130,13	115,96	92,43	96,93
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,020	1,032	0,996	1,016	1,039	0,990	1,030
indeks 08/07	97,74	98,32	97,10	95,50	98,42	98,05	98,70
dobičkovnost prodaje- PM	0,045	0,052	0,047	0,028	0,072	0,032	0,051
indeks 08/07	93,81	101,10	130,46	85,49	89,53	84,56	90,71

dobičkonosnost kapitala (neto dobiček / kapital) - ROE	0,081	0,117	0,089	0,095	0,151	0,014	0,101
indeks 08/07	75,17	77,40	130,45	323,39	87,71	23,41	66,96
dobičkonosnost sredstev (neto dobiček / sredstva) - ROA	0,029	0,041	0,025	0,032	0,047	0,006	0,039
indeks 08/07	76,06	78,31	115,83	344,24	88,69	24,17	68,55
stroški dela na zaposlenega v €	19.292	19.952	18.491	21.639	16.982	20.166	19.061
indeks 08/07	107,59	109,37	110,51	100,94	106,86	108,28	107,93
DV na zaposlenega v €	28.638	29.075	24.324	50.342	24.272	27.199	30.061
indeks 08/07	104,55	106,73	111,91	103,48	104,37	103,80	104,99

Tabela 9: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, ... proizvodnje kovinskih izdelkov

Obseg proizvodnje je bil v vseh dejavnostih razen v »Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin; prašna metalurgija« večji kot leta 2007. Največji delež v proizvodnji kovinskih izdelkov predstavljajo proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov (27,16%), proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja (21,42%) in proizvodnja drugih kovinskih izdelkov (21,26%).

Število zaposlenih se je v posameznih dejavnostih glede na leto 2007 gibalo različno, najvišja rast zaposlenih je bila v površinski obdelavi ter splošnih mehaničnih delih ter v dejavnosti proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov. Padeč števila zaposlenih glede na leto 2007 pa je v dejavnostih proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja ter kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanja kovin ter prašna metalurgija. Največji deleži zaposlenih v proizvodnji kovinskih izdelkov so v dejavnostih proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov (27,62%), v proizvodnji rezilnega in drugega orodja izdelkov (21,42%) ter v proizvodnji drugih kovinskih izdelkov (21,26%).

Ustvarjena dodana vrednost na zaposlenega ima pozitivne indekse glede na leto 2007. Najvišjo dodano vrednost na zaposlenega ustvari dejavnost kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanja kovin ter prašna metalurgija (50.342 €/zap), najnižjo pa dejavnost proizvodnja parnih kotlov, razen kotlov za centralno ogrevanje (24.324 €/zap). Povprečna vrednost kazalca ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega v celotni panogi proizvodnje kovinskih izdelkov je v letu 2008 28.638€.

Najvišje povprečne stroške dela na zaposlenega ima dejavnost kovanja, stiskanja, vtiskovanja in valjanja kovin ter prašne metalurgije (21.639 €), najnižje pa tudi v letu 2008 dejavnost površinske obdelave in prekrivanja kovin ter splošnih mehaničnih del (16.982 €).

5.1.2. Družbe

V nadaljevanju je navedenih po deset največjih družb proizvodnje kovinskih izdelkov glede na ustvarjeni prihodek in izvoz glede na velikostni razred družbe.

mikro družbe	
največje po prihodku	največje po izvozu
KOLEKTOR ORODJARNA NAČRTOVANJE IN IZDELAVA ORODIJ TER ORODJARSKÉ STORITVE D.O.O.	WEBA MARIBOR, PROIZVODNJA ORODJA ZA STROJE, D.O.O.
PRIMORJE INŠTALACIJE D.O.O.	MAH 2007 STORITVE D.O.O.
WEBA MARIBOR, PROIZVODNJA ORODJA ZA STROJE, D.O.O.	TEHNOLOŠKI CENTER JAKL SPLOŠNA MEHANIČNA DELA D.O.O.
SIPOTEH, D.O.O., STROJNA IN PROIZVODNA OPREMA	SIPOTEH, D.O.O., STROJNA IN PROIZVODNA OPREMA
KOLESNIK DRUŽBA ZA PROIZVODNJO IN TRGOVINO NA DEBELO IN DROBNO Z MEŠANIM BLAGOM D.O.O.	SEMS, STROJNA OBDELAVA KOVIN D.O.O.
OBRT-OPREMA INŽENIRING D.O.O., LJUBLJANA	STINAKO- STORITVE, INŽENIRING, NADZOR, KOMUNIKACIJE, PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
STINAKO- STORITVE, INŽENIRING, NADZOR, KOMUNIKACIJE, PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.	KOLEKTOR ORODJARNA NAČRTOVANJE IN IZDELAVA ORODIJ TER ORODJARSKÉ STORITVE D.O.O.
MANTA SEŽANA PROIZVODNJA IN TRGOVINA, D.O.O.	CLEANGRAD, PROIZVODNJA IN MONTAŽA LAHKIH GRADBENIH ELEMENTOV D.O.O.

HIDRO MAT, MONTAŽA, STORITVE IN SVETOVANJE
D.O.O.
NATRAL, IZDELAVA SPECIALNIH NADGRADENJ D.O.O.

LEHMER IZDELAVA JEKLENIH KONSTRUKCIJ, MONTAŽA,
INŽENIRING D.O.O.
JAKLIČ D.O.O., INOX OPREMA

male družbe

največje po prihodku

NON FERRUM KRANJ, PROIZVODNJA IN TRGOVINA
KOVINSKIH PRAHOV D.O.O.
SCT SKO, STROJNO KOVINSKI OBRATI D.O.O.
METEORIT METAL, DRUŽBA ZA PROIZVODNJO,
INŽENIRING, STORITVE IN GRADBENIŠTVO D.O.O.
KAL PODJETJE ZA KOOPERACIJO, VZDRŽEVANJE,
INŽENIRING IN MARKETING D.O.O.
RAVNE STEEL CENTER DISTRIBUCIJA IN OBDELAVA
JEKEL D.O.O.

POCINKOVALNICA, STORITVENO PODJETJE, D.O.O.

LIKO INDUSTRIJA KOVINSKE OPREME, D.D. LIBOJE
VARKOS SELINŠEK SPLOŠNO KLJUČAVNIČARSTVO
D.O.O.

INTEC MKD, KOVINSKE KONSTRUKCIJE, D.O.O.
ARMATURA TOVARNA KOVINSKIH IZDELKOV, D.O.O.
CELJE

največje po izvozu

NON FERRUM KRANJ, PROIZVODNJA IN TRGOVINA
KOVINSKIH PRAHOV D.O.O.
SCT SKO, STROJNO KOVINSKI OBRATI D.O.O.
KAL PODJETJE ZA KOOPERACIJO, VZDRŽEVANJE,
INŽENIRING IN MARKETING D.O.O.

INTEC MKD, KOVINSKE KONSTRUKCIJE, D.O.O.

WILLY STADLER PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
TOVARNA MERIL KOVINE PROIZVODNJA KOVINSKIH
MERIL D.D.
IMPOL-INOTECHNA PODJETJE ZA PROJEKTIRANJE,
IZDELAVO IN MONTAŽO INVESTICIJSKE OPREME D.O.O.

BAUMULLER DRAVINJA PROIZVODNI OBRAT, D.O.O.
KOVINTRADE METAL TRGOVINA IN PREDELAVA KOVIN
D.O.O.
ORODJARNA & INŽENIRING ALBA ORODJARSTVO,
INŽENIRING IN PROIZVODNJA D.O.O.

srednje družbe

največje po prihodku

MELTAL PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE D.O.O.
IMPOL FOLIJE IN TRAKOVI, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN
STORITVE D.O.O.
KOVINAR, KOVINSKOPREDELOVALNA INDUSTRIJA IN
KOMUNALNA DEJAVNOST, D.O.O., JESENICE
STYRIA VZMETI PODJETJE ZA PROIZVODNJO VZMETI
D.O.O.
MEGA-METAL PROIZVODNJA KOVINSKIH IZDELKOV,
STROJEGRADNJA, DRUGA PROIZVODNJA IN TRGOVINA
D.O.O.
PALFINGER SYSTEMS, PROIZVODNJA, POSREDNIŠTVO,
TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O.
SATURNUS - VOGEL & NOOT, PROIZVODNJA EMBALAŽE
D.D.
REM MONTAŽA IN KLEPARSTVO D.O.O.
ELEKTRODE JESENICE PROIZVODNO, TRGOVSKO IN
STORITVENO PODJETJE, D.O.O.
RONDAL PREDELAVA BARVNIH KOVIN D.O.O.

največje po izvozu

MELTAL PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE D.O.O.
STYRIA VZMETI PODJETJE ZA PROIZVODNJO VZMETI
D.O.O.
MEGA-METAL PROIZVODNJA KOVINSKIH IZDELKOV,
STROJEGRADNJA, DRUGA PROIZVODNJA IN TRGOVINA
D.O.O.
PALFINGER SYSTEMS, PROIZVODNJA, POSREDNIŠTVO,
TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O.
RONDAL PREDELAVA BARVNIH KOVIN D.O.O.
NOŽI RAVNE PODJETJE ZA PROIZVODNJO NOŽEV IN
REZIL D.O.O.
ELEKTRODE JESENICE PROIZVODNO, TRGOVSKO IN
STORITVENO PODJETJE, D.O.O.
PREIS SEVNICA PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
SATURNUS - VOGEL & NOOT, PROIZVODNJA EMBALAŽE
D.D.
PRIMAT TOVARNA KOVINSKE OPREME D.D.

velike družbe

največje po prihodku

največje po izvozu

IMPOL, INDUSTRIJA METALNIH POLIZDELKOV, D.O.O.
 UNIOR KOVAŠKA INDUSTRIJA D.D.
 TRIMO INŽENIRING IN PROIZVODNJA MONTAŽNIH
 OBJEKTOV, D.D.
 KOVINOPLASTIKA LOŽ INDUSTRIJA KOVINSKIH IN
 PLASTIČNIH IZDELKOV D.D.

ARCONT, PROIZVODNJA BIVALNIH ENOT D.D.

IMPOL PALICE, CEVI IN PROFILI, PROIZVODNJA,
 TRGOVINA IN STORITVE D.O.O.
 MONTAVAR METALNA NOVA PROIZVODNO, GRADBENO,
 TRGOVSKO IN STORITVENO PODJETJE D.O.O.
 LAMA OKOVJA - MONTAŽNI SISTEMI - ORODJA -
 TRGOVINA, D.D.

AHA EMMI, PREDELAVA ALUMINIJA, D.O.O.

NIKO, KOVINARSKO PODJETJE, D.D., ŽELEZNIKI

IMPOL, INDUSTRIJA METALNIH POLIZDELKOV, D.O.O.
 UNIOR KOVAŠKA INDUSTRIJA D.D.
 TRIMO INŽENIRING IN PROIZVODNJA MONTAŽNIH
 OBJEKTOV, D.D.

ARCONT, PROIZVODNJA BIVALNIH ENOT D.D.
 KOVINOPLASTIKA LOŽ INDUSTRIJA KOVINSKIH IN
 PLASTIČNIH IZDELKOV D.D.

LAMA OKOVJA - MONTAŽNI SISTEMI - ORODJA -
 TRGOVINA, D.D.

AHA EMMI, PREDELAVA ALUMINIJA, D.O.O.

NIKO, KOVINARSKO PODJETJE, D.D., ŽELEZNIKI

MONTAVAR METALNA NOVA PROIZVODNO, GRADBENO,
 TRGOVSKO IN STORITVENO PODJETJE D.O.O.
 ŽELEZARNA RAVNE-MONTER DRAVOGRAD D.D.

5.1.3. Izvoz

Izvoz je bil v vseh dejavnostih proizvodnje kovinskih izdelkov večji kot leta 2006 razen v proizvodnji parnih kotlov brez kotlov za centralno ogrevanje, ki je dejavnost, kjer delujejo le tri družbe in izvoza ni.

Največji delež v izvozu imajo v dejavnostih kovanja, stiskanja, vtiskovanja in valjanja kovin ter prašne metalurgije (32,72%), v proizvodnji drugih kovinskih izdelkov (24,44%) ter v proizvodnji gradbenih kovinskih izdelkov (18,87%).

Deleži izvoza proizvodnje kovinskih izdelkov po državah

država namena	Izvoz v EUR
NEMČIJA	438.806.564
AVSTRIJA	196.214.595
ITALIJA	132.672.439
HRVAŠKA	78.055.873
FRANCIJA	69.173.143
MADŽARSKA	52.747.963
ČEŠKA REPUBLIKA	43.741.866
SRBIJA (od l. 2006)	40.095.635
NIZOZEMSKA	34.589.199
OSTALO	353.404.865
...	...
skupaj izvoz dejavnosti 25	1.605.581.957

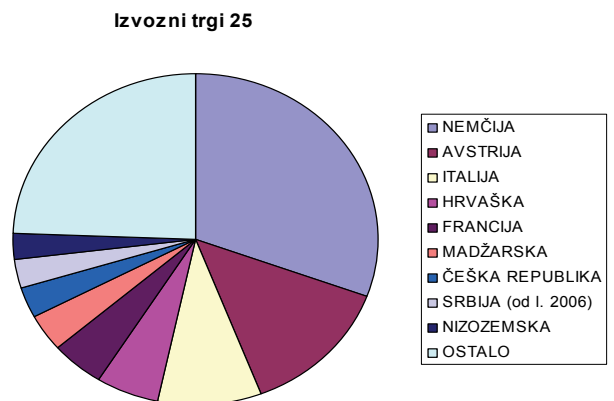

Tabela 10: Deleži izvoza proizvodnje kovinskih izdelkov po državah

Pregled izvoza proizvodnje kovinskih izdelkov pokaže, da se največ izvozi v države Nemčijo, Avstrijo, Italijo in Hrvaško. Vrednosti izvoza v posamezne države so razvidni iz tabele.

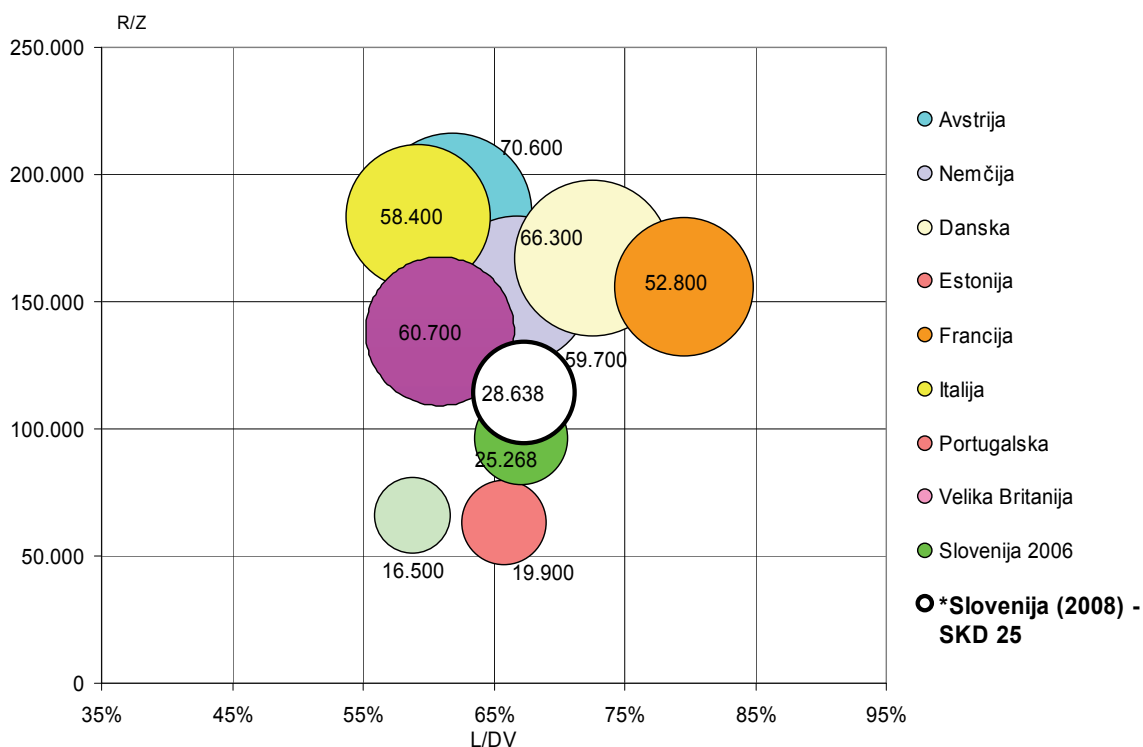
5.1.4. Primerjave z mednarodnim okoljem

Primerjava s proizvodnjo kovinskih izdelkov v posameznih državah EU je narejena s tremi kazalniki konkurenčnosti, ki so opisani v drugem poglavju v točki produktivnost.

Primerjava je izvedena za leto 2006, saj za države Evropske unije v bazah EuroStata ni novejših podatkov. Kot dodatna entiteta je v to sliko leta 2006 vključena »Slovenija (2008)«.

Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem -EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav (SKD 25)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 12: Primerjava proizvodnje kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav (SKD 25) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006-EU

* **Panoga 25 (SKD 2008)** je zanesljivo solidno primerljiva s "staro panogo" 28 (SKD 2002), saj je v njej 91% dodane vrednosti oz. 84% podjetij "stare" 28. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje panoge 28 v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008 (približek).

V razmerju stroškov dela glede na ustvarjeno dodano vrednost pri proizvodnji kovinskih izdelkov v celoti za leto 2006, so države razvrščene nekako v razmerju med 50% in 85%. Pri realizaciji in ustvarjeni dodani vrednosti na zaposlenega prednjači "velika peterica" (Italija, Avstrija, Velika Britanija, Danska in Nemčija). Slovenija se po razmerju stroškov dela nahaja nekje sredini in je v letu 2006 imela dodano vrednost na zaposlenega v višini dobrih 25 tisoč € na zaposlenega, medtem ko je sama realizacija bila precej nižja od ostalih (blizu 100 tisoč €/Z). V primerjavi z Avstrijo je bila za skoraj polovico nižja. Stroški dela na zaposlenega glede na ustvarjeno dodano vrednost so bili najvišji v Franciji (90%). Če povzamemo, je pozicija Slovenije (2006) v primerjavi z ostalimi po

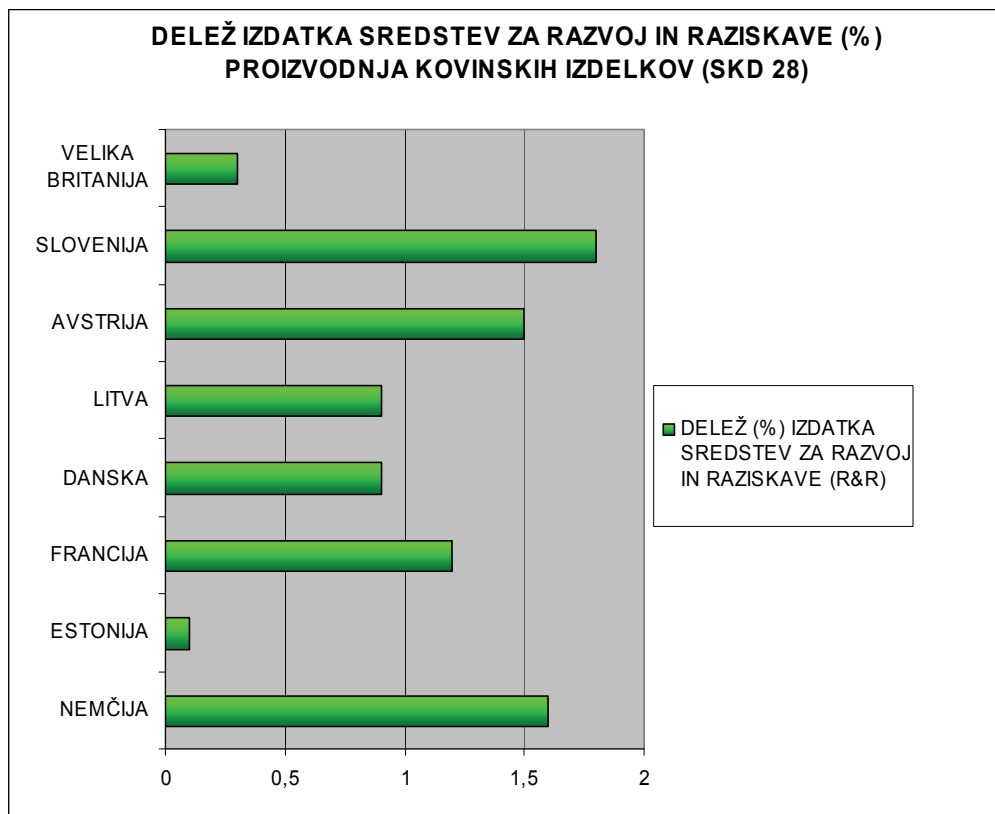
razmerju stroškov dela nekako enaka, ponekod celo boljša od nekaterih večjih proizvajalk, vendar sta tako dodana vrednost kot realizacija na zaposlenega v povprečju dvakrat manjša od ostalih držav.

V letu 2008 ima Slovenija nekoliko višjo realizacijo na zaposlenega (113.845 €) in dodano vrednost na zaposlenega (28.638 €), medtem ko so stroški dela ostali na skoraj enaki ravni, kot v letu 2006.

5.1.4.1. Vlaganja panoge v razvoj in raziskave

PROIZVODNJA KOVINSKIH IZDELKOV (SKD 25)	DRŽAVA	DELEŽ (%) DV, namenjenega za razvoj in raziskave (R&R)	VREDNOST sredstev za razvoj in raziskave (R&R) na zaposlenega (€)
	NEMČIJA	1,6	955,20
	ESTONIJA	0,1	16,50
	FRANCIJA	1,2	633,60
	DANSKA	0,9	596,70
	LITVA	0,9	91,80
	AVSTRIJA	1,5	1.059,00
	SLOVENIJA	1,8	454,83
	VELIKA BRITANIJA	0,3	182,10

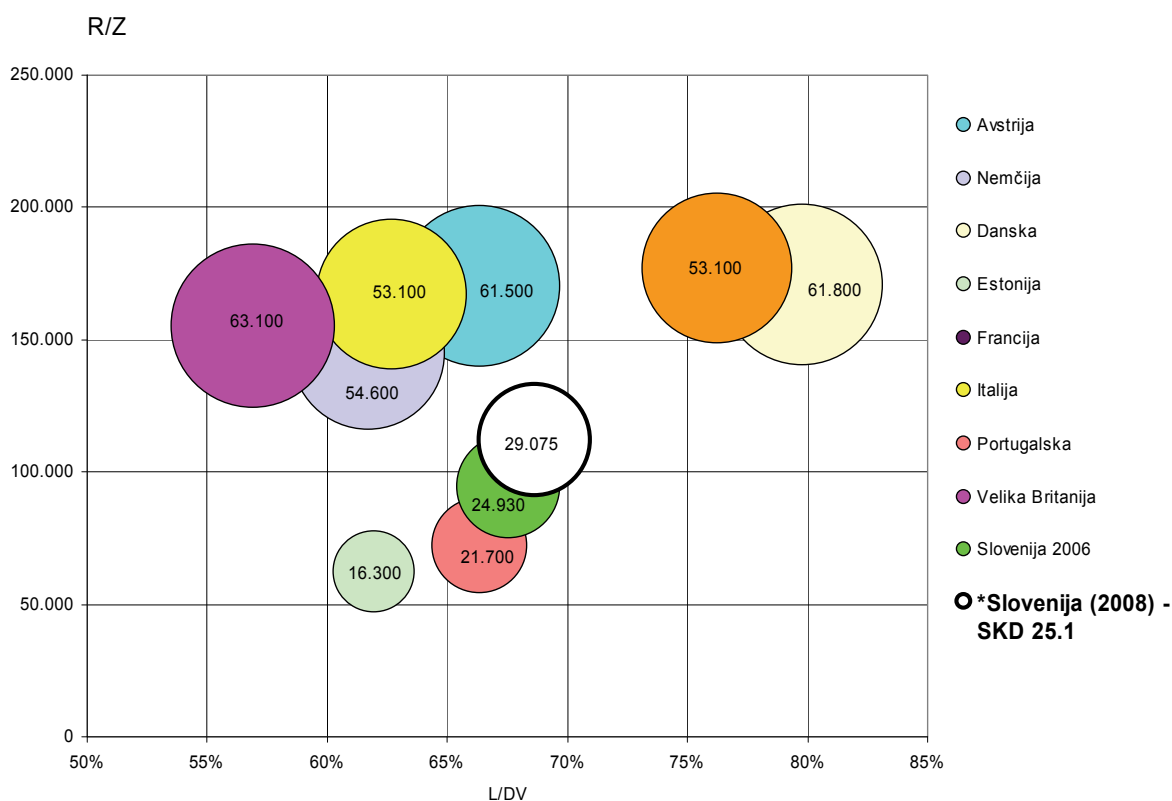
Pri proizvodnji kovinskih izdelkov (SKD 28) lahko vidimo, da se delež vloženih sredstev za razvoj in raziskave giblje od 0,1% (Estonija) do 1,8% (Slovenija). Estonija, Danska, Velika Britanija in Litva so države, kjer delež vloženih sredstev ne presega 1% ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega, medtem ko ostale države dosegajo povprečno nekje okoli 1,5% vlaganj ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega v razvoj in raziskave. Če to izrazimo v denarnih enotah lahko vidimo, da Avstrija in Nemčija vložita dokaj podoben znesek (cca 1000 €) na zaposlenega v razvoj in raziskave, medtem ko je pri Sloveniji delež vlaganj višji, vendar pa je znesek enkrat nižji od omenjenih držav.

Za dejavnosti proizvodnje kovinskih izdelkov, ki predstavljajo največji delež prihodka in zaposlenih, so v nadaljevanju prikazane primerjave z posameznimi evropskimi državami.

5.1.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov (SKD 25.1)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 13: Primerjava proizvodnje gradbenih kovinskih izdelkov (SKD 25.1) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006 - EU

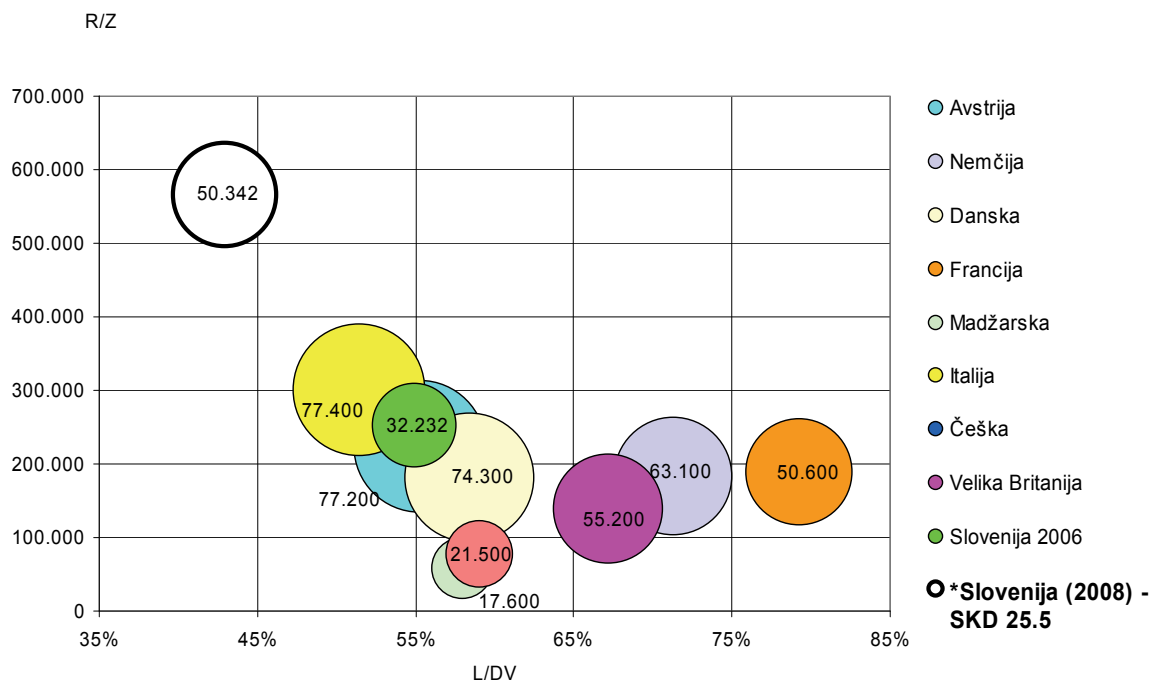
*** Panoga 25.1 (SKD 2008) je solidno primerljiva s "staro panogo" 28.1 (SKD 2002), saj je v njej 90% dodane vrednosti oz. 82% podjetij "stare" 28.1. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje panoge 28.1 v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008.**

Pri proizvodnji gradbenih kovinskih delov pri večjih proizvajalkah opazimo viden razpon pri stroških dela. Ta se giblje med 55% in 80% (Danska). Dodana vrednost je pri večjih prizvajalkah podobna in se giblje med 50 in 63 tisoč € bruto (Velika Britanija), medtem ko se realizacija na zaposlenega giblje med pribl. 140 in 175 tisoč € bruto. Izdatki za stroške dela so najvišji na Danskem, in sicer se ustavijo pri skoraj 80% glede na dodano vrednost. Slovenija (2006) ima dokaj ugodno pozicijo glede stroškov dela (68%), vendar sta realizacija na zaposlenega in dodana vrednost 1,5 do 2-krat manjši kot pri ostalih proizvajalkah.

V letu 2008 so se v Sloveniji minimalno povečali stroški dela na zaposlenega (1%), vendar sta realizacija na zaposlenega (112 tisoč €) in dodana vrednost (239 tisoč €) dosegli bistveno višje vrednosti, kot leta 2006.

5.1.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU (za leto 2006) za dejavnost Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin; prašna metalurgija (SKD25.5)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 14: Primerjava Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin (SKD 25.5) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006 – EU

* **Panoga 25.5 (SKD 2008)** je povsem primerljiva s "stara panogo" 28.4 (SKD 2002), saj je v njej 74% dodane vrednosti oz. 96% podjetij "stare" 28.4. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje panoge 28.4 v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008.

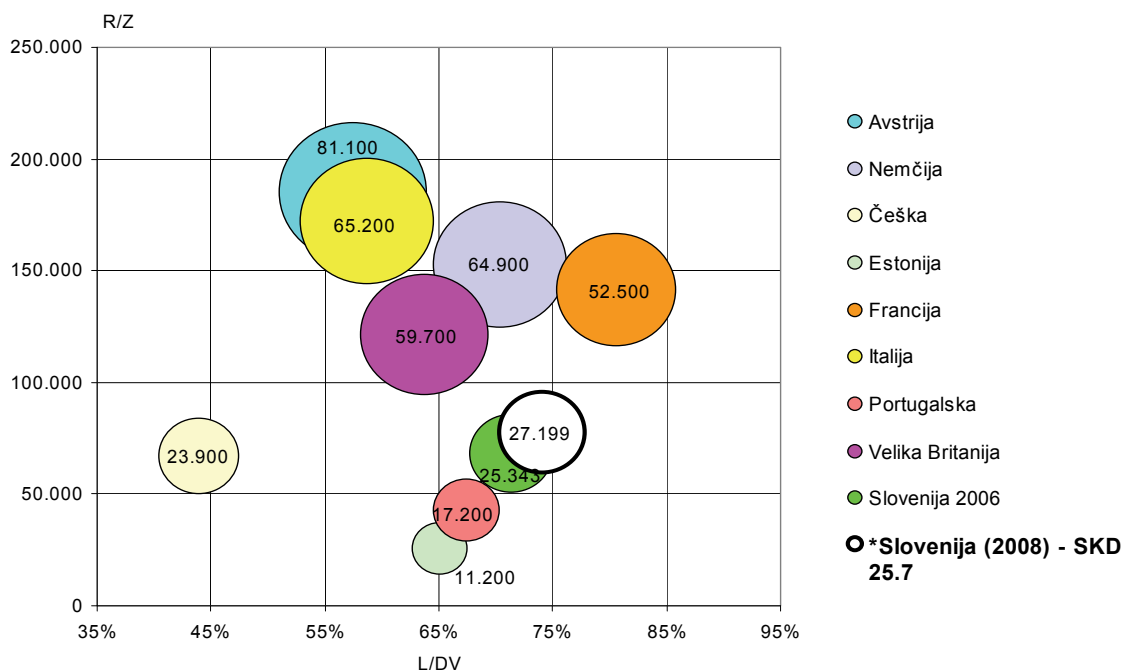
Opomba: nepričakovana pozicija krožca Slovenija 2008 je posledica dejstva, da se je eno izmed nosilnih podjetij te dejavnosti v letu 2007 prestrukturiralo. Zgornji graf je tako, kot ostali narejen na osnovi uradnih podatkov AJPEŠ za 200; **če izvzamemo zgoraj opredeljeno podjetje, je dodana vrednost (DV/Z) za panogo 26.416 €.**

Pri kovanju, stiskanju, vtiskovanju in valjanju kovin ter prašni metalurgiji najbolj izstopa Italija, saj ima najvišjo dodano vrednost (77.400 €) in realizacijo na zaposlenega (skoraj 300 tisoč €). Ostale "velike" proizvajalke so bolj izenačene. Slovenija je imela v letu 2006 manjše stroške glede na dodano vrednost od večine držav in visoko realizacijo na zaposlenega (skoraj 252 tisoč €), vendar je njena dodana vrednost na zaposlenega za več kot dvakrat manjša od vodilnih držav.

V letu 2008 lahko opazimo izjemen napredek Slovenije v vseh segmentih. Občutno se je povečala realizacija na zaposlenega, in sicer iz 252 tisoč € na velikih 565 tisoč €. Prav tako je dodana vrednost višja za dobrih 18 tisoč €, kot leta 2006, opazno pa so se znižali tudi stroški dela na zaposlenega, in sicer so "padli" iz 55% na 43%. Največje izdatke v razmerju stroškov na zaposlenega glede na ustvarjeno dodano vrednost, je imela Francija, in sicer (79%).

5.1.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja (SKD 25.7)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 15: Primerjava proizvodnje jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja (SKD 25.7) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006 – EU

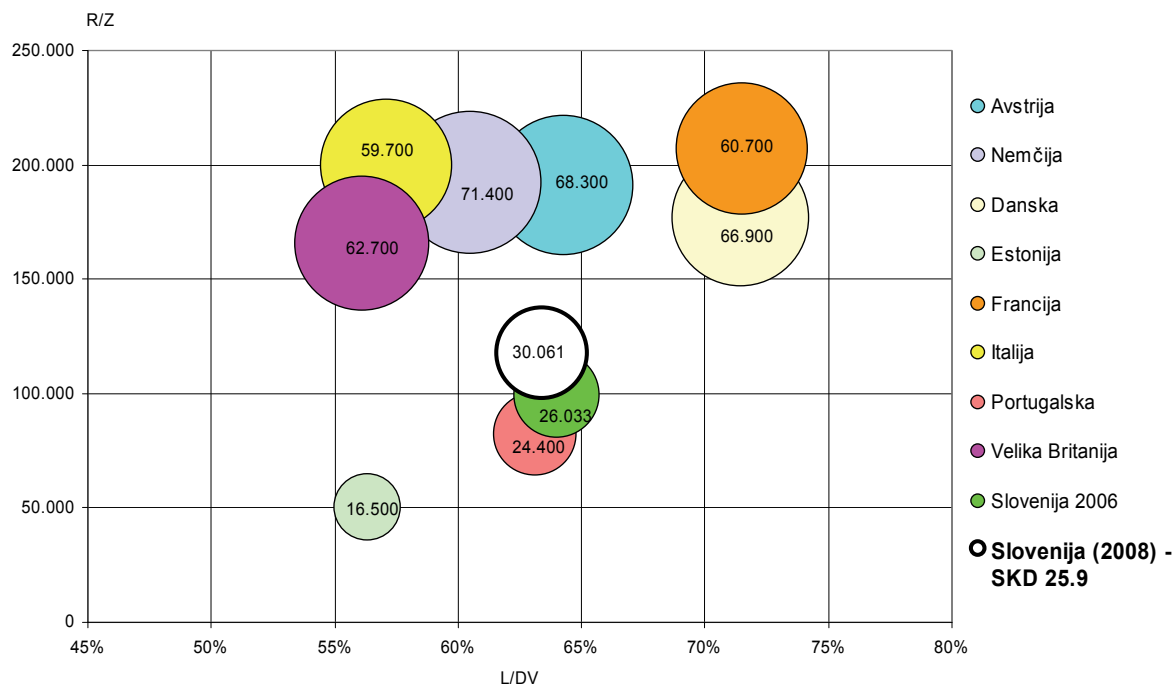
* **Panoga 25.7 (SKD 2008)** je solidno primerljiva s "staro panogo" 28.6 (SKD 2002), saj je v njej 96% dodane vrednosti oz. 86% podjetij "stare" 28.6. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje panoge v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008.

Pri proizvodnji rezilnega in drugega orodja, je Slovenija v razmerju stroškov dela v ozadju med opazovanimi subjekti (slabša je samo Francija), prav tako po realizaciji na zaposlenega ter sami dodani vrednosti močno zaostaja za najmočnejšimi državami. V primerjavi z Estonijo in Portugalsko ima Slovenija v letu 2006 večjo dodano vrednost ter realizacijo na zaposlenega, vendar po stroških dela krepko zaostaja za Češko, ki ima tudi najmanjše stroške izmed vseh obravnavanih subjektov. Kot lahko vidimo na grafu, v letu 2006 najboljšo (odebeljeno) pozicijo ponovno izkazuje Avstrija in Italija.

Slovenija je imela **v letu 2008** višjo realizacijo in za spoznanje boljše dodano vrednost kot v letu 2006, medtem ko so se stroški na zaposlenega zvišali za 3% glede na leto 2006.

5.1.4.5. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov (SKD 25.9)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 16: Primerjava proizvodnje drugih kovinskih izdelkov (SKD 25.9) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006 - EU

* **Panoga 25.7 (SKD 2008)** je solidno primerljiva s "staro panogo" 28.7 (SKD 2002), saj je v njej 72% dodane vrednosti oz. 68% podjetij "stare" 28.7. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008.

Pri stroških dela na zaposlenega glede na dodano vrednost v primerjavi z ostalimi državami se Slovenija (2006) nahaja nekje na sredini, vendar ponovno močno zaostaja po realizaciji in dodani vrednosti na zaposlenega, in sicer je ta razlika dva do trikratnik dodane vrednosti omenjenih držav. Pozicija je bolj ugodna samo v primerjavi z Estonijo in Portugalsko (skoraj poravnani). Od večjih držav proizvajalk izstopajo že znane države (Italija, Velika Britanija, Nemčija in Avstrija), tako po dodani vrednosti, kot po realizaciji na zaposlenega. Ostale države si nekako sledijo, ločijo se predvsem po stroških dela na zaposlenega, kjer sta Francija in Danska v najmanj ugodnem položaju.

Če primerjamo leto 2008 z 2006, pri Sloveniji opazimo višjo realizacijo na zaposlenega (117 tisoč €), dodano vrednost (30 tisoč €) in nižji delež stroškov dela v dodani vrednosti.

5.2. PROIZVODNJA STROJEV IN NAPRAV – SKD 28

Proizvodnja strojev in naprav vključuje naslednje dejavnosti:

- 28.1- Proizvodnja strojev za splošne namene
- 28.2- Proizvodnja drugih naprav za splošne namene⁽¹⁾
- 28.3- Proizvodnja kmetijskih in gozdarskih strojev
- 28.4- Proizvodnja obdelovalnih strojev
- 28.9- Proizvodnja drugih strojev za posebne namene

⁽¹⁾Pojasnilo: v okviru kovinske industrije se znotraj dejavnosti 28.2 - Proizvodnja drugih naprav za splošne namene ne obravnava 28.230 - Proizvodnja pisarniških strojev in naprav (razen računalnikov in perifernih naprav)

5.2.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz proizvodnje strojev in naprav

V naslednji tabeli so prikazani osnovni podatki po dejavnostih proizvodnje kovinskih izdelkov v letu 2008

	28	28.1	28.2	28.3	28.4	28.9
število družb	443	66	166	27	50	134
število zaposlenih	15.546	4.162	5.067	1.217	1.742	3.358
indeks 08/07	102,80	102,82	101,81	106,51	104,04	102,34
celotni prihodek v mio€	1.705,10	508,23	582,70	132,34	157,54	324,29
indeks 08/07	109,02	103,19	115,35	114,56	99,71	110,73
izvoz v mio€	1.143,33	367,26	381,91	88,40	98,83	206,93
indeks 08/07	107,94	102,65	116,14	111,31	92,84	110,78
delež izvoza	0,67	0,72	0,66	0,67	0,63	0,64
indeks 08/07	99,01	99,48	100,69	97,17	93,12	100,04
dodana vrednost (DV) v mio€	471,35	122,78	153,85	33,34	50,70	110,68
indeks 08/07	110,16	96,99	113,40	115,91	124,93	114,99
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT) v mio€	82,38	17,55	30,05	4,58	7,88	22,33
indeks 08/07	97,02	62,17	125,97	112,15	96,37	108,51
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT) v mio€	142,54	39,49	46,70	10,06	12,39	33,90
indeks 08/07	102,85	80,44	122,74	118,24	101,60	110,28
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,015	1,006	1,026	0,968	0,984	1,046
indeks 08/07	99,21	96,51	100,86	96,91	100,61	100,93
dobičkovnost prodaje- PM	0,051	0,039	0,056	0,040	0,045	0,069
indeks 08/07	90,71	57,99	115,10	106,28	99,89	105,46
dobičkonosnost kapitala (neto dobiček / kapital) - ROE	0,092	0,051	0,107	0,059	0,085	0,133
indeks 08/07	84,68	35,35	103,72	88,55		96,96
dobičkonosnost sredstev (neto dobiček / sredstva) - ROA	0,029	0,017	0,033	0,014	0,028	0,048
indeks 08/07	79,76	30,94	105,44	75,18		92,45
stroški dela na zaposlenega v €	20.886	19.041	21.235	18.803	22.376	22.630
indeks 08/07	107,81	106,61	107,00	105,60	109,21	110,40
DV na zaposlenega v €	30.321	29.496	30.365	27.395	29.108	32.966
indeks 08/07	107,17	94,32	111,38	108,82	120,08	112,36

Tabela 11: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, ... proizvodnje strojev in naprav

Obseg proizvodnje je bil v vseh dejavnostih večji kot v letu 2007 (ki je bilo poslovno zelo dobro leto) - indeksi celotnega prihodka v statistično težjih dejavnostih segajo od 103 pa do 115. Največje prihodkovne deleže v proizvodnji strojev in naprav predstavljajo proizvodnja drugih naprav za splošno rabo (34,17%), proizvodnja strojev za splošne namene (29,81%) in proizvodnja strojev za posebne namene (19,02%).

Število zaposlenih je v posameznih dejavnostih glede na leto 2007 poraslo za slabe 3%. Najvišje rasti zaposlenih sta imeli panogi proizvodnja kmetijskih in gozdarskih strojev ter proizvodnja obdelovalnih strojev. Največje deleže zaposlenih v proizvodnji strojev in naprav imajo proizvodnja drugih naprav za splošno rabo (32,59%), proizvodnja strojev za splošne namene (26,78%) in proizvodnja strojev za posebne namene (21,60%).

Ustvarjena dodana vrednost na zaposlenega ima v povprečju pozitivne indekse glede na leto 2007, s tem, da dejavnost proizvodnja strojev za splošne namene kot edina izkazuje upad vrednosti kazalnika za dobrih 5%. V celoti je dodana vrednost na zaposlenega v panogi strojogradnje porasla za 7,81%. Najvišjo vrednost dosega proizvodnja drugih strojev za posebne namene (32.966 €) in proizvodnja kmetijskih in gozdarskih strojev (30.356 €)

Najvišje povprečne stroške dela na zaposlenega ima proizvodnja drugih strojev za posebne namene (22.620 €). Na ravni slovenske strojogradnje stroški dela na zaposlenega v 2008 dosega 20.886 €.

5.2.2. Družbe

V nadaljevanju je navedenih po deset največjih družb proizvodnje strojev in naprav glede na ustvarjeni prihodek in izvoz, urejenih po velikostnem razredu družbe.

mikro družbe	
največje po prihodku	največje po izvozu
LAMA AVTOMATIZACIJA, MONTAŽNI SISTEMI, ORODJARNA, D.O.O. INDENNA DVIGALA, PODJETJE ZA PROJEKTIRANJE, IZDELAVO IN MONTAŽO TRANSPORTNE IN DVIGALNE TEHNIKE, D.O.O. LJUBLJANA	INDENNA DVIGALA, PODJETJE ZA PROJEKTIRANJE, IZDELAVO IN MONTAŽO TRANSPORTNE IN DVIGALNE TEHNIKE, D.O.O. LJUBLJANA
TOKAM PODJETJE ZA ZAKLJUČNA DELA V GRADBENIŠTVU, INŽENIRING IN TRGOVINA D.O.O.	LAMS PROIZVODNJA, TRGOVINA IN KOOPERACIJA PODZEMELJ D.O.O.
CIKLA PROM DRUŽBA ZA PROIZVODNJO, GRADBENIŠTVO, TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.	NOVI MOST - TRGOVINA IN POSLOVNE STORITVE, D.O.O.
MINES TEAM PROIZVODNJA IN PRODAJA VODOVODNIH ARMATUR IN SANITARNE OPREME D.O.O.	WRAVOR, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN TRANSPORT D.O.O.
ELTRAS TRANSPORTNA OPREMA IN TRGOVINA D.O.O. ROBANOV KOT 8 SOLČAVA	HAGSPIEL PODJETJE ZA PROIZVODNJO INDUSTRIJSKIH PRALNIH STROJEV, TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.
LAMS PROIZVODNJA, TRGOVINA IN KOOPERACIJA PODZEMELJ D.O.O. INOVACIJA, INŽENIRING, SVETOVANJE, PROIZVODNJA, POSREDNIŠTVO, TRGOVINA, NAJEM IN DRUGE STORITVE D.O.O.	RESEDA PROIZVODNJA, TRGOVINA IN SVETOVANJE D.O.O.
WEBER, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN GOSTINSTVO, D.O.O. NOVI MOST - TRGOVINA IN POSLOVNE STORITVE, D.O.O.	DIESEL MOTOR MARIBOR, PROIZVODNJA, TRGOVINA, POSREDNIŠTVO IN STORITVE D.O.O.
	ALPLES 3E STROJEGRADNJA D.O.O.
	SORBIT VALJI, PROIZVODNJA KOVANIH VALJEV, D.O.O.
	H - MONT, MONTAŽA, PROIZVODNJA, TRGOVINA, D.O.O.
male družbe	
največje po prihodku	največje po izvozu
TRANSPAK, PODJETJE ZA INŽENIRING, PROCESNO OPREMO IN ZASTOPSTVA D.O.O.	TRANSPAK, PODJETJE ZA INŽENIRING, PROCESNO OPREMO IN ZASTOPSTVA D.O.O.
STEM PESKALNA TEHNIKA, INŽENIRING, MARKETING D.O.O. METALNA-SRM PROIZVODNJA, STORITVE IN TRGOVINA D.O.O.	STEM PESKALNA TEHNIKA, INŽENIRING, MARKETING D.O.O. TIPS D.O.O. PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE TA - REGULATOR PROIZVODNJA REGULACIJSKIH VENTILOV D.O.O.
VIRO PAKIRNI STROJI D.O.O.	

POLIX EXPORT DRUŽBA ZA PROIZVODNJO, PRODAJO, IZVOZ,
UVOZ INSTALACIJSKEGA BLAGA, D.O.O.

TIPS D.O.O. PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE

JAVOR STROJI STROJNA OPREMA D.O.O. PIVKA
TA - REGULATOR PROIZVODNJA REGULACIJSKIH VENTILOV
D.O.O.

UNIFOREST PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O.
TEHIMPEX PODJETJE ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO IN
INŽENIRING D.O.O.

VIRO PAKIRNI STROJI D.O.O.

JAVOR STROJI STROJNA OPREMA D.O.O. PIVKA

LPKF LASER & ELEKTRONIKA D.O.O.
ALTRAD - LIV, PROIZVODNJA IN PRODAJA MEŠALNIKOV
BETONA, D.O.O.

CNC P&K PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
ECOM RUŠE- INŽENIRING, PROIZVODNJA, STORITVE IN
TRGOVINA D.O.O.

srednje družbe

največje po prihodku

ROTIS DRUŽBA ZA PROIZVODNJO IN TRGOVINO NA DEBELO IN
DROBNO Z MEŠANIM BLAGOM D.O.O.

METALNA SENOVO STROJEGRADNJA, KONSTRUKCIJE,
MONTAŽA D.O.O.

HERZ, KOVINSKO PREDELOVALNO PODJETJE D.D.

KLADIVAR, TOVARNA ELEMENTOV ZA FLUIDNO TEHNIKO ŽIRI,
D.O.O.

SISTEMSKA TEHNIKA PODJETJE ZA PROIZVODNJO NAMENSKIH
PROIZVODOV IN TEHNOLOŠKO STROJNE OPREME D.O.O.

SCT TOVARNA KOVINSKE OPREME D.O.O.

AKERS VALJI RAVNE PODJETJE ZA PROIZVODNJO KOVANIH
VALJEV D.O.O.

VARSTROJ TOVARNA VARILNE IN REZALNE OPREME D.D.
FARMTECH, PROIZVODNJA KMETIJSKIH STROJEV IN OPREME
TER TRGOVINA D.O.O.

EHO ELEKTRIKA, HLADILNIŠTVO, OGREVANJE D.O.O.

največje po izvozu

METALNA SENOVO STROJEGRADNJA, KONSTRUKCIJE,
MONTAŽA D.O.O.

ROTIS DRUŽBA ZA PROIZVODNJO IN TRGOVINO NA DEBELO IN
DROBNO Z MEŠANIM BLAGOM D.O.O.

SCT TOVARNA KOVINSKE OPREME D.O.O.

AKERS VALJI RAVNE PODJETJE ZA PROIZVODNJO KOVANIH
VALJEV D.O.O.

K.K. KRAS KABINE, PROIZVODNJA KABIN D.O.O.
LEDINEK ENGINEERING, DRUŽBA ZA LESNOOBDELOVALNI
INŽENIRING, PROIZVODNJO, TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.

KLADIVAR, TOVARNA ELEMENTOV ZA FLUIDNO TEHNIKO ŽIRI,
D.O.O.

HERZ, KOVINSKO PREDELOVALNO PODJETJE D.D.

ARMATURE PODJETJE ZA PROIZVODNJO ARMATUR D.O.O.

KOSTROJ - STROJEGRADNJA VZDRŽEVANJE, STORITVE,
SERVIS, D.O.O. TOVARNIŠKA 2, SLOVENSKE KONJICE

velike družbe

največje po prihodku

DANFOSS COMPRESSORS PODJETJE ZA PROIZVODNJO
KOMPRESORJEV D.O.O.

ADK PODJETJE ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO,
PROJEKTANTSKE, INŽENIRING STORITVE, TURIZEM,
GOSTINSTVO IN NAJEME D.O.O.

MARIBORSKA LIVARNA MARIBOR D.D.

PALFINGER PROIZVODNJA D.O.O.

GKN DRIVELINE SLOVENIJA, PROIZVODNJA AVTOMOBILSKIH
TRANSMISIJ IN AVTO DELOV, D.O.O.

HIDRIA IMP KLIMA PROIZVODNJA KLIMA SISTEMOV D.O.O.

SIP STROJNA INDUSTRIJA, D.D., ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI

AGROMEHANIKA, PROIZVODNJA IN TRGOVINA, KRANJ, D.D.

HIDRIA PERLES, PODJETJE ZA PROIZVODNJO, PRODAJO IN
RAZVOJ ELEKTRIČNIH STROJEV IN NAPRAV, D.O.O.

GOSTOL-GOPAN PROIZVODNJA PREHRAMBENE OPREME IN
OPREME ZA KEMIJSKO INDUSTRIJO D.O.O. NOVA GORICA

največje po izvozu

DANFOSS COMPRESSORS PODJETJE ZA PROIZVODNJO
KOMPRESORJEV D.O.O.

ADK PODJETJE ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO,
PROJEKTANTSKE, INŽENIRING STORITVE, TURIZEM,
GOSTINSTVO IN NAJEME D.O.O.

PALFINGER PROIZVODNJA D.O.O.

MARIBORSKA LIVARNA MARIBOR D.D.

GKN DRIVELINE SLOVENIJA, PROIZVODNJA AVTOMOBILSKIH
TRANSMISIJ IN AVTO DELOV, D.O.O.

HIDRIA IMP KLIMA PROIZVODNJA KLIMA SISTEMOV D.O.O.

GOSTOL-GOPAN PROIZVODNJA PREHRAMBENE OPREME IN
OPREME ZA KEMIJSKO INDUSTRIJO D.O.O. NOVA GORICA

SIP STROJNA INDUSTRIJA, D.D., ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI

STRENIA, PROIZVODNJA, POPRAVILA IN VZDRŽEVANJE
STROJNE OPREME, D.D.

HIDRIA PERLES, PODJETJE ZA PROIZVODNJO, PRODAJO IN
RAZVOJ ELEKTRIČNIH STROJEV IN NAPRAV, D.O.O.

5.2.3. Izvoz

Izvoz je bil v vseh dejavnostih proizvodnje strojev in naprav večji kot leta 2006 in to za občutnih 20% na nivoju celotne panoge 29. Dejavnost proizvodnja nenelektričnih gospodinjskih strojev in naprav izkazuje rast izvoza z ozirom na leto 2006 kar 338,82; pri tem pa je potrebno upoštevati tudi dejstvo, da je v tej dejavnosti zaposlenih le 26 delavcev.

Deleži izvoza proizvodnje strojev in naprav po državah

država namena	Izvoz v EUR
NEMČIJA	383.445.775
AVSTRIJA	164.960.657
ITALIJA	69.080.754
HRVAŠKA	56.259.129
RUSKA FEDERACIJA	50.261.067
BOSNA IN HERCEGOVINA	48.101.291
POLJSKA	43.435.533
FRANCIJA	41.033.365
SRBIJA (od l. 2006)	35.840.595
OSTALO	285.854.179
...	...
skupaj izvoz dejavnosti 28	1.143.326.403

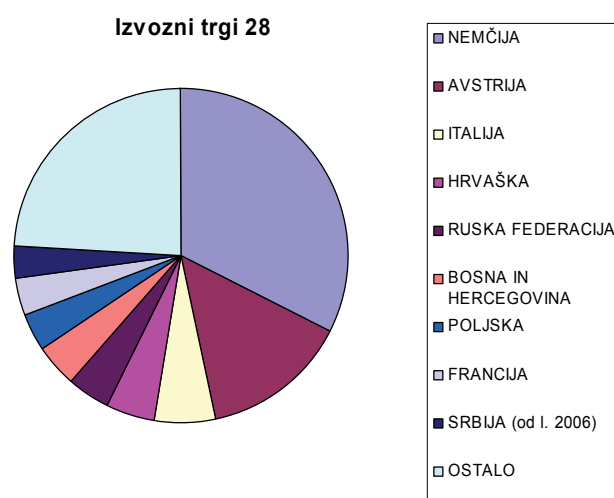

Tabela 12: Deleži izvoza proizvodnje strojev in naprav po državah

Pregled izvoza proizvodnje kovinskih izdelkov pokaže, da se največ izvozi v države Nemčijo, Avstrijo, Italijo in Hrvaško. Deleži izvoza v posamezne države so razvidni iz grafa.

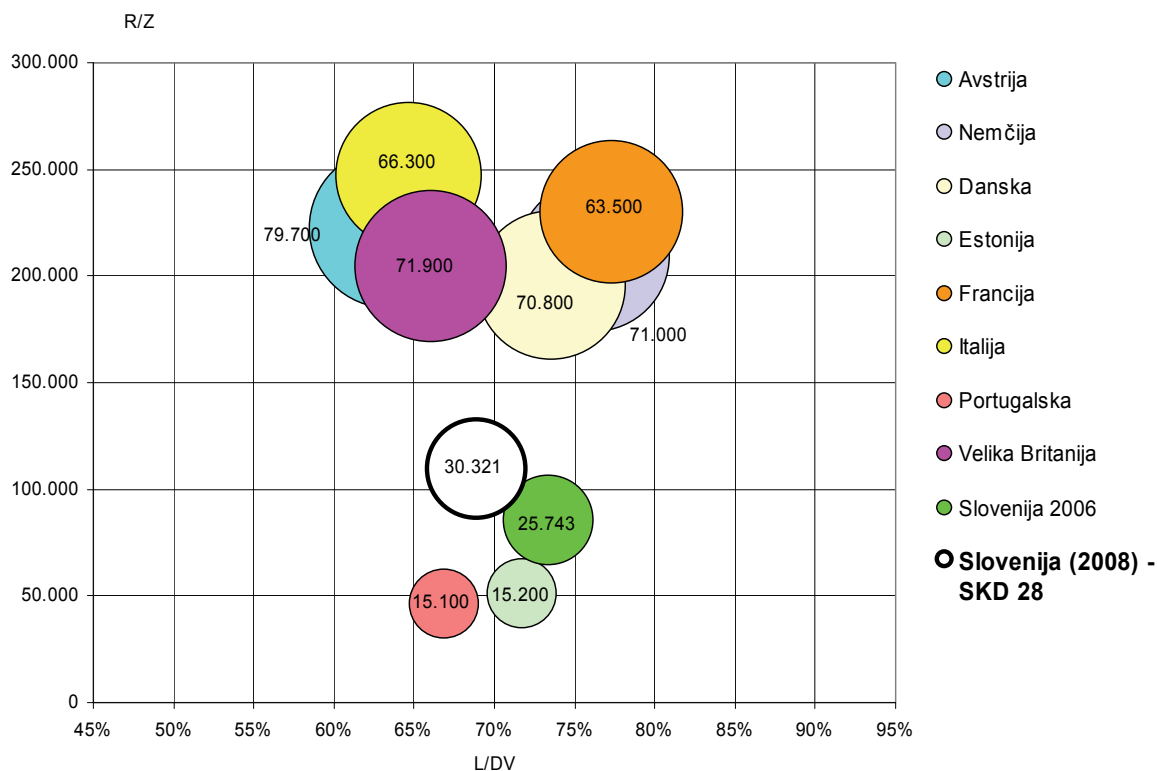
5.2.4. Primerjave z mednarodnim okoljem

Primerjava s proizvodnjo kovinskih izdelkov v posameznih državah EU je narejena s tremi kazalniki konkurenčnosti, ki so opisani v drugem poglavju v točki produktivnost.

Primerjava je izvedena za leto 2006, saj za države Evropske unije v bazah EuroStata ni novejših podatkov. Kot dodatna entiteta je v to sliko leta 2006 vključena »Slovenija (2008)«.

Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem -EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja drugih strojev in naprav (SKD 28)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 17: Primerjava proizvodnj edrugih strojev in naprav (SKD 28) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006 - EU

* **Panoga 28 (SKD 2008) je primerljiva s "staro panogo" 29 (SKD 2002), saj je v njej 54% dodane vrednosti oz. 48% podjetij "stare" 28.7. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2006. Preostanek oz. 37% podjetij pa se je preselilo v novo panogo 33, vendar je dodana vrednost znašala le 6% "stare". Beli krogec z debelejšim robom predstavlja slovensko panogo v letu 2008.**

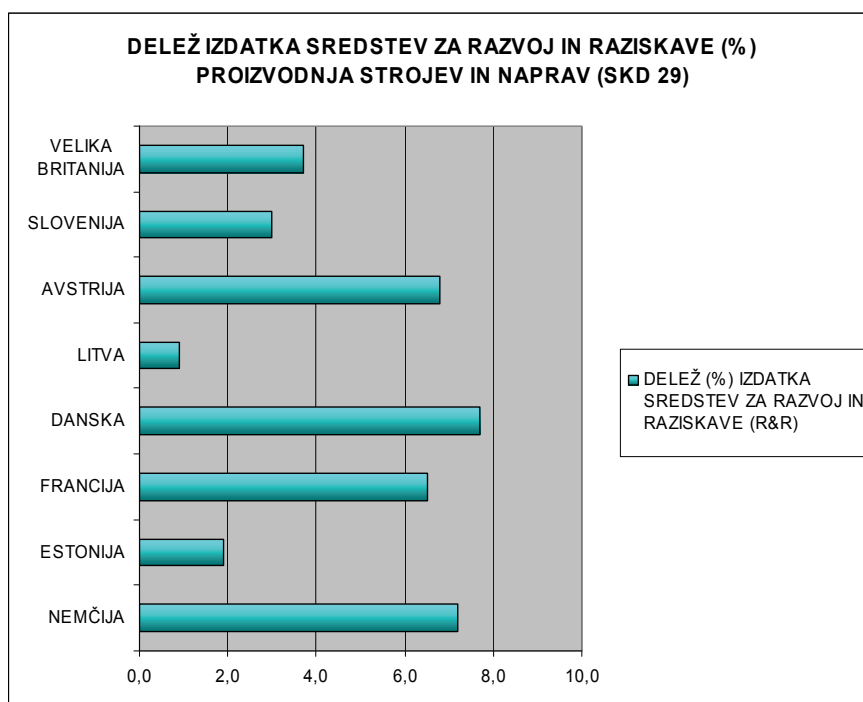
Pri tej panogi lahko vidimo, da imajo vse večje proizvajalke podobno dodano vrednost (manjšo ima le Francija), realizacija na zaposlenega se giblje med 195 in 250 tisoč €, odstopanja so le pri stroških na zaposlenega glede na ustvarjeno dodano vrednost. Največje stroške dela izmed vseh omenjenih ima Nemčija (76%). V najboljšem položaju so nekako tri države, in sicer Avstrija, Italija in Velika Britanija. Položaj Slovenijo v letu 2006 postavlja glede stroškov dela približno na srednjo pozicijo v primerjavi z ostalimi državami, "tradicionalno" pa zaostajamo v sami ustvarjeni dodani vrednosti ter realizaciji na zaposlenega (cca 2,5 kratnik zgornjih držav). Bolj ugoden položaj je le v primerjavi z obema manjšima proizvajalkama Estonijo in Portugalsko, vendar slabši glede samih stroškov dela.

Dobrih 5 tisoč € višja dodana vrednost ter skoraj 25 tisoč € višja realizacija na zaposlenega ter nižji stroški, postavljajo rezultat Slovenije **v letu 2008** pred leto 2006, torej napredovanje na vseh obravnavanih področjih, kar je lepo vidno na odebeljenem belem krogu na grafu zgoraj.

5.2.4.1. Vlaganja panoge v razvoj in raziskave

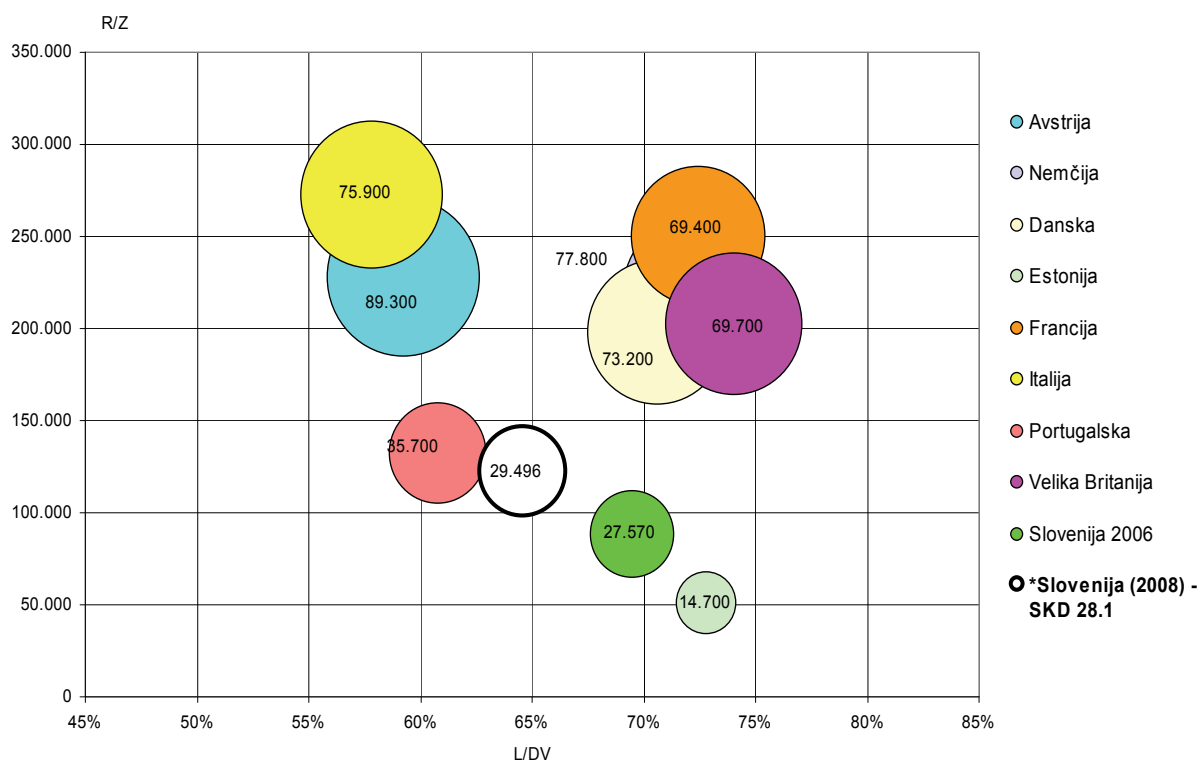
PROIZVODNJA STROJEV IN NAPRAV (SKD 28)	DRŽAVA	DELEŽ (%) DV, namenjenega za razvoj in raziskave (R&R)	VREDNOST sredstev za razvoj in raziskave (R&R) na zaposlenega (€)
	NEMČIJA	7,2	5.112,00
	ESTONIJA	1,9	288,80
	FRANCIJA	6,5	4.127,50
	DANSKA	7,7	5.451,60
	LITVA	0,9	99,90
	AVSTRIJA	6,8	5.419,60
	SLOVENIJA	3,0	772,30
	VELIKA BRITANIJA	3,7	2.660,30

Pri proizvodnji strojev in naprav (SKD 29) je slika nekoliko spremenjena. Vidimo lahko, da delež vloženih sredstev variira od 0,9% v Litvi do 7,7% na Danskem. Vse velike države proizvajalke (razen Velike Britanije) so znatno večji odstotek (več kot 6%) sredstev vložile v razvoj in raziskave, medtem ko se pri manjših državah giblje nekako do 2%. V Sloveniji je delež vlaganj 3%, vendar pa je znesek trikrat manjši, kot pri Veliki Britaniji (delež vlaganj 3,7%). Če to izrazimo z denarjem, lahko vidimo, da velike države vlagajo skoraj desetkrat več kot manjše proizvajalke.

5.2.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja strojev za splošne namene (SKD 28.1)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 18: Primerjava proizvodnje strojev za splošne namene (SKD 28.1) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006 - EU

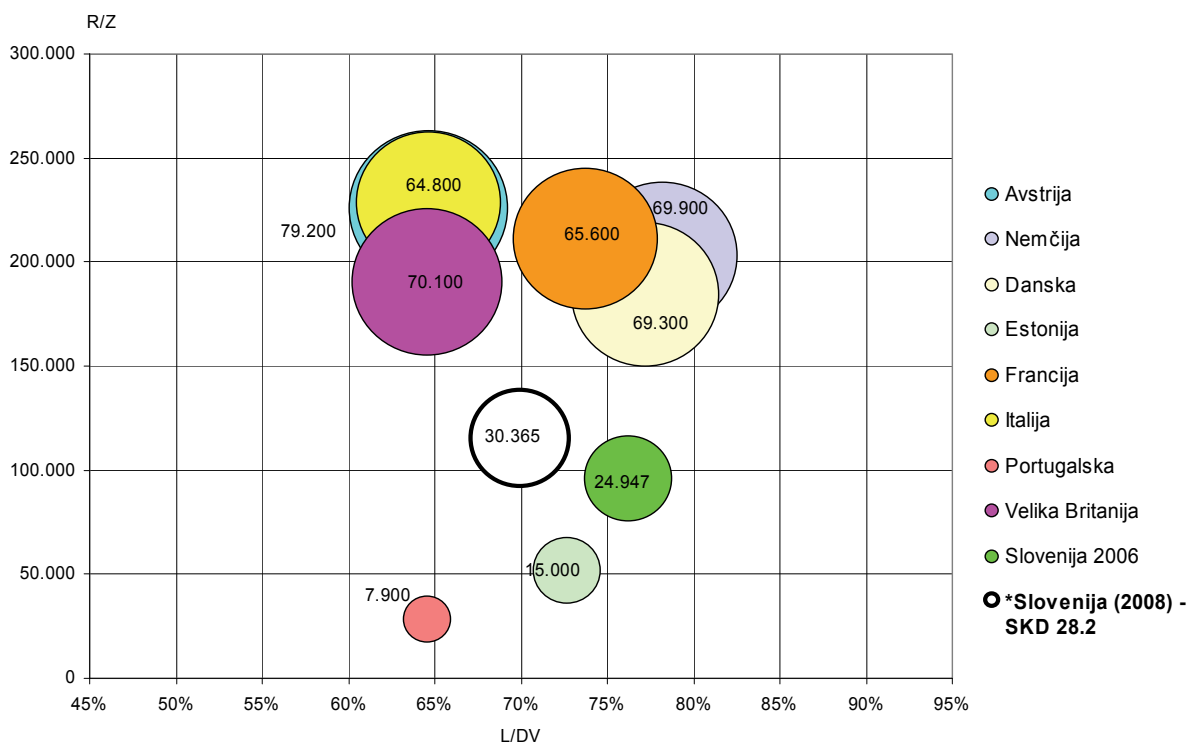
*** Panoga 28.1 (SKD 2008) je solidno primerljiva s "staro panogo" 29.1 (SKD 2002), saj je v njej 98% dodane vrednosti oz. 73% podjetij "stare" 29.1. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008.**

Na grafu vidimo podobno situacijo, kot smo jo imeli možnost videti velikokrat do zdaj. Večje proizvajalke so nekako "stacionirane" v zgornjem delu grafa. Ločijo se predvsem na podlagi ustvarjene dodane vrednosti. Tu se opazi odstopanje uspešnih in manj uspešnih držav. Če izpostavimo najboljše, sta to Italija in Avstrija, ostale države si sledijo ena za drugo. Najbolj "neugodno" pozicijo, to so stroški dela na zaposlenega si deli 6 izmed 9 držav, in sicer se te nahajajo v razponu med 69% in 74%. Pri Sloveniji (2006) je pozicija glede stroškov dela nekje med zgoraj omenjeno šesterico držav, vendar je ustvarjena dodana vrednost skoraj 3-krat manjša od največjih proizvajalk. Celo Portugalska ima dosti boljše rezultate kot Slovenija. Edina, ki vztrajno "caplja" za nami, je Estonija.

V letu 2008 je opazen upad deleža stroškov dela v dodani vrednosti, in sicer se je le-ta zmanjšal za okoli 5%, dodana vrednost je višja za slabih 2.000 €, realizacija na zaposlenega pa se je krepko dvignila, in sicer za skoraj 34 tisoč € v primerjavi z letom 2006. Vendar je še vedno moč opaziti krepak zaostanek za "največjimi".

5.2.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja drugih naprav za splošne namene (SKD 28.2)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 19: Primerjava drugih naprav za splošne namene (SKD 28.2) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2005 - EU

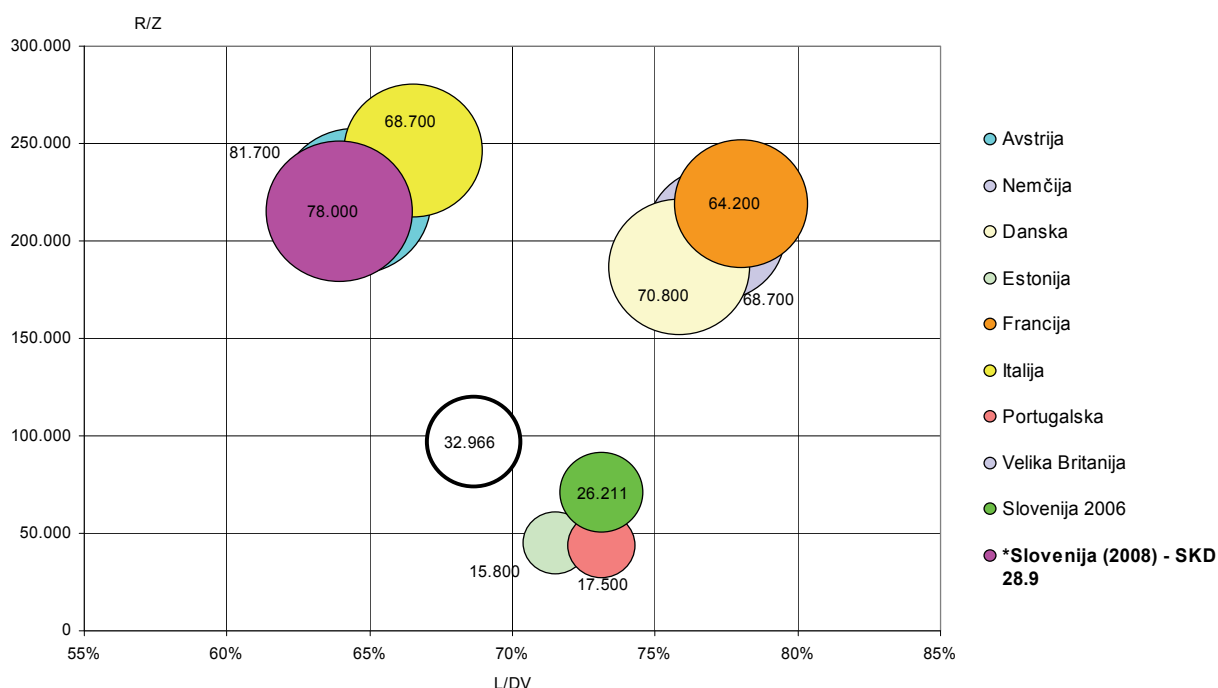
* **Panoga 28.2 (SKD 2008)** je solidno primerljiva s "staro panogo" 29.2 (SKD 2002), saj je v njej 86% dodane vrednosti oz. 62% podjetij "stare" 29.2. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008.

Proizvodnja peči, dvigalnih, klimatskih in drugih naprav za splošno rabo dosega najboljše rezultate v Italiji, Avstriji in Veliki Britaniji, tesno pa sledijo Francija, Danska in Nemčija. Slednja ima tudi najslabšo pozicijo glede stroškov dela na zaposlenega (78%). Slovenija (2006) ima v primerjavi z osatalimi sicer podobno pozicijo glede samih stroškov dela, vendar pa sta tako dodana vrednost kot realizacija na zaposlenega, približno dvakrat manjša od zgornjih proizvajalk. V primerjavi z Estonijo in Portugalsko ima Slovenija večjo dodano vrednost in realizacijo na zaposlenega, pri stroških dela pa sta v bolj ugodnem položaju slednji dve državi.

Tudi pri tej panogi vidimo, da so se vsi obravnavani parametri izboljšali, v primerjavi z letom 2006, kljub temu pa Slovenija z rezultati iz **leta 2008**, še vedno krepko zaostaja za večjimi proizvajalkami.

5.2.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja drugih strojev za posebne namene (SKD 28.9)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 20: Primerjava proizvodnje drugih strojev za posebne namene (SKD 28.9) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006 – EU

* **Panoga 28.9 (SKD 2008)** je primerljiva s "staro panogo" 29.5 (SKD 2002), saj je v njej 65% dodane vrednosti oz. 52% podjetij "stare" 29.5. Nekaj manj ko 26% podjetij pa se je prestavilo (po novem SKD) v panogo 33.1 Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008.

Tudi pri tej panogi je viden zaostanek Slovenije (2006) za ostalimi državami zahodne Evrope. Ponovno lahko vidimo, da sta dodana vrednost in realizacija zaposlenega 2 do 3-krat manjša, kot v zahodno evropskih državah. V slabšem položaju sta samo Estonija in Portugalska. Ostale države so nekako ponovno pozicionirane glede na stroške dela na zaposlenega. V najboljšem položaju glede na ustvarjeno dodano vrednost ter realizacijo na zaposlenega so Velika Britanija, Avstrija in Italija, kot ponavadi pa so v drugem delu grafa zbrane Danska, Francija in Nemčija. Položaj Nemčije in Francije "kvarijo" visoki stroški dela, ki dosegajo okoli 78% ustvarjene dodane vrednosti.

Ponovno lahko opazimo, da je bilo **leto 2008** bolj produktivno od leta 2006, saj sta se tako realizacija na zaposlenega (96 tisoč €), kot dodana vrednost (slabih 33 tisoč €) povišali, stroški dela pa so nižji za slabih 5%, kot leta 2006.

5.3. PROIZVODNJA MOTORNIH VOZIL, PRIKOLIC IN POLPRIKOLIC – SKD 29

Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic (SKD 29) vključuje naslednje dejavnosti:

- 29.1- Proizvodnja motornih vozil
- 29.2- Proizvodnja karoserij za vozila; proizvodnja prikolic, polprikolic

- 29.3- Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila, **brez** 29.310 - Proizvodnja električne in elektronske opreme za motorna vozila. Tako znotraj 29.3 kot v celotni panogi 29 so zato **vrednosti, ki jih ima 29.310, odvzete.**

5.3.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic

	29	29.1	29.2	29.3
število družb	94	10	28	56
število zaposlenih	10.428	3.158	1.468	5.802
indeks 08/07	103,06	97,36	100,54	107,15
celotni prihodek v mio€	2.495,44	1.292,44	299,77	903,23
indeks 08/07	97,78	97,16	87,78	102,58
izvoz v mio€	2.083,91	1.210,65	261,31	611,94
indeks 08/07	96,11	97,56	84,30	99,15
delež izvoza	0,84	0,94	0,87	0,68
indeks 08/07	98,30	100,41	96,03	96,65
dodana vrednost (DV) v mio€	390,24	161,10	51,79	177,34
indeks 08/07	101,59	97,40	94,23	108,30
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT) v mio€	66,04	26,69	15,59	23,76
indeks 08/07	74,61	70,66	77,42	77,63
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT) v mio€	182,07	100,76	19,87	61,44
indeks 08/07	95,20	99,38	81,73	93,74
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,011	1,011	1,040	1,002
indeks 08/07	99,36	99,00	101,56	99,22
dobičkovnost prodaje- PM	0,028	0,018	0,057	0,033
indeks 08/07	83,95	65,44	98,99	100,64
dobičkonosnost kapitala (neto dobiček / kapital) - ROE	0,062	0,063	0,158	0,027
indeks 08/07	58,71	62,20	75,19	36,60
dobičkonosnost sredstev (neto dobiček / sredstva) - ROA	0,024	0,034	0,058	0,008
indeks 08/07	60,14	69,23	74,72	36,21
stroški dela na zaposlenega v €	19.850	20.316	20.874	19.338
indeks 08/07	102,52	101,10	98,64	104,89
DV na zaposlenega v €	37.423	51.015	35.285	30.566
indeks 08/07	98,58	100,04	93,72	101,07

Tabela 13: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela, ... proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic

Obseg proizvodnje je bil v vseh dejavnostih z izjemo proizvodnje delov in opreme za motorna vozila, manjši kot v letu 2007, ko so bili indeksi prihodka od 116 do 133 (glede na 2006). Deleži v proizvodnji motornih vozil, prikolic in polprikolic so porazdeljeni tako, da največji delež prihodka predstavlja proizvodnja motornih vozil (1,3 mlrd €), najnižjega pa proizvodnja karoserij za vozila; proizvodnja prikolic, polprikolic (230mio €).

Število zaposlenih se je v povprečju dvignilo za dobre 3%, s tem da je največjo rast beležila poddejavnost proizvodnja delov in dodatne opreme za motorna vozila (7%). Največji delež zaposlenih v proizvodnji motornih vozil, prikolic in polprikolic je v proizvodnji delov in dodatne opreme za motorna vozila (5.802 zaposlenih), najnižji pa v proizvodnji karoserij za vozila ter proizvodnji prikolic in polprikolic (1.468 zaposlenih).

Ustvarjena dodana vrednost na zaposlenega ima indekse rasti glede na leto 2006 od 94,23 v proizvodnji karoserij in prikolic do 108,3 v dejavnosti proizvodnja delov in dodatne opreme za motorna vozila. Najvišjo dodano vrednost na zaposlenega ustvari proizvodnja motornih vozil (51.015 €/zap).

Najvišji stroški dela na zaposlenega so v proizvodnji karoserij za vozila; proizvodnji prikolic in polprikolic (20.874 €), najnižji pa v proizvodnji delov in dodatne opreme za motorna vozila (19.338 €).

5.3.2. Družbe

V nadaljevanju je navedenih po deset (ali manj) največjih družb proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic glede na ustvarjeni prihodek in izvoz, urejeno po velikostnih razredih družb.

mikro družbe	
največje po prihodku	največje po izvozu
CARTHAGO PROIZVODNJA AVTODOMOV D.O.O.	CARTHAGO PROIZVODNJA AVTODOMOV D.O.O.
PRESEK PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN TRGOVINO D.O.O., ŠENTRUPERT	KUTSENITS INTERNATIONAL, DRUŽBA ZA PROIZVODNJO VOZIL, MURSKA SOBOTA, D.O.O.
AS DOMŽALE - ALU PROIZVODNJA IN POPRAVILO TOVORNIH NADGRADENJ, D.O.O., DOMŽALE	S.H. WELZ PROIZVODNO PODJETJE D.O.O. BRAVIA MOBIL, PROIZVODNJA, PRODAJA, IZPOSOJA AVTODOMOV IN POČITNIŠKIH PRIKOLIC D.O.O.
GASILSKA VOZILA PUŠNIK, PROIZVODNJA, POSREDNIŠTVO, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O. KUTSENITS INTERNATIONAL, DRUŽBA ZA PROIZVODNJO VOZIL, MURSKA SOBOTA, D.O.O.	MECOM ELEMENTI, PODJETJE ZA STORITVE, TRGOVINO IN PROIZVODNJO, D.O.O., LJUBLJANA
MECOM ELEMENTI, PODJETJE ZA STORITVE, TRGOVINO IN PROIZVODNJO, D.O.O., LJUBLJANA	TO-NA TOVORNE NADGRADNJE D.O.O.
KSAVA COMMERCE TRGOVSKO UVOZNO-IZVOZNO IN PROIZVODNO PODJETJE D.O.O.	METTIS PROIZVODNJA, TRGOVINA, UVOZ IN IZVOZ, MARKETING, SVETOVANJE IN STORITVE D.O.O. KSAVA COMMERCE TRGOVSKO UVOZNO-IZVOZNO IN PROIZVODNO PODJETJE D.O.O.
EURO GV, PROIZVODNJA IN STORITVE D.O.O.	
TO-NA TOVORNE NADGRADNJE D.O.O.	CDT-R PROIZVODNJA IN STORITVE D.O.O.
SVIT - ZOLAR, SERVIS VOZIL, TEHNIKE, TRGOVINA IN DRUGE STORITVE, D.O.O.	KARBONIN PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.

male družbe	
največje po prihodku	največje po izvozu
EM PK, PROIZVODNJA, TRGOVINA, STORITVE, D.O.O. TPV PRIKOLICE, TOVARNA PRIKOLIC D.O.O.	EM PK, PROIZVODNJA, TRGOVINA, STORITVE, D.O.O. TPV PRIKOLICE, TOVARNA PRIKOLIC D.O.O.
METTIS INTERNATIONAL PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE D.O.O.	METTIS INTERNATIONAL PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE D.O.O.
AS DOMŽALE, PROIZVODNJA IN POPRAVILO AVTOBUSOV D.O.O.	AS DOMŽALE, PROIZVODNJA IN POPRAVILO AVTOBUSOV D.O.O.

SINTER PROIZVODNJA IN TRGOVINA LJUBLJANA
D.O.O.
ATRIK DRUŽBA ZA PROIZVODNJO KOMUNALNE
OPREME D.O.O.

KOVINARSKA VRHNIKA D.O.O.
KAROSERIJE, DRUŽBA ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO
IN STORITVE D.O.O.

VAR PROIZVODNJA, TRGOVINA, STORITVE, G.
RADGONA D.O.O.

TOMOS KOMPONENTE, D.O.O., DRUŽBA ZA
PROIZVODNJO, TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.,
ŠMARSKA 4, KOPEL

SINTER PROIZVODNJA IN TRGOVINA LJUBLJANA
D.O.O.

VAR PROIZVODNJA, TRGOVINA, STORITVE, G.
RADGONA D.O.O.
TOMOS KOMPONENTE, D.O.O., DRUŽBA ZA
PROIZVODNJO, TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.,
ŠMARSKA 4, KOPEL
KAROSERIJE, DRUŽBA ZA PROIZVODNJO,
TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.

GOPLAT PROIZVODNJA, STORITVE IN TRGOVINA
D.O.O.

ATRIK DRUŽBA ZA PROIZVODNJO KOMUNALNE
OPREME D.O.O.

srednje družbe

največje po prihodku

ARSED PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN TRŽENJE
KOVINSKE OPREME D.O.O.

TOVARNA VOZIL MARIBOR D.O.O.

AD PLASTIK PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE
D.O.O. NOVO MESTO

KLS LJUBNO D.D., SPECIALIST ZA ZOBATE VENCE

INDUSTRIJA TRANSPORTNIH SREDSTEV IN OPREME -
CISTERNE, AVTOMEŠALCI, SILOSI, D.O.O.

SOGEFI FILTRATION, PODJETJE ZA PROIZVODNJO
FILTROV, D.O.O.

STARKOM, PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.

AGIS ZAVORE DRUŽBA ZA PROIZVODNJO DELOV ZA
VOZILA D.D. PTUJ

ZORNIK PROIZVODNJA IN STORITVE D.O.O.
AGIS PLUS TOVARNA AVTOMOBILSKE OPREME
D.O.O.

največje po izvozu

TOVARNA VOZIL MARIBOR D.O.O.
INDUSTRIJA TRANSPORTNIH SREDSTEV IN
OPREME - CISTERNE, AVTOMEŠALCI, SILOSI,
D.O.O.

SOGEFI FILTRATION, PODJETJE ZA PROIZVODNJO
FILTROV, D.O.O.

KLS LJUBNO D.D., SPECIALIST ZA ZOBATE VENCE

STARKOM, PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.

ARSED PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN TRŽENJE
KOVINSKE OPREME D.O.O.

ZORNIK PROIZVODNJA IN STORITVE D.O.O.

AGIS ZAVORE DRUŽBA ZA PROIZVODNJO DELOV
ZA VOZILA D.D. PTUJ
MAROVT PROIZVODNO IZVOZNO UVOZNO
PODJETJE, D.O.O.
AGIS PLUS TOVARNA AVTOMOBILSKE OPREME
D.O.O.

velike družbe

največje po prihodku

REVOZ PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN
KOMERCIALIZACIJO AVTOMOBILOV D.D.
CIMOS D.D. AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA

ADRIA MOBIL PROIZVODNJA, TRGOVINA IN
STORITVE, D.O.O. NOVO MESTO
TPV JOHNSON CONTROLS PODJETJE ZA
PROIZVODNJO IN TRŽENJE NOTRANJE OPREME ZA
AVTOMOBILE, D.O.O.

CIMOS TAM AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA, D.O.O.

TPV TRŽENJE IN PROIZVODNJA OPREME VOZIL D.D.
ODELO SLOVENIJA, PODJETJE ZA RAZVOJ,
PROIZVODNJO IN TRŽENJE AVTOMOBILSKIH DELOV,
D.O.O.

TBP TOVARNA BOVDENOV IN PLASTIKE D.D.

največje po izvozu

REVOZ PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN
KOMERCIALIZACIJO AVTOMOBILOV D.D.
CIMOS D.D. AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA

ADRIA MOBIL PROIZVODNJA, TRGOVINA IN
STORITVE, D.O.O. NOVO MESTO
ODELO SLOVENIJA, PODJETJE ZA RAZVOJ,
PROIZVODNJO IN TRŽENJE AVTOMOBILSKIH
DELOV, D.O.O.

TBP TOVARNA BOVDENOV IN PLASTIKE D.D.
AKRAPOVIČ, PODJETJE ZA PROIZVODNJO,
TRGOVINO IN STORITVE, D.D.

TPV TRŽENJE IN PROIZVODNJA OPREME VOZIL
D.D.
FLUID INŽENIRING, PROIZVODNJA, TRGOVINA
D.O.O.

5.3.3. Izvoz

Izvoz je bil v vseh dejavnostih proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic večji kot leta 2006. V deležu izvoza predstavlja proizvodnja motornih vozil več kot polovico (57,02%). Izvozni indeksi segajo od 116 do skoraj 129 pri delih za avtomobile.

Deleži izvoza proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic po državah

država namena	izvoz v €
FRANCIJA	794.375.385
NEMČIJA	364.265.696
ITALIJA	182.201.599
VELIKA BRITANIJA	105.831.800
NIZOZEMSKA	74.099.192
AVSTRIJA	55.821.413
ŠPANJA	52.650.901
ROMUNIJA	51.135.141
OSTALO	403.525.491
...	...
skupaj izvoz dejavnosti 29	2.083.906.618

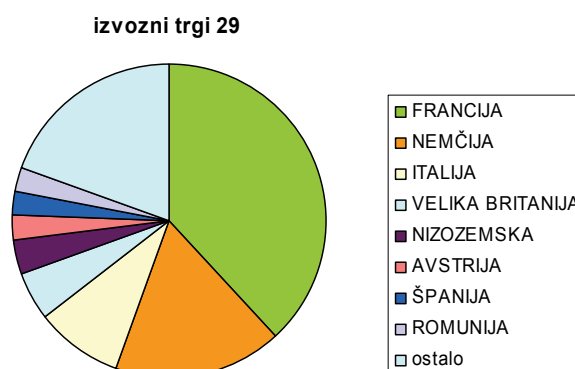

Tabela 14: Deleži izvoza proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic po državah

Pregled izvoza proizvodnje motornih vozil in prikolic pokaže, da se največ izvozi v države Francijo, Nemčijo in Italijo. Vrednosti izvoza v posamezne države so razvidni iz tabele.

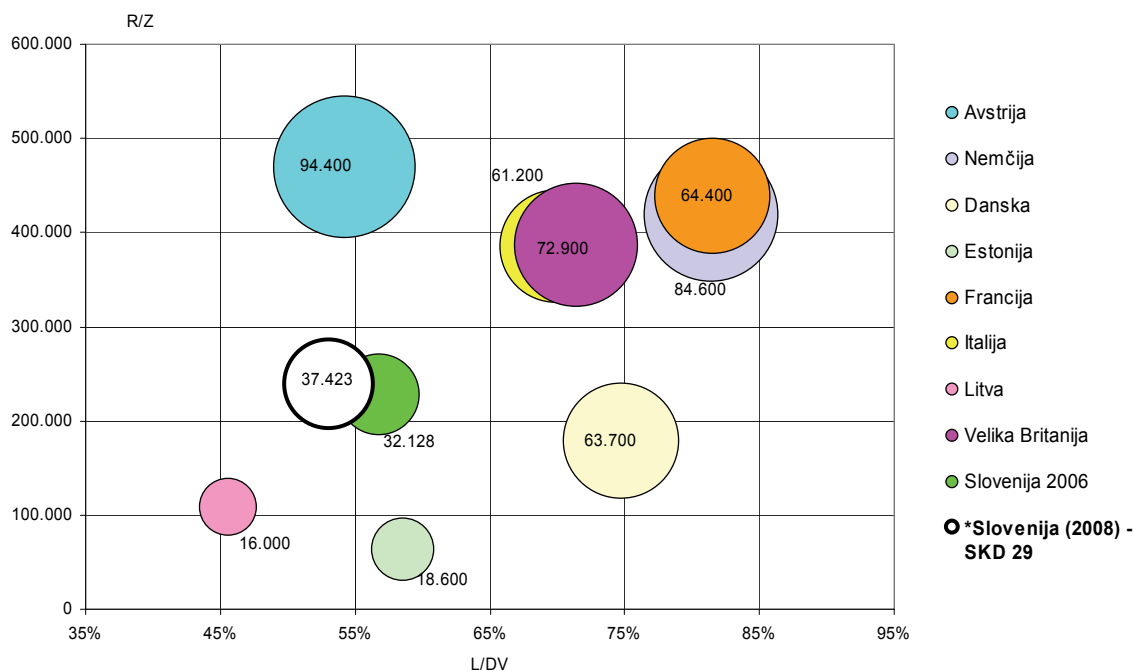
5.3.4. Primerjave z mednarodnim okoljem

Primerjava s proizvodnjo motornih vozil, prikolic in polprikolic v posameznih državah EU je narejena s tremi kazalniki konkurenčnosti, ki so opisani v drugem poglavju v točki produktivnost.

Primerjava je izvedena za leto 2006, saj za države Evropske unije v bazah EuroStata ni novejših podatkov. Kot dodatna entiteta je v to sliko leta 2006 vključena »Slovenija (2008)«.

Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem -EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic (SKD 29)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 21: Primerjava proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic (SKD 29) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006 – EU

* **Panoga 29 (SKD 2008)** je povsem primerljiva s "staro panogo" 34 (SKD 2002), saj je v njej 99% dodane vrednosti oz. 87% podjetij "stare" 34. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008.

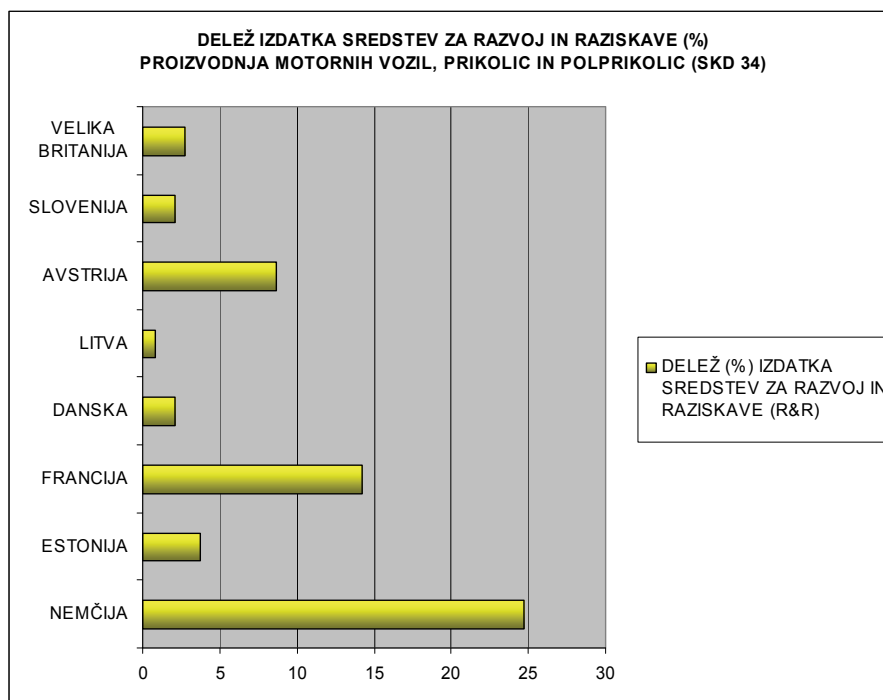
Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic nam daje nekoliko razpršeno sliko. V najboljši poziciji je Avstrija, ostale države pa dokaj zaostajajo. Še najbližje po dodani vrednosti in realizaciji na zaposlenega so Velika Britanija, Italija in Nemčija, vendar ima slednja ponovno najvišje stroške dela na zaposlenega (82%). Slovenija (2006) je glede stroškov dela v dokaj ugodni poziciji (nekaj več kot 56%), vendar je ustvarjena dodana vrednost skoraj trikrat manjša kot v Avstriji, sama realizacija na zaposlenega pa dvakrat. V primerjavi z Estonijo in Litvo je Slovenija v boljšem položaju, le pri stroških dela je spredaj Litva, vendar pa ima le-ta skromno realizacijo in dodano vrednost. V letu 2007 je opaziti ponovno napredek pri Sloveniji. Povečala se je realizacija na zaposlenega (okoli 30 tisoč EUR), dodana vrednost (cca 6 tisoč EUR), zmanjšali pa so se stroški dela, in sicer za okoli 6%.

Pri panogi 29 lahko opazimo napredek **v letu 2008**, ki je viden predvsem pri nižanju storškov na zaposlenega (3% manj, kot leta 2006), ostala dva parametra pa sta se tudi dokaj izboljšala (realizacija na zaposlenega za cca 12 tisoč €, dodana vrednost za 5 tisoč €).

5.3.4.1. Vlaganja panoge v razvoj in raziskave

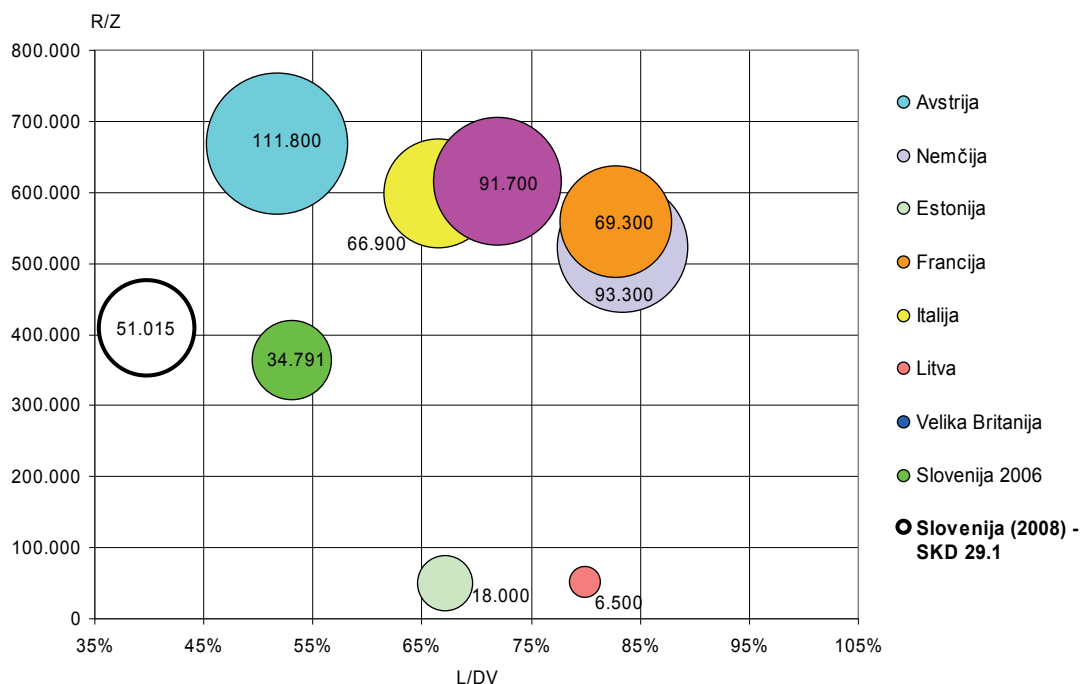
PROIZVODNJA MOTORNIH VOZIL, PRIKOLIC IN POLPRIKOLIC (SKD 29)	DRŽAVA	DELEŽ (%) DV, namenjenega za razvoj in raziskave (R&R)	VREDNOST sredstev za razvoj in raziskave (R&R) na zaposlenega (€)
	NEMČIJA	24,7	20.896,20
	ESTONIJA	3,7	688,20
	FRANCIJA	14,2	9.144,80
	DANSKA	2,1	1.337,70
	LITVA	0,8	128,00
	AVSTRIJA	8,7	8.212,80
	SLOVENIJA	2,1	674,70
	VELIKA BRITANIJA	2,7	1.968,30

Pri proizvodnji motornih vozil, prikolic in polprikolic so največji delež sredstev za razvoj in raziskave namenili v Nemčiji, in sicer 24,7% ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega. Poleg Nemčije je visok delež sredstev namenila še Francija (14,2%), ostale proizvajalke pa imajo delež pod 10% ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega na leto. Največ denarja v razvoj in raziskave na zaposlenega vložijo Nemčija (20.896 €), Francija (9.144 €) in Avstrija (8.212€). Delež denarja, ki ga namenijo ostale države, je znatno manjši od prej omenjenih. Pri Sloveniji znaša delež izdatka sredstev 2,1% oz. višina vrednosti izdatka znaša 675 €.

5.3.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja motornih vozil (SKD 29.1)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 22: Primerjava proizvodnje motornih vozil (SKD 29.1) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006 - EU

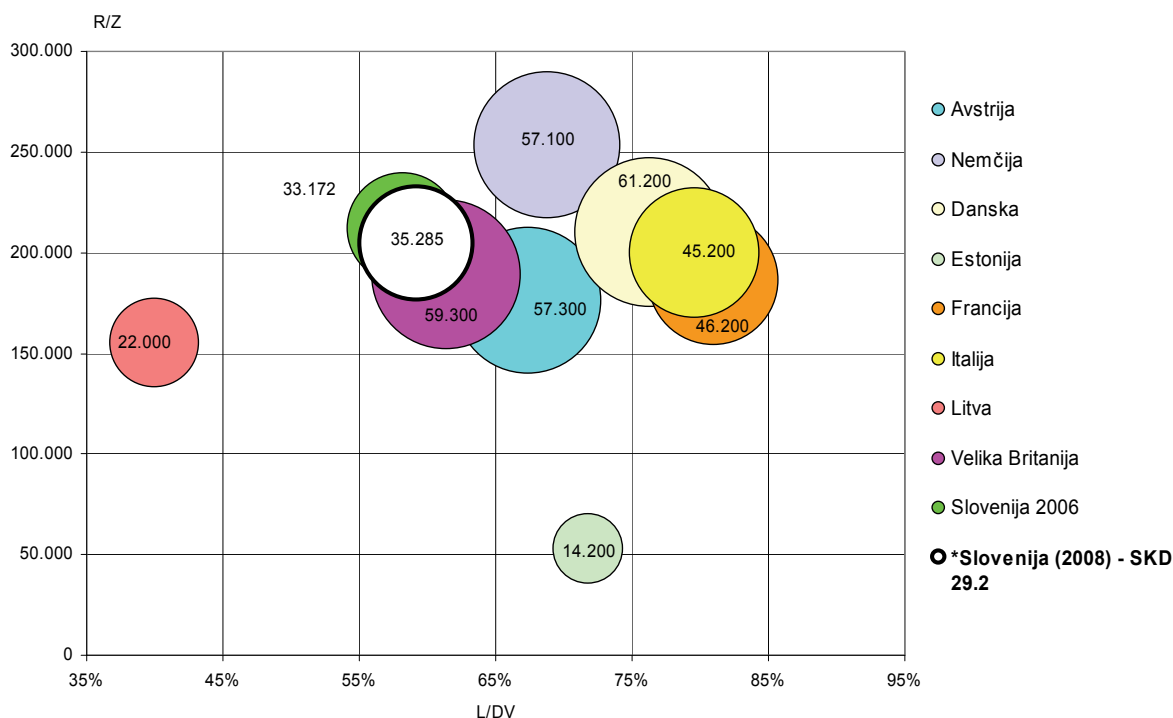
* **Panoga 29.1 (SKD 2008)** je povsem primerljiva s "staro panogo" 34.1 (SKD 2002), saj je v njej 97% dodane vrednosti oz. 77% podjetij "stare" 34.1. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008.

Graf proizvodnje motornih vozil je dokaj podoben grafu za celotno proizvodnjo motornih vozil, prikolic in polprikolic. V najboljši poziciji je ponovno Avstrija, sledijo pa ji ostale velike proizvajalke. Nemčija je v najbolj neugodnem položaju glede samih stroškov dela (83%), vendar ima visoko dodano vrednost ter realizacijo na zaposlenega. Slovenija je v letu 2006 ustvarila slabih 35 tisoč EUR dodane vrednosti na zaposlenega in imela realizacijo na zaposlenega dobrih 360 tisoč EUR, a vseeno še vedno krepko zaostala za vodilnimi državami (predvsem za Avstrijo). Če bi gledali samo stroške dela, so le-ti nižji od ostalih držav (53%). Estonija in Litva pa ostajata globoko na dnu in daleč od konkurence. Če pogledamo leto 2007, lahko rečemo, da je bilo to leto velikega napredka. Vsi elementi so se bistveno povečali, predvsem pa so se zmanjšali stroški dela, in sicer za visokih 14%. Dodana vrednost sicer ne dosega večjih proizvajalk, vendar se je glede na leto 2006 približala na polovico dodane vrednosti velikih proizvajalk. Realizacija na zaposlenega se je glede na leto 2006, povečala za okoli 52 tisoč EUR.

Pri tej panogi **v letu 2008** opazimo izreden napredek v vseh segmentih. Najbolj lahko izpostavimo nižanje stroškov na zaposlenega, ki so "padli" za skoraj 14% glede na leto 2006. Močno pa sta se povečali tudi realizacija na zaposlenega (409 tisoč €) in dodana vrednost, ki je "skočila" iz 34 tisoč € v letu 2006 na 51 tisoč €. Vendar, če se primerjamo z vodilnimi državami, še vedno lahko vidimo velik zaostanek tako pri realizaciji na zaposlenega, kot pri dodani vrednosti. Edino stroški dela so občutno nižji, kot pri ostalih proizvajalkah.

5.3.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja karoserij za vozila; proizvodnja prikolic, polprikolic (SKD 29.2)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 23: Primerjava proizvodnje karoserij za vozila, prikolice in polprikolice (SKD 29.2) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006 – EU

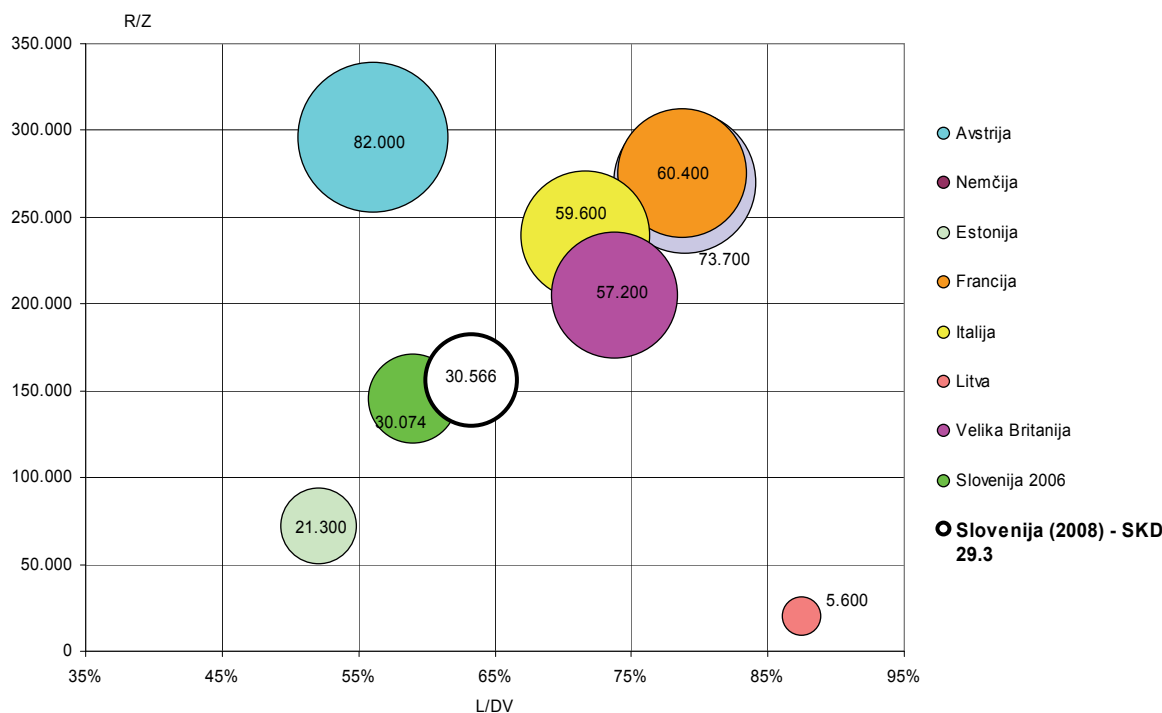
* **Panoga 29.2 (SKD 2008)** je solidno primerljiva s "staro panogo" 34.2 (SKD 2002), saj je v njej 93% dodane vrednosti oz. 86% podjetij "stare" 34.2. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008.

Dejavnost proizvodnje karoserij za vozila (SKD 34.2), je bila po primerjalnih kazalnikih v Sloveniji v letu 2006 dokaj podobna z ostalimi državami glede realizacije na zaposlenega in samih stroškov dela. Slabša je le ustvarjena dodana vrednost (cca 33 tisoč EUR). Po drugi strani ima Litva stroške dela zelo nizke (40%), vendar ima 2,5-krat manjšo ustvarjeno dodano vrednost ter skoraj 2-krat manjšo realizacijo na zaposlenega v primerjavi z ostalimi državami proizvajalkami. Vsi kazalniki usmerjajo na odlično konkurenčno pozicijo panoge v Sloveniji. Ostale države v panogi imajo dokaj podobne ustvarjene dodane vrednosti, razlika se kaže le v realizaciji na zaposlenega in kot tolikokrat dosedaj, predvsem v razmerju stroškov dela glede na ustvarjeno dodano vrednost, ki se gibljejo med 55% in 80%.

Na zgornjem grafu vidimo skoraj enako pozicijo, kot leta 2006 z rahlo izjemo, in sicer je bila **v letu 2008** nekoliko višja dodana vrednost (35 tisoč €) in pa manjša realizacija na zaposlenega (slabše za 7.000 €). Stroški dela glede na dodano vrednost pa so se glede na leto 2006 rahlo povišali (1 %).

5.3.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila (SKD 29.3)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 24: Primerjava proizvodnje delov in opreme za motorna vozila (SKD 29.3) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006 – EU

* **Panoga 29.3 (SKD 2008)** je povsem primerljiva s "staro panogo" 34.3 (SKD 2002), saj je v njej 99% dodane vrednosti oz. 86% podjetij "stare" 34.3. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008.

Najboljše rezultate pri proizvodnji delov in dodatne opreme za motorna vozila so imeli pri naši "severni sosedini" Avstriji, in sicer se na sliki lepo vidi prednost pred ostalimi državami, tako v dodani vrednosti in realizaciji na zaposlenega, kot pri razmerju stroškov glede na dodano vrednost. Slovenija je v letu 2006 bila konkurenčna le pri razmerju stroškov (59%), vendar v primerjavi z drugimi zaostaja pri realizaciji in ustvarjeni dodani vrednosti na zaposlenega. Ostale države so po razmerju stroškov dokaj skupaj. Manjša razlika se kaže pri realizaciji na zaposlenega, ki se je gibala nekje med 200 tisoč EUR (Velika Britanija) in 275 tisoč EUR (Francija).

Tudi pri tej panogi **v letu 2008** ni opaziti nekega bistvenega skoka glede na leto 2006. Dodana vrednost je skoraj na isti ravni kot leta 2006, realizacija na zaposlenega je višja za približno 11 tisoč €, stroški dela pa so ponovno višji, in sicer za 4 %, kot dve leti poprej.

5.4. PROIZVODNJA DRUGIH VOZIL IN PLOVIL – SKD 30

Proizvodnja drugih vozil in plovil (SKD 30) vključuje naslednje dejavnosti:

- 30.1- Gradnja ladij in čolnov

- 30.2- Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil
- 30.3- Proizvodnja zračnih in vesoljskih plovil
- 30.4- Proizvodnja bojnih vozil
- 30.9- Proizvodnja drugih vozil

5.4.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz proizvodnje drugih vozil in plovil

	30	30.1	30.2	30.3	30.9
število družb	63	39	2	10	12
število zaposlenih	1.570	656	394	94	426
indeks 08/07	100,15	99,15	89,01	120,25	110,57
celotni prihodek v mio€	163,90	71,22	44,54	7,87	40,28
indeks 08/07	95,74	81,97	119,61	130,72	98,09
izvoz v mio€	135,80	59,84	41,80	5,10	29,06
indeks 08/07	108,73	100,07	128,12	125,48	102,31
delež izvoza	0,83	0,84	0,94	0,65	0,72
indeks 08/07	113,58	122,08	107,12	95,99	104,29
dodana vrednost (DV) v mio€	42,06	16,02	13,21	2,70	10,13
indeks 08/07	98,04	75,84	117,34	126,00	120,99
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT) v mio€	6,48	3,43	0,98	0,38	1,69
indeks 08/07	129,18	142,37	107,92	93,79	130,58
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT) v mio€	15,19	8,65	2,37	0,64	3,52
indeks 08/07	123,57	132,40	99,75	112,04	125,58
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	0,881	0,830	0,915	0,978	0,927
indeks 08/07	89,16	83,99	91,70	91,00	95,62
dobičkovnost prodaje- PM	0,032	0,034	0,029	0,041	0,029
indeks 08/07	75,82	60,14	110,41	59,26	113,62
dobičkonosnost kapitala (neto dobiček / kapital) - ROE	-1,321	-0,719	4,332	0,084	-119,978
indeks 08/07	338694,87			47,84	17841,44
dobičkonosnost sredstev (neto dobiček / sredstva) - ROA	-0,125	-0,112	-0,406	0,018	-0,057
indeks 08/07	208633,33		9957,84	46,34	138,88
stroški dela na zaposlenega v €	21.917	21.564	24.111	22.781	20.240
indeks 08/07	112,65	111,56	121,52	112,15	106,22
DV na zaposlenega v €	26.787	24.417	33.532	28.627	23.792
indeks 08/07	97,90	76,49	131,82	104,78	109,42

Tabela 15: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela, ... proizvodnje drugih vozil in plovil

Prihodek celotne panoge je v letu 2008 za 4,26% nižji kot leto poprej, k čemur največ prispeva za skoraj 20% nižji prihodek dejavnosti gradnja ladij in čolnov.

Največja deleža v prihodku te panoge imata dejavnosti gradnja ladij in čolnov (71,22 mio €) ter proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (44,54 mio €).

Število zaposlenih je v celotni panogi ostalo enako (oz. se je povečalo za neopaznih 0,15%) in obsega konec leta 2008 1.570 ljudi. Največji deleži zaposlenih je v dejavnosti ladjedelništva, najmanjši pa v proizvodnji zračnih in vesoljskih plovil.

Ustvarjena dodana vrednost na zaposlenega je na ravni celotne panoge za dobra dva odstotka nižja od vrednosti, dosežene v 2007. Najvišjo dodano vrednost na zaposlenega je ustvarila dejavnost Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (33.532 €), ki po tem parametru presega povprečno dodano vrednost na zaposlenega v kovinski industriji (30.640€).

Najvišji stroški dela so v proizvodnji železniških in drugih tirnih vozil (24.111€/zaposlenega).

5.4.2. Družbe

V nadaljevanju je navedenih po deset (ali manj) največjih družb proizvodnje drugih vozil in plovil glede na ustvarjeni prihodek in izvoz, urejeno po velikostnih razredih družb.

mikro in male družbe	
največje po prihodu	največje po izvozu
PIPISTREL PODJETJE ZA ALTERNATIVNO LETALSTVO D.O.O. AJDOVŠČINA	PIPISTREL PODJETJE ZA ALTERNATIVNO LETALSTVO D.O.O. AJDOVŠČINA
VSR LAB RAZVOJ PLOVIL D.O.O.	VSR LAB RAZVOJ PLOVIL D.O.O.
ALBATROSS FLY, IZDELAVA IN SERVISIRANJE LETAL, RADOVLJICA, D.O.O.	SACS MARINE D.O.O. PROIZVODNJA PLOVIL
VIZIJA SPORT D.O.O. PROIZVODNJA IN PRODAJA KOLES	NOVOVAR GRADNJA IN POPRAVILO LADIJ D.O.O. ATAIR, RAZVOJ IN PROIZVODNJA LAHKIH LETALSKIH NAPRAV, D.O.O.
SACS MARINE D.O.O. PROIZVODNJA PLOVIL	AEROPRODUKT, PROIZVODNJA IN SERVIS LETAL D.O.O.
VALY, PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN TRGOVINO S ŠPORTNO OPREMO, D.O.O.	BLUMAR, PROIZVODNJA IN STORITVE D.O.O.
NEROS, NAVTIKA, ELEKTRONIKA, SERVIS IN TRGOVINA, D.O.O.	SEA WAVE, DRUŽBA ZA NAVTIKO, D.O.O.
ALBASTAR IZDELAVA IN SERVISIRANJE LETAL D.O.O.	ISOLA, PROIZVODNJA, TRGOVINA, TURIZEM IN STORITVE, D.O.O.
ANORTI NAUTIČNI SERVIS D.O.O.	NOVOMAR, IZDELAVA GUMIJASTIH ČOLNOV IN TRGOVINA, D.O.O.
PURUS - MARINE STORITVE IN TRGOVINA D.O.O.	
srednje in velike družbe	
največje po prihodu	največje po izvozu
SEAWAY GROUP, NAVTIČNO PODJETJE, D.O.O.	SEAWAY GROUP, NAVTIČNO PODJETJE, D.O.O.
LIV HIDRAVLIKA IN KOLESA, PROIZVODNJA, PREDELAVA IN TRGOVINA, D.O.O.	SIEMENS TRANSPORTATION SYSTEMS DRUŽBA ZA PROIZVODNJO TIRNIH VOZIL D.O.O.
ELAN MARINE, PROIZVODNJA IN PRODAJA PLOVIL, D.O.O.	ELAN MARINE, PROIZVODNJA IN PRODAJA PLOVIL, D.O.O.
SIEMENS TRANSPORTATION SYSTEMS DRUŽBA ZA PROIZVODNJO TIRNIH VOZIL D.O.O.	LIV HIDRAVLIKA IN KOLESA, PROIZVODNJA, PREDELAVA IN TRGOVINA, D.O.O.
KOVIS PROIZVODNA DRUŽBA, D.O.O.	KOVIS PROIZVODNA DRUŽBA, D.O.O.
TOMOS D.O.O., MOTOINDUSTRIJA	TOMOS D.O.O., MOTOINDUSTRIJA

5.4.3. Izvoz

V deležu izvoza proizvodnje drugih vozil in plovil največji del predstavlja gradnja in popravilo ladij in čolnov s več kot 50% deležem, sledi proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil s 30% deležem, kar skupaj pomeni 80% vsega izvoza v panogi.

Deleži izvoza proizvodnje drugih vozil in plovil po državah

država namena	Izvoz v EUR
AVSTRIJA	30.677.885
HRVAŠKA	18.179.016
NEMČIJA	13.871.816
ITALIJA	10.684.172
ČEŠKA REPUBLIKA	7.022.495
NIZOZEMSKA	5.998.455
SRBIJA (od l. 2006)	5.481.599
ZDRUŽENE DRŽAVE	4.965.018
NORVEŠKA	4.498.198
OSTALO	35.385.177
...	...
skupaj izvoz dejavnosti 30	135.801.938

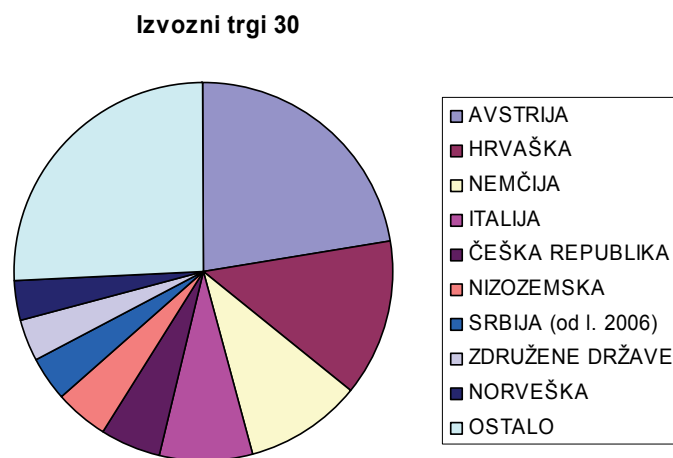

Tabela 16: Deleži izvoza proizvodnje drugih vozil in plovil po državah

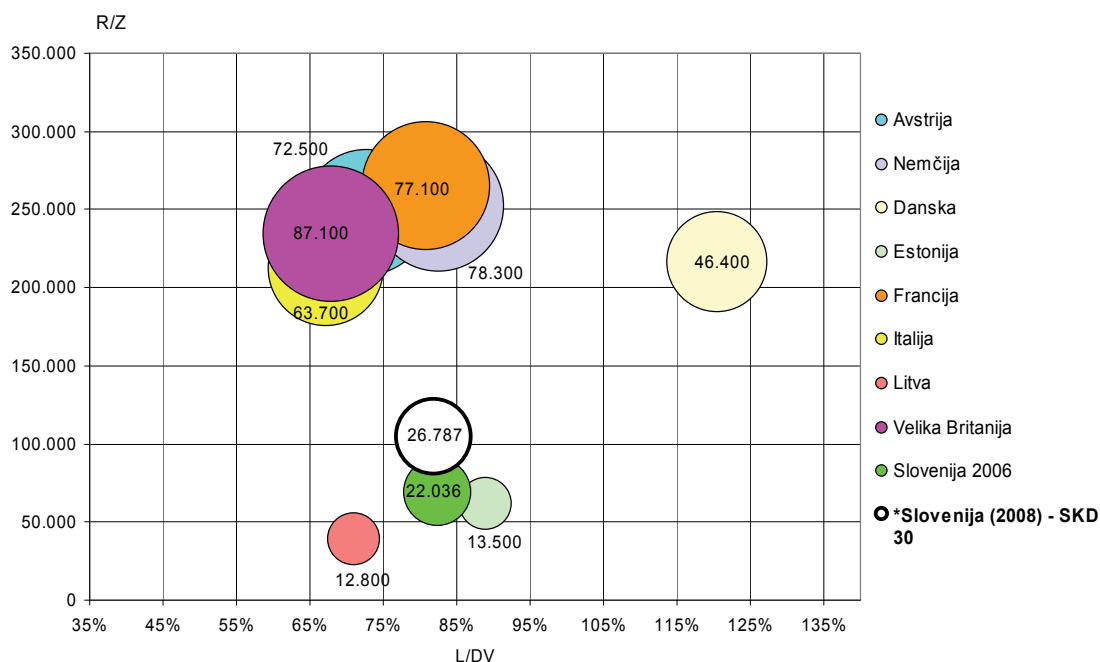
Pregled izvoza proizvodnje drugih vozil in plovil kaže, da se največ izvozi v Avstrijo, Hrvaško, Nemčijo in Italijo. Vrednosti izvoza v posamezne države so razvidni iz tabele.

5.4.4. Primerjave z mednarodnim okoljem

Primerjava s proizvodnjo motornih vozil, prikolic in polprikolic v posameznih državah EU je narejena s tremi kazalniki konkurenčnosti, ki so opisani v drugem poglavju v točki produktivnost. Primerjava je izvedena za leto 2006, saj za države Evropske unije v bazah EuroStata ni novejših podatkov. Kot dodatna entiteta je v to sliko leta 2006 vključena »Slovenija (2008)«.

Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem -EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja drugih vozil in plovil (SKD 30)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 25: Primerjava proizvodnje drugih vozil in plovil (SKD 30) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006 - EU

* **Panoga 30 (SKD 2008)** je primerljiva s "staro panogo" 35 (SKD 2002), saj je v njej 58% dodane vrednosti oz. 41% podjetij "stare" 35. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008.

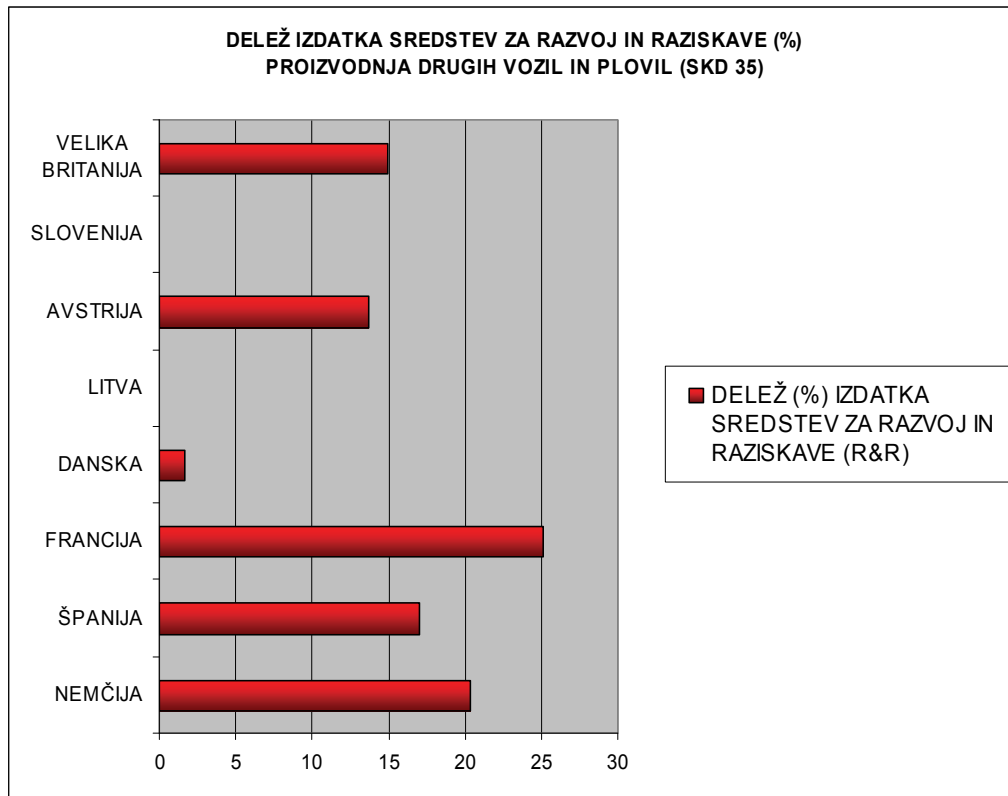
Če pogledamo zgornji graf, vidimo določeno selekcioniranost skupin v panogi. Največjo dodano vrednost in realizacijo na zaposlenega pri proizvodnji drugih vozil in plovil dosegajo že velikokrat prej omenjene države "velike peterice" (Avstrija, Nemčija, Italija, Velika Britanija in Francija). Prav tako imajo relativno najbolj ugodno razmerje delitve stroškov dela v dodani vrednosti. Francija ima tudi najvišjo realizacijo na zaposlenega (265 tisoč EUR). V najbolj "neugodnem" položaju je Danska. Kljub dokaj visoki dodani vrednosti pa razmerje v delitvi stroškov dela glede na dodano vrednost, dosega visokih 120%. Slovenija je v letu 2006 v tej panogi dosegla nizko realizacijo in dodano vrednost na zaposlenega, zaostaja pa prav tako za Litvo v primerjavi glede stroškov dela oz., če obrnemo lahko vidimo, da so v Sloveniji v letu 2006 stroški dela dosegli 82% ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega.

Odebeljen krogec pri SKD 30 za **leto 2008** nam lepo prikaže, da se je krepko povešala realizacija na zaposlenega (za visokih 34 tisoč €) ter dodana vrednost, ki je višja za 4 tisoč € glede na leto 2006. Stroški dela pa so ostali skoraj nespremenjeni (0,5%).

5.4.4.1. Vlaganja panoge v razvoj in raziskave

PROIZVODNJA DRUGIH VOZIL IN PLOVIL (SKD 30)	DRŽAVA	DELEŽ (%) DV, namenjenega za razvoj in raziskave (R&R)	VREDNOST sredstev za razvoj in raziskave (R&R) na zaposlenega (€)
	NEMČIJA	20,3	15894,90
	ŠPANIJA	17,0	9724,00
	FRANCIJA	25,1	19352,10
	DANSKA	1,7	788,80
	LITVA	0,1	12,80
	AVSTRIJA	13,7	9932,50
	SLOVENIJA	0,0	Ni podatka
	VELIKA BRITANIJA	14,9	12977,90

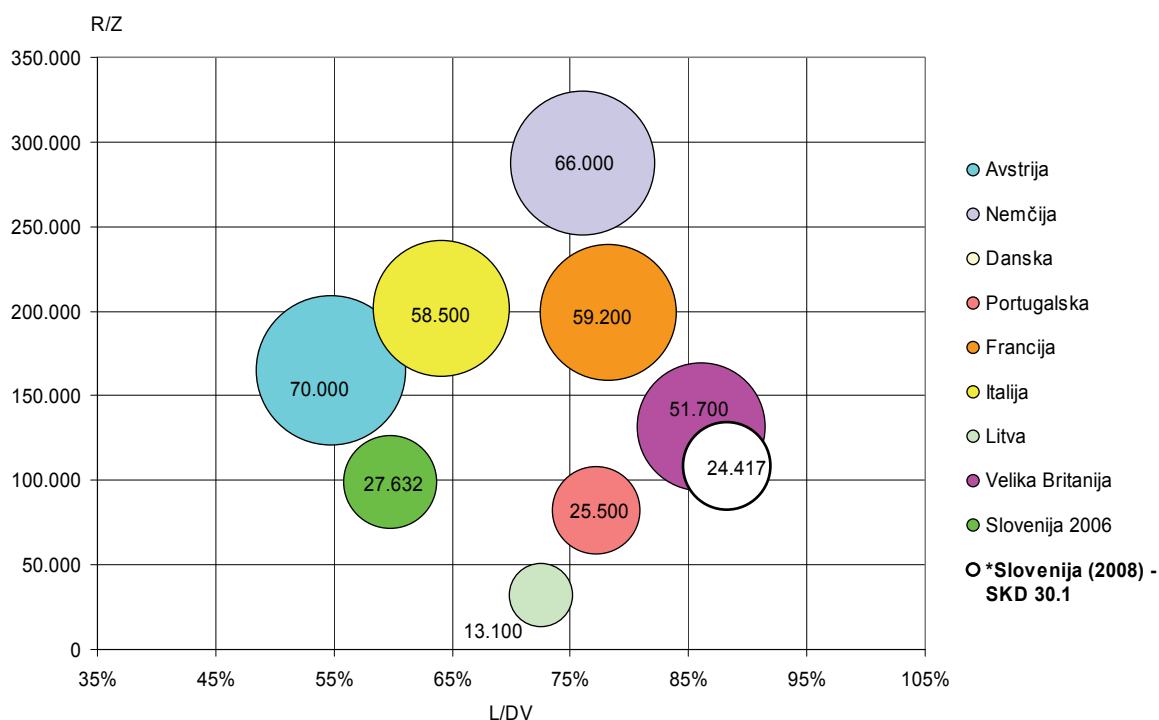
Tudi pri proizvodnji drugih vozil in plovil (SKD 30) lahko vidimo, da je delež sredstev namenjen razvoju in raziskavam pri nekaterih državah visok. Najvišji je v Franciji (25,1%), sledi Nemčija (20,3%), Španija (17%), Velika Britanija (14,9%) in Avstrija (13,7%). Ostale države so namenile neznamenat delež (manj kot 1%), medtem ko za Slovenijo ni bilo podatka. Tudi tukaj lahko vidimo, kolikšen del denarja katera država nameni v razvoj in raziskave po ustvarjeni dodani vrednosti na zaposlenega. Francija naprimer nameni četrtno ustvarjenega zneska, Nemčija petino, medtem ko je ta pri manjših proizvajalkah le-ta skoraj zanemarljiv.

Za tri pod-razrede dejavnosti proizvodnje drugih vozil in plovil, ki predstavljajo največji delež prihodka in zaposlenih, so v nadaljevanju prikazane primerjave z posameznimi evropskimi državami.

5.4.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Gradnja ladij in čolnov (SKD 30.1)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki

Graf 26: Primerjava dejavnosti gradnje ladij in čolnov (SKD 30.1) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006 – EU

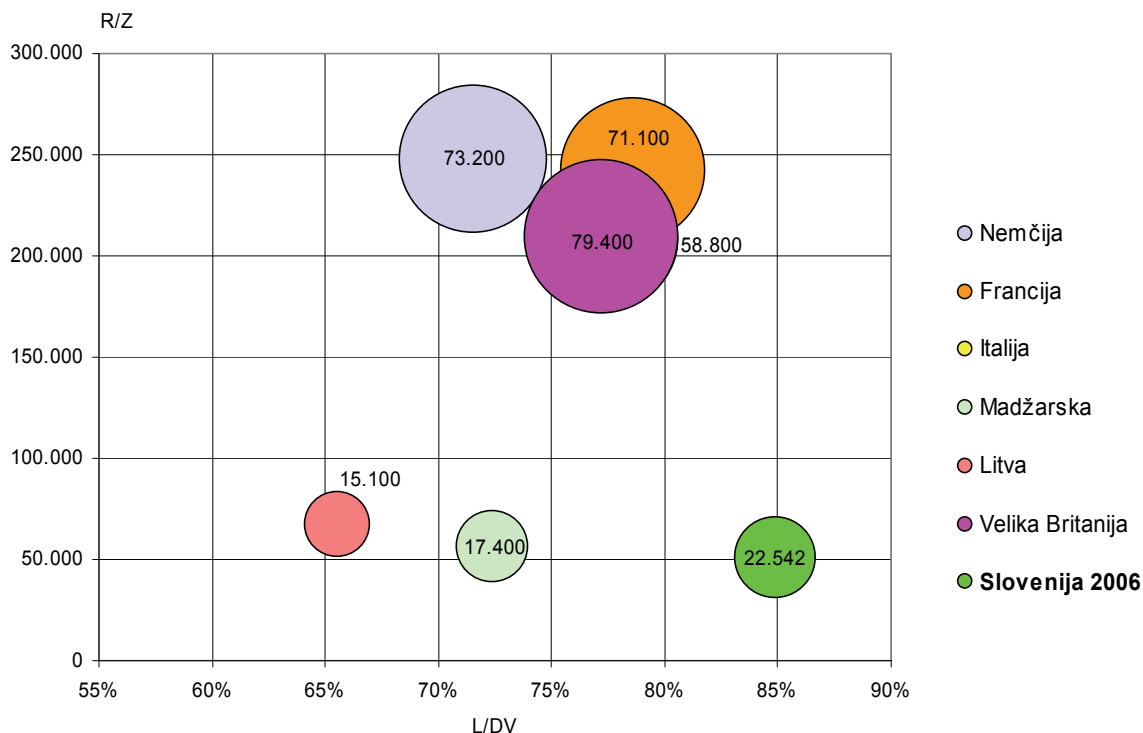
* **Panoga 30.1 (SKD 2008)** je solidno primerljiva s "staro panogo" 35.1 (SKD 2002), saj je v njej 77% dodane vrednosti oz. 32% podjetij "stare" 35.1. Večina podjetij, to je 77% pa je prešla v novo panogo, in sicer v 33.1. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008.

Če izpostavimo ustvarjeno dodano vrednost ter ustvarjene stroške dele, ima v tej panogi najboljšo pozicijo Avstrija, največjo realizacijo na zaposlenega pa ustvari Nemčija. Slovenija (2006) je glede stroškov dela nekako izenačena z večino držav, vendar je njena dodana vrednost približno dvakrat manjša od ostalih proizvajalk. Pri ostalih državah je tudi Litva v ugodni poziciji v razmerju stroškov dela glede na dodano vrednost, vendar pa ima le-to dvakrat manjšo kot Slovenija. Tudi Portugalska kaže dokaj podobno sliko kot Slovenija v letu 2006. Najbolj "osamljena" je Danska. Čeprav ustvarjena dodana vrednost na Danskem dosega več kot 30 tisoč EUR ter realizacija na zaposlenega 226 tisoč EUR na leto, pa dosega razmerje stroškov dela v primerjavi z ustvarjeno dodano vrednostjo visokih 168% (ni vidno na grafu).

Pri tej panogi je bil **v letu 2008** opazen upad pri dodani vrednosti (okoli 3 tisoč €) ter povišanju stroškov dela za visokih 29%. Povečala se je le realizacija na zaposlenega, in sicer za slabih 10 tisoč €, glede na leto 2006.

5.4.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 27: Primerjava proizvodnje železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006

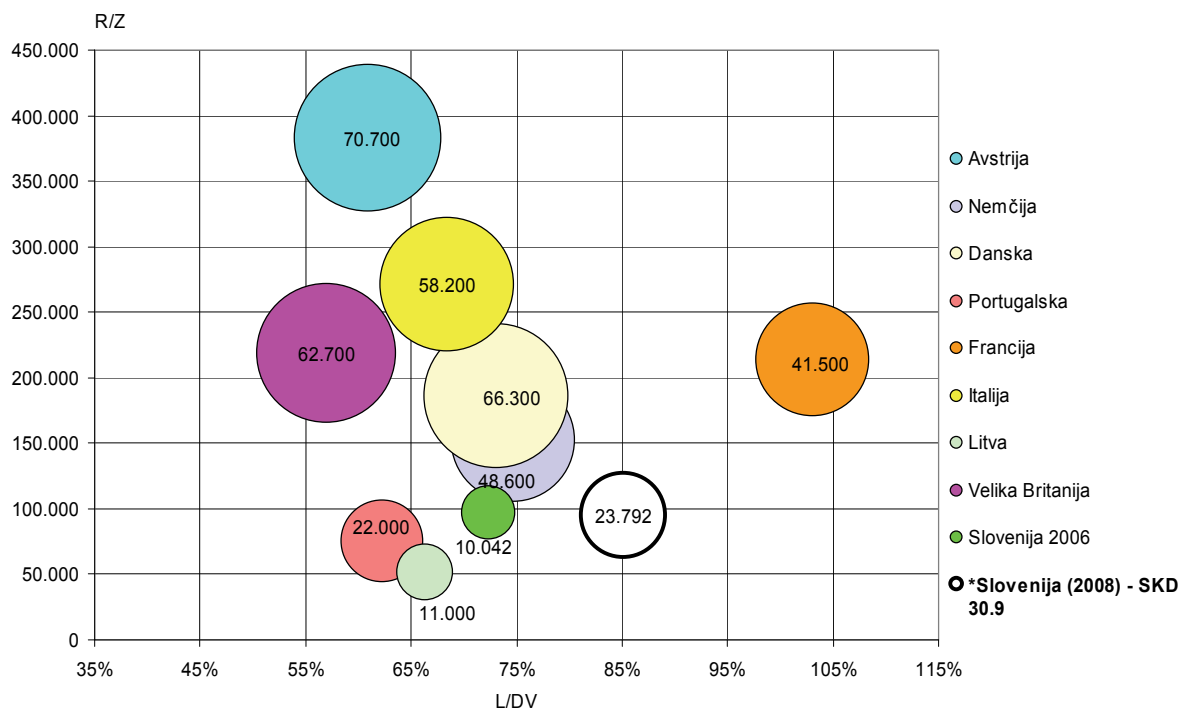
*** Panoga 30.2 (SKD 2008) je solidno primerljiva s "staro panogo" 35.2 (SKD 2002), saj je v njej 33% dodane vrednosti oz. 40% podjetij "stare" 35.2. Večina dodane vrednosti, to je 67% pa je prešla v novo panogo, in sicer v 33.1. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2006. Ker je iz agregata mogoče sklepati individualnost podatka in s tem identifikacijo poslovnega subjekta, le-tega za leto 2008 ni možno objaviti.**

Slovenija, Litva in Madžarska v letu 2006, pri proizvodnji železniških in drugih tirnih vozil, krepko zaostajajo za ostalimi proizvajalkami. Kljub temu, da ima Slovenija 1,5 krat večjo ustvarjeno dodano vrednost od Litve, pa je položaj v primerjavi z drugimi državami obraten. Predvsem izstopajo visoki stroški dela (čez 80%) ter nizka dodana vrednost in realizacija na zaposlenega, kar uvršča Slovenijo v obeh primerih v ozadje panoge. Graf izkazuje, da so največji proizvajalci v panogi Velika Britanija, Francija, Nemčija in Italija. Stroški dela na zaposlenega, če povzamemo vse države skupaj, se gibljejo nekje med 65% in 85% ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega.

Na sliki ni opaziti belega odebeljenga kroga za leto 2008. Ker je iz agregata mogoče sklepati individualnost podatka in s tem identifikacijo poslovnega subjekta, le-tega za leto 2008 ni možno objaviti!

5.4.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2006) za dejavnost Proizvodnja drugih vozil (SKD 30.9)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2008 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2006. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2006) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 28: Primerjava proizvodnje drugih vozil (SKD 30.9) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2006 - EU

* **Panoga 30.9 (SKD 2008)** je povsem primerljiva s "staro panogo" 35.4 (SKD 2002), saj je v njo prešla vsa dodana vrednost ter 94% podjetij "stare" 35.4. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2006. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2008.

Pri proizvodnji motornih koles, koles in vozil za invalide lahko opazimo, da ni države proizvajalke, ki bi preveč izstopala. Mogoče je to najbolj opazno pri Avstriji, ki ima največjo dodano vrednost in realizacijo na zaposlenega, v nekakšnem vrsten redu pa si sledijo Velika Britanija, Danska, Italija in Nemčija. Kar zadeva same stroške dela, imajo najmanjše glede na ustvarjeno dodano vrednost v Veliki Britaniji (57%). Slovenija je bila v letu 2006 v tej panogi nekonkurenčna in zaostaja v vseh segmentih za vsemi ostalimi državami, kjer ima najnižjo dodano vrednost in realizacijo na zaposlenega ter najvišje stroške dela (visokih 172%).

V letu 2008 sta porasli tako realizacija na zaposlenega (97 tisoč €) kot dodana vrednost (23 tisoč €), slednja je bila dvakrat večja kot leta 2006. Povišali so se le stroški dela, in sicer za 13%. V primerjavi z ostalimi, pa slika kaže še vedno zaostanek za vodilnimi proizvajalkami.

5.5. POPRAVILA IN MONTAŽA STROJEV IN NAPRAV – SKD 33

Popravila in montaža strojev in naprav (SKD 33) vključuje naslednje dejavnosti:

- 33.1- Popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav
- 33.2- Montaža industrijskih strojev in naprav

Z uveljavitvijo SKD klasifikacije NACE Rev.2. smo v kovinski industriji pridobili novo kategorijo oz. panogo Popravila in montaža strojev in naprav, ki vsebuje naslednje pod-dejavnosti:

33.1	Popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav
33.11	Popravila kovinskih izdelkov
33.12	Popravila strojev in naprav
33.13	Popravila elektronskih in optičnih naprav
33.14	Popravila električnih naprav
33.15	Popravila in vzdrževanje ladij in čolnov
33.16	Popravila in vzdrževanje zračnih in vesoljskih plovil
33.17	Popravila in vzdrževanje drugih prevoznih sredstev
33.19	Popravila drugih naprav
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav
33.20	Montaža industrijskih strojev in naprav

5.5.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz panoge Popravila in montaža strojev in naprav

Razliko v vrednostih stolpca »33« in seštevkom »33.1« in »33.2« predstavljajo podjetja podpanog 33.13, 33.14 in 33.19

	33	33.1	33.2
število družb	417	207	144
število zaposlenih	3.928	2.617	1.201
indeks 08/07	103,40	99,06	112,80
celotni prihodek v mio€	327,83	148,76	167,30
indeks 08/07	115,40	113,05	117,20
izvoz v mio€	126,72	16,07	110,25
indeks 08/07	128,40	154,88	125,30
delež izvoza	0,39	0,11	0,66
indeks 08/07	111,30	136,99	106,90
dodana vrednost (DV) v mio€	132,89	76,61	53,35
indeks 08/07	114,10	110,15	119,00
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT) v mio€	25,40	5,26	19,45
indeks 08/07	98,60	61,23	116,70
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT) v mio€	36,78	11,76	24,05
indeks 08/07	103,70	81,05	118,90
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,069	1,017	1,120
indeks 08/07	98,70	96,41	100,60
dobičkovnost prodaje- PM	0,085	0,040	0,123
indeks 08/07	91,10	57,65	105,90

dobičkonosnost kapitala (neto dobiček / kapital) - ROE	0,151	0,029	0,304
indeks 08/07	78,50	27,54	99,00
dobičkonosnost sredstev (neto dobiček / sredstva) - ROA	0,064	0,013	0,125
indeks 08/07	77,70	28,67	91,80
stroški dela na zaposlenega v €	23.644	23.917	23.512
indeks 08/07	110,80	114,87	101,70
DV na zaposlenega v €	33.827	29.275	44.414
indeks 08/07	110,30	111,19	105,50

Tabela 17: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela, ...panoge Popravila in montaža strojev in naprav

Prihodek podjetij celotne panoge je v letu 2008 za 15 % višji kot leto poprej.

Število zaposlenih v celotni panogi se je povečalo za dobre 3% in obsega konec leta 2008 3.928 ljudi.

Ustvarjena dodana vrednost na zaposlenega je na ravni celotne panoge za dobrih deset odstotkov višja od vrednosti, dosežene v 2007. Najvišjo dodano vrednost na zaposlenega je ustvarila dejavnost Montaža industrijskih strojev in naprav (44.414 €), ki po tem parametru močno presega povprečno dodano vrednost na zaposlenega v kovinski industriji (30.640€). Na mestu je opomba, da je celotna panoga 33 storitveno usmerjena, medtem ko so ostale panoge kovinske industrije proizvodno orientirane.

Stroški dela v panogi so v povprečju 23.644 € na zaposlenega.

5.5.2. Družbe

V nadaljevanju je navedenih po deset (ali manj) največjih družb panoge popravila in montaža strojev in naprav glede na ustvarjeni prihodek in izvoz, urejeno po velikostnih razredih družb.

mikro in male družbe	
največje po prihodu	največje po izvozu
SYSTEC SYSTEM TECHNOLOGY - TEHNOLOGIJA SISTEMOV D.O.O. NOVA GORICA	SYSTEC SYSTEM TECHNOLOGY - TEHNOLOGIJA SISTEMOV D.O.O. NOVA GORICA
MOTOMAN ROBOTEC D.O.O., PODJETJE ZA TRŽENJE, PROJEKTIRANJE TER GRADNJO INDUSTRIJSKIH FLEKSIBILNIH SISTEMOV	FLENCO PROIZVODNJA, TRGOVINA, MONTAŽA IN SERVIS D.O.O.
FLENCO PROIZVODNJA, TRGOVINA, MONTAŽA IN SERVIS D.O.O.	MOTOMAN ROBOTEC D.O.O., PODJETJE ZA TRŽENJE, PROJEKTIRANJE TER GRADNJO INDUSTRIJSKIH FLEKSIBILNIH SISTEMOV
KOLEKTOR SYNATEC OPREMA ZA AVTOMATIZACIJO D.O.O.	RE-MONT STROJNIŠTVO, ELEKTRIKA, MONTAŽA D.O.O.
ETRA PROIZVODNJA, TRGOVINA, STORITVE D.O.O.	ELEKTRO - KA ELEKTRIKA, ELEKTROMEHANIKA, INŠTALACIJE D.O.O.
RE-MONT STROJNIŠTVO, ELEKTRIKA, MONTAŽA D.O.O.	MOS SERVIS, TRGOVINA, STORITVE, INŽENIRING D.O.O.
ELEKTRO - KA ELEKTRIKA, ELEKTROMEHANIKA, INŠTALACIJE D.O.O.	KOZAMA PRODAJA IN SERVISIRANJE KOMPRESORJEV, D.O.O., LJUBLJANA
ALIUS, PROIZVODNJA, MONTAŽA IN STORITVE D.O.O.	ALIUS, PROIZVODNJA, MONTAŽA IN STORITVE D.O.O.
MOS SERVIS, TRGOVINA, STORITVE, INŽENIRING D.O.O.	E-MARKET PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE D.O.O.
GRADBENI ŽERJAVI TRŽENJE IN STORITVE D.O.O.	SAR AVTOMATIZACIJA KRMILNA TEHNIKA, AVTOMATIZACIJA, REGULACIJA D.O.O.

srednje in velike družbe	
največje po prihodu	največje po izvozu
DANFOSS TRATA REGULACIJE OGREVANJA, PREZRAČEVANJA IN KLIMATIZACIJE, D.O.O.	DANFOSS TRATA REGULACIJE OGREVANJA, PREZRAČEVANJA IN KLIMATIZACIJE, D.O.O.
HTZ HARMONIJA TEHNOLOGIJE IN ZNANJA, INVALIDSKO PODJETJE, D.O.O. VELENJE	SŽ - CENTRALNE DELAVNICE LJUBLJANA D.O.O.
SŽ - CENTRALNE DELAVNICE LJUBLJANA D.O.O.	HTZ HARMONIJA TEHNOLOGIJE IN ZNANJA, INVALIDSKO PODJETJE, D.O.O. VELENJE

5.5.3. Izvoz

Dejavnost Montaža industrijskih strojev in naprav kar dve tretjini svojih prihodkov ustvari s trženjem svojih proizvodov/storitev na tujih trgih.

Celotna panoga pa na izvoznih trgih pridobi skoraj 40% svojih prihodkov.

Uporabljeni viri:

- Kazalniki poslovanja SKEP GZS, na osnovi podatkov AJPES in SURS.
- Podatki Združenja kovinske industrije.
- Letno poročilo ORGALIME 2008.
- Statistični podatki EuroStat.
- Podatki: SURS, AJPES.
- Spletne strani.
- GVIN